

vergadering **45**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Plenaire Middagvergadering

van 13 juli 2022

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	9
VERONTSCHULDIGINGEN	9
ACTUELE VRAAG van Rita Moors aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de verlenging van de ontwrichte steunzones rond Turnhout en Genk	9
ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de initiatieven van de minister-president om meer zelfbestuur voor Vlaanderen te realiseren, met een daadkrachtiger beleid als doel	11
ACTUELE VRAAG van Veerle Geerinckx aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de palliatieve zorg binnen de ouderenzorg	16
ACTUELE VRAAG van Wim Verheyden aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de inplanting van een asielcentrum voor 750 asielzoekers in Berlaar en de inzet van de verbindingsofficieren daarbij	18
ACTUELE VRAAG van Inez De Coninck aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de milieueffectenstudie betreffende de geluidshinder van Brussels Airport	21
ACTUELE VRAAG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het voorontwerp van het Leersteundecreet	
ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het nieuwe Leersteundecreet	
ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het nieuwe Leersteundecreet	
ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het Leersteundecreet	
ACTUELE VRAAG van Steve Vandenberghe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het garanderen van het recht op redelijke aanpassingen in het kader van het toekomstige leersteunbeleid	
ACTUELE VRAAG van Kim De Witte aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over inclusie voor leerlingen met speciale zorgnoden	25
ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de voorbereiding op mogelijke energieschaarste komende winter	38

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	42
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jos D'Haese en Kim De Witte over het onderzoeken van oorlogsmisdaden en misdaden tegen de mensheid – 1372 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Voorstel tot spoedbehandeling	42
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Karl Vanlouwe, Orry Van de Wauwer, Bart Tommelein, Joris Nachtergaele, Karin Brouwers en Maarten De Veuster over het openen van de politieke dialoog met de Europese Commissie over het onderzoek naar oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid, genocide en daarmee verband houdende strafbare feiten in Oekraïne – 1340 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4	
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jos D'Haese en Kim De Witte over het onderzoeken van oorlogsmisdaden en misdaden tegen de mensheid – 1372 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Bespreking	43
VOORSTEL VAN DECREET van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Annabel Tavernier, Hilâl Yalçın en Arnout Coel tot het nemen, naar aanleiding van de Oekraïne-crisis, van dringende maatregelen in het onderwijs voor kleuters, leerlingen en cursisten die ressorteren onder richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen (III) – 1363 (2021-2022) – Nr. 1	
Algemene bespreking	54
Artikelsgewijze bespreking	56
VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Arnout Coel, Bart Dochy en Freya Perdaens tot wijziging van het Mestdecreet, wat het invoeren van de mogelijkheid om adviescommissies op te richten en de afschaffing van de nutriëntenemissierechten-MVW betreft, en tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat het invoeren van overgangsmaatregelen voor vergunningen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof betreft (opschrift gewijzigd door de plenaire vergadering: ... tot wijziging van het Mestdecreet, wat het invoeren van de mogelijkheid om adviescommissies op te richten en de afschaffing van de nutriëntenemissierechten-MVW betreft) – 1296 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4	
Voorstel tot aanvulling van de agenda	57
VOORSTEL VAN DECREET van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Maurits Vande Reyde, Alessia Claes, Loes Vandromme en Maaike De Vreese tot wijziging van hoofdstuk 9 van het decreet van 17 februari 2012 betreffende de ondersteuning van het ondernemerschap op het vlak van de sociale economie en de stimulering van het maatschappelijk verantwoord ondernemen, wat de regierol van gemeenten op het vlak van de lokale sociale economie en het werk betreft – 1367 (2021-2022) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	58
Algemene bespreking	58
Artikelsgewijze bespreking	61

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Stefaan Sintobin, Leo Pieters, Frieda Verougstraete-Deschacht en Chris Janssens over het voeren van een impactstudie naar de sociaal-economische gevolgen van het stikstofakkoord voor de agrovoedingsketen – 1342 (2021-2022) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	61
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Robrecht Bothuyne, Andries Gryffroy, Maurits Vande Reyde, Björn Rzoska en Caroline Gennez over de nieuwe beheersovereenkomst van de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) 2022-2027 – 1366 (2021-2022) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	62
Bespreking	63
VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Arnout Coel, Bart Dochy en Freya Perdaens tot wijziging van het Mestdecreet, wat het invoeren van de mogelijkheid om adviescommissies op te richten en de afschaffing van de nutriëntenemissierechten-MVW betreft, en tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat het invoeren van overgangsmaatregelen voor vergunningen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof betreft (opschrift gewijzigd door de plenaire vergadering: ... tot wijziging van het Mestdecreet, wat het invoeren van de mogelijkheid om adviescommissies op te richten en de afschaffing van de nutriëntenemissierechten-MVW betreft) – 1296 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4 Voorstel tot aanvulling van de agenda	66
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	67
VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Arnout Coel, Bart Dochy en Freya Perdaens tot wijziging van het Mestdecreet, wat het invoeren van de mogelijkheid om adviescommissies op te richten en de afschaffing van de nutriëntenemissierechten-MVW betreft, en tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat het invoeren van overgangsmaatregelen voor vergunningen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof betreft (opschrift gewijzigd door de plenaire vergadering: ... tot wijziging van het Mestdecreet, wat het invoeren van de mogelijkheid om adviescommissies op te richten en de afschaffing van de nutriëntenemissierechten-MVW betreft) – 1296 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4 Voorstel tot aanvulling van de agenda (<i>Voortzetting</i>)	67
Algemene bespreking (<i>Voortzetting</i>)	67
Artikelsgewijze bespreking	74
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018 – 1324 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	75
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp en het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, met het oog op de inwerkingtreding van de gesloten oriëntatie en de gesloten begeleiding in de gemeenschapsinstellingen – 1334 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3 Hoofdelijke stemming	75

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 12 mei 2022 tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 20 december 2018 tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie met betrekking tot het verplicht inburgeringstraject voor de nieuwkomers in Brussel-Hoofdstad – 1335 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	76
ONTWERP VAN DECREET over de instroom en het optimaliseren van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs en overige organisatorische aspecten van het hoger onderwijs – 1337 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 7 Aangehouden stemmingen Hoofdelijke stemming	76 78
ONTWERP VAN DECREET tot regeling van de toekenning van een jobbonus plus voor startende zelfstandigen – 1338 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3 Hoofdelijke stemming	78
VOORSTEL VAN DECREET van Tom Ongena, Nadia Sminate, Katrien Partyka, Maaike De Vreese, Brecht Warnez en Paul Van Miert tot toevoeging van een paragraaf 9 en 10 aan artikel 47 van het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van 22 oktober 2021 – 1259 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4 Hoofdelijke stemming	79
VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Arnout Coel, Bart Dochy en Freya Perdaens tot wijziging van het Mestdecreet, wat het invoeren van de mogelijkheid om adviescommissies op te richten en de afschaffing van de nutriënten-emissierechten-MVW betreft, en tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat het invoeren van overgangsmaatregelen voor vergunningen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof betreft (opschrift gewijzigd door de plenaire vergadering: ... tot wijziging van het Mestdecreet, wat het invoeren van de mogelijkheid om adviescommissies op te richten en de afschaffing van de nutriëntenemissierechten-MVW betreft) – 1296 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4 Aangehouden stemmingen Hoofdelijke stemming	79 82
VOORSTEL VAN BIJZONDER DECREET van Joke Schauvliege, Elke Sleurs, Stephanie D'Hose, Freya Van den Bossche en Mieke Schauvliege tot wijziging van artikel 40sexies van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen – 1304 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	82
VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Inez De Coninck, Tinne Rombouts en Wilfried Vandaele tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat de voorwaarden voor de aanwijzing van distributienetbeheerders betreft – 1343 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	83

<p>VOORSTEL VAN DECREET van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Annabel Tavernier, Hilâl Yalçın en Arnout Coel tot het nemen, naar aanleiding van de Oekraïne-crisis, van dringende maatregelen in het onderwijs voor kleuters, leerlingen en cursisten die ressorteren onder richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen (III) – 1363 (2021-2022) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming</p>	83
<p>VOORSTEL VAN DECREET van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Maurits Vande Reyde, Alessia Claes, Loes Vandromme en Maaïke De Vreese tot wijziging van hoofdstuk 9 van het decreet van 17 februari 2012 betreffende de ondersteuning van het ondernemerschap op het vlak van de sociale economie en de stimulering van het maatschappelijk verantwoord ondernemen, wat de regierol van gemeenten op het vlak van de lokale sociale economie en het werk betreft – 1367 (2021-2022) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming</p>	84
<p>VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Philippe Muyters, Karin Brouwers, Gwendolyn Rutten, Karl Vanlouwe, Vera Jans en Joris Nachtergaele over het openen van de politieke dialoog met de Europese Commissie over regio-specifieke analyses, statistieken en aanbevelingen in het kader van het Europees Semester – 502 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming</p>	84
<p>VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Gwenny De Vroe, Piet De Bruyn, Tinne Rombouts, Wilfried Vandaele, Stijn De Roo en Freya Perdaens over de educatieve en informatieve communicatie naar omwonenden en lokale besturen van werken in het kader van natuurbeheerplannen – 1282 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming</p>	84
<p>VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Karl Vanlouwe, Orry Van de Wauwer, Bart Tommelein, Joris Nachtergaele, Karin Brouwers en Maarten De Veuster over het openen van de politieke dialoog met de Europese Commissie over het onderzoek naar oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid, genocide en daarmee verband houdende strafbare feiten in Oekraïne – 1340 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4 Hoofdelijke stemming</p>	85
<p>VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Robrecht Bothuyne, Andries Gryffroy, Maurits Vande Reyde, Björn Rzoska en Caroline Gennez over de nieuwe beheersovereenkomst van de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) 2022-2027 – 1366 (2021-2022) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming</p>	85
<p>VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jos D'Haese en Kim De Witte over het onderzoeken van oorlogsmisdaden en misdaden tegen de mensheid – 1372 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2 Stemming over het amendement Hoofdelijke stemming</p>	86 86

MOTIE van Els Robeyns, Johan Danen, Ludwig Vandenhove, Stijn Bex, Hannelore Goeman en Björn Rzoska tot instelling van een onderzoek door het Rekenhof naar de besluitvorming en onderbouwing van de keuze voor een trambus in het kader van het Spartacusproject – 1351 (2021-2022) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	86
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	86
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	90
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	90

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– De vergadering wordt geopend om 13.59 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Gweny De Vroe, Annick Lambrecht: ambtsverplichtingen;

Els Ampe, Imade Annouri, Guy D'haeseleer, Tom De Meester, Sihame El Kaouakibi, An Moerenhout, Lise Vandecasteele, Tine Van den Brande: gezondheidsredenen.

ACTUELE VRAAG van Rita Moors aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de verlenging van de ontwrichte steunzones rond Turnhout en Genk

De voorzitter: Mevrouw Moors heeft het woord.

Rita Moors (N-VA): Voorzitter, minister, in 2012 heeft Ford Genk zijn deuren moeten sluiten. Dat had heel veel gevolgen voor Limburgse gezinnen. Bij zo'n ingrijpende gebeurtenis is het van belang dat we de moed niet laten zakken en dat we zoeken naar maatregelen die de ondernemingen in de zwaar getroffen gebieden een ondersteuning geven zodat er een economische heropleving kan gebeuren en zekerheid voor werk kan worden geboden.

In dat kader heeft Vlaanderen de regio's rond Genk, Turnhout en Zaventem-Vilvoorde afgebakend en gedefinieerd als ontwrichte zone. Dat wil zeggen dat de ondernemingen die in die ontwrichte zone investeringen doen, een mogelijkheid krijgen om bij investeringen die de werkgelegenheid verder ondersteunen, een korting te krijgen op de bedrijfsvoorheffing van 25 procent, wat een onmiddellijke weerslag heeft op een korting naar loonkosten van 4 tot 5 procent. Dat is belangrijk voor de werkgelegenheid. In die periode maakten 486 Limburgse ondernemingen daarvan gebruik, goed voor 6000 duurzame jobs.

Tijdens de coronacrisis werd besloten om de maatregel gedurende achttien maanden te verlengen. Voor Zaventem-Vilvoorde eindigt die periode op 31 mei 2026, maar voor Genk en Turnhout eindigt die periode op 31 oktober 2022. Dat is niet lang meer, minister. Wij horen de roep van de werkgeversorganisatie naar duidelijkheid. Wat gaat u doen om de zone rond Genk en Turnhout ook te verlengen?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Moors, de ontwrichte zone is inderdaad een heel belangrijke maatregel voor die gebieden in België die getroffen worden door collectieve ontslagen en waar herstructureringsnodig zijn. Dat is een situatie waarbij de economie als het ware tijdelijk ontwricht wordt. Die maatregel voorziet gedurende een periode van zes jaar in een fiscale korting voor die bedrijven die opnieuw investeren en waarmee aanwerving van nieuw personeel gepaard gaat. Het klopt dat Genk en Turnhout de voorbije periode een ontwrichte zone waren naar aanleiding van de sluiting van Ford Genk en van Philips en Heinz in Turnhout. Die periode is daar inderdaad verlengd ten gevolge van de coronacrisis.

Op dit eigenste ogenblik zijn wij in overleg met federaal minister Van Peteghem om in de verschillende regio's in dit land te kijken of die periode als ontwrichte zone kan worden verlengd. Ik denk dat er gegronde redenen zijn om die te verlengen. Als je vandaag kijkt naar de economische situatie in die regio's, is een ontwrichte zone, die een substantiële korting geeft op de loonkosten, welgekomen. Ook het feit dat de grote ondernemingen vandaag gedurende verschillende maanden niet meer in aanmerking kwamen door het feit dat de regionale steunkaart kwam te vervallen, is een belangrijk gegeven om daar opnieuw voor te gaan en die vraag te stellen.

Wij gaan heel concreet volgende week op 20 juli in overleg met minister Van Peteghem en verschillende andere regio's met het doel om naar die verlenging te kijken.

De voorzitter: Mevrouw Moors heeft het woord.

Rita Moors (N-VA): Dank u wel, minister.

Ik denk dat het heel goed en noodzakelijk is dat bedrijven snel duidelijkheid krijgen over wanneer er inderdaad een verlenging mogelijk zal zijn.

Ik hoor u spreken over de regionale steunkaart. Ik heb gisteren een antwoord gekregen op een parlementaire vraag daarover en heb begrepen dat de Europese Commissie daar midden juli duidelijkheid over gaat geven. Het is inderdaad zo dat de maatregel van de regionale steunkaart afgelopen was op 31 december 2021. Door het uitblijven van actie vanuit het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest om zijn afbakeningsgebieden over te maken aan de Europese Commissie is er nog geen besluitvorming tot stand kunnen komen. Wat gaat u daarover communiceren naar de bedrijven toe?

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, die steunmaatregel voor ontwrichte zones geeft de ondernemers in die getroffen gebieden een beetje ademruimte. In een land met torenhoge belastingen is elke financiële ademruimte zeer welkom. Het is niet vrijblijvend. Er moet ook een engagement tegenover staan. Men moet namelijk nieuwe arbeidsplaatsen creëren, jobs voor onze mensen die dan in de eigen regio actief blijven. Het is ook duidelijk dat die maatregel zijn doel niet voorbijschiet. Collega Moors heeft de cijfers genoemd. Het gaat over de creatie van enkele duizenden arbeidsplaatsen intussen. Dus denk ik dat Voka Limburg terecht aan de regering vraagt om de verlenging van die ontwrichte zones. In de context van historisch hoge loonkosten voor werkgevers lijkt het zelfs een logische vraag. Ik wil graag met mijn fractie die vraag van Voka ondersteunen, die een boost kan geven aan de arbeidsmarkt in Limburg en aan de creatie van nieuwe jobs.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, collega's, ik wil ook namens Vooruit deze vraag ondersteunen omdat het verleden heeft aangetoond dat het wel degelijk effect heeft. De cijfers zijn genoemd door collega Moors, de parameters zijn duidelijk. Wat ook duidelijk uit het verleden blijkt is dat er in het begin niet zoveel effect was, men moet het leren kennen. Maar na enkele jaren kwam het op kruissnelheid, vandaar het belang om het zeker te verlengen. Het gaat effectief om een loonkostenhandicap die we daarmee kunnen wegwerken. Dat geldt zeker voor de grensregio's zoals Turnhout, dat dicht bij Nederland ligt, of dat deel in Limburg dat dicht bij Duitsland en bij Nederland ligt.

Uw antwoord was al vrij positief, minister, ten opzichte van collega Moors. Ik zou u willen vragen dat u als Limburger er alles aan doet om te proberen die zaak te verlengen. U merkt het: alle Limburgers staan in dit dossier achter u. Op u rust een zware taak. (*Applaus van Steve Vandenberghe*)

De voorzitter: Mevrouw Mertens heeft het woord.

Sofie Mertens (cd&v): Zoals de collega's al aangeven is het een heel belangrijke maatregel voor de regio's in kwestie. Dat is gebleken. Het is ook gebleken dat er verschillende duizenden jobs werden gecreëerd. Zeker in deze tijden van corona en energiecrisis is het heel belangrijk dat dit wordt bekeken. We hebben er alle vertrouwen in dat minister Brouns en minister Van Peteghem dit goed zullen opvolgen.

Ik heb nog een klein vraagje voor minister Brouns over de regionale steunkaarten. Kunt u meer specifiek de stand van zaken toelichten met betrekking tot de gemeenten die tot de steunzones behoren? (*Applaus bij cd&v*)

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, Limburgse collega's, voor de bijkomende vragen.

Collega Moors, het is inderdaad zo dat de Europese Commissie intussen groen licht heeft gegeven voor de regionale steunkaart. We zullen ook onverwijld – dat is een belangrijk woord in de politiek – de federale collega's daarop wijzen zodanig dat de steunkaart ook van toepassing wordt op de ontworpen zones. Dat moet zo snel mogelijk kunnen geschieden, want de grote ondernemingen hebben daar de voorbije maanden geen gebruik van kunnen maken.

Aan alle andere collega's, ik noteer de steun.

De regionale steunkaart die nu is goedgekeurd maakt ook de gemeenten bekend die daaronder vallen, collega Mertens.

De voorzitter: Mevrouw Moors heeft het woord.

Rita Moors (N-VA): Dank u wel, minister, voor de positieve antwoorden. Limburg heeft de afgelopen decennia al veel opdooffers en tegenslagen gehad. Maar wij hebben ook bewezen dat wij de schouders niet laten hangen, dat wij ze opnieuw kunnen redden en vooruitgaan. Het is belangrijk dat de hogere overheid ons daarin ondersteunt. De figuur van de ontworpen zone is zo'n figuur. En die staat garant voor tal van duurzame jobs.

Ik zou willen oproepen, minister, geef Limburg de mogelijkheid om op dat elan verder te gaan. Geef ons de mogelijkheden om een versnelling hoger te schakelen, want als Limburg demarreert dan is dat goed voor heel Vlaanderen. (*Applaus van Philippe Muyters*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de initiatieven van de minister-president om meer zelfbestuur voor Vlaanderen te realiseren, met een daadkrachtiger beleid als doel

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, het Vlaams Parlement moet het middel bij uitstek worden om fundamentele stappen naar Vlaamse onafhankelijkheid te zetten. 'Vanzelfsprekend moet Vlaanderen niet wachten op Wallonië, de bal ligt in ons eigen kamp'. Dat zijn niet mijn woorden, maar van de auteur van dit boek uit 1994, 'Vlaanderen staat in Europa', van de idealist Jan Jambon.

Intussen zijn we 2022 en is diezelfde Jan Jambon minister-president van Vlaanderen en krijgt hij het woord onafhankelijkheid zelfs niet meer over de lippen, behalve dan om het naar belgicistische traditie af te schilderen als zijnde chaos en verderf, ook al staat de onafhankelijke Vlaamse republiek in artikel 1 van uw statuten.

Zelfs als er een meerderheid in het Vlaams Parlement zou komen die voorstander is van Vlaamse onafhankelijkheid, zullen we die niet realiseren, zei u op de Vlaamse feestdag. Wat zou de Jan Jambon van 1994 daarvan zeggen? Hij zou ongetwijfeld zeggen: schaam u, Jan Jambon. Als u de kans krijgt om Vlaanderen via onafhankelijkheid uit het Belgische moeras van inefficiëntie en welvaartsdiefstal te redden en u grijpt die niet, schaam u dan. Met uw afwijzing om van Vlaanderen een onafhankelijke staat te maken, staat u eigenlijk gewoon in het rijtje van belgicistische partijtjes, zoals dat van Alexander De Croo, die hun politieke macht en hun postjes enkel nog te danken hebben aan België en aan het fnuiken van de Vlaamse verkiezingsuitslagen.

U zei op 11 juli ook dat er meer bevoegdheden naar de deelstaten moeten komen en dat het aan de politieke verantwoordelijken is om de situatie te deblokkeren. Daarom zou ik graag van u horen wat u zelf concreet zult doen, want als er één politieke verantwoordelijke is die de belangen van de Vlamingen moet beschermen, dan is het toch wel de minister-president van Vlaanderen. Dus, ik vraag u welke stappen u zult zetten naar meer Vlaamse autonomie, zodat we de problemen van onze mensen eindelijk efficiënt kunnen aanpakken, zonder inmenging van Waalse socialisten en belgicisten. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Janssens, dank u voor de promotie die u maakt voor een boekje dat eigenlijk al lang uitverkocht is, maar na de heer Maddens maakt u er nu ook promotie voor. Ik denk dus dat we een tweede druk zullen moeten overwegen. Dank u in ieder geval voor de publiciteit. Ik kijk al uit naar de talrijke inkomsten die we bijkomend zullen krijgen van een tweede druk van het boek.

Meer ernstig nu. Mijnheer Janssens, u moet natuurlijk uw rol spelen als oppositielid. Ik heb dat jarenlang ook in het federale parlement gedaan, en dat is een aangename rol. Maar u weet net zo goed als ik dat je, om stappen vooruit te zetten of reuzenstappen vooruit te zetten in het staatsvormingsproces van Vlaanderen, bijzondere meerderheden nodig hebt, dat je daar onderhandelingen voor moet voeren. Mijnheer Janssens, onderhandelen, spreken met andere mensen, spreken met mensen aan de overkant van de taalgrens, dat doet zich meestal voor bij de vorming van nieuwe regeringen. Ook hier denk ik dat 2024 een cruciaal moment zal zijn. Het is dan aan de kiezer om ervoor te zorgen welke programma's er met de beste kaarten naar de onderhandelingstafel gaan. Dat is afspraak met de geschiedenis in 2024. Hopelijk geeft de kiezer de partijen die verder willen gaan in die staats hervorming, daar voldoende mandaat voor.

Ondertussen kunnen wij aan die bijzondere wetten en zo niet veel wijzigen. Maar – daar wil ik het parlement voor danken – vorige week heeft de werkgroep binnen het parlement die zich daarover heeft gebogen, een hele reeks quick wins opgelijst, taken die in het huidige constitutionele kader mogelijk zijn, waarvoor

we niet moeten wachten tot 2024, die nu mogelijk zijn. Ik zal die inderdaad naar de federale tafel, daar waar ik de federale collega's ontmoet, meenemen en trachten te realiseren. Dat is mijn rol.

Voor de hele grote hervorming waar we toch – ik zou bijna zeggen allemaal – naar hunkeren – maar ik weet dat dat niet waar is –, maar waar er heel velen naar hunkeren in dit halfroond, zullen we afspraak moeten geven nadat de kiezer opnieuw mandaten heeft uitgereikt om die onderhandeling te voeren in 2024.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, die fameuze afspraak met de geschiedenis hebt u al eens gehad in 2014, meer dan 30 procent van de stemmen. Wat hebt u ermee gedaan om een communautaire dijkbreuk te realiseren? Totaal niets.

En nu verwijst u naar die werkgroep die hier in het parlement actief was. U hebt zichzelf in het regeerakkoord ontdaan van elke institutionele verantwoordelijkheid en dat is ook de trieste balans van de regeringsdeelnames van uw partij. Wanneer de N-VA aan de Federale Regering deelneemt, dan gaan de Vlaamse eisen in de koelkast. Wanneer de N-VA aan de Vlaamse Regering deelneemt – intussen bijna al twintig jaar –, dan gaan die Vlaamse eisen ook in de koelkast.

En u verwijst dan nu naar de overkant van de straat om daar iets te gaan doen zodat u zelf niks moet doen, terwijl u verdomd goed weet dat er aan de overkant van de straat helemaal niets gaat gebeuren. Want Vivaldi is één grote mislukking en communautaire stilstand is de levensverzekering van het socialistische Wallonië. Ik herhaal en benadruk dus mijn oproep: wat gaat u zelf doen om dat vrije Vlaanderen dat u op 11 juli bepleitte dichterbij te brengen? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Collega Janssens, we hebben inderdaad een afspraak met de geschiedenis. Maar ik geloof dat uw partij inderdaad nog met niemand een afspraak gemaakt heeft en nog geen enkele stap vooruit gezet heeft om meer Vlaanderen te verwezenlijken. Nu, dat wij vanuit Vlaanderen de problemen, de knelpunten ervaren om een efficiënt en een goed beleid te kunnen voeren, is absoluut geen groot geheim. We hebben er inderdaad al maanden, eigenlijk anderhalf jaar, over gedebatteerd in de Werkgroep Institutionele Zaken. Die moeilijkheden, die knelpunten hebben we daar opgelijst. Ik noem het bijna het blunderboek van België.

Maar we hebben daar inderdaad ook concrete voorstellen gedaan, quick wins zoals wij ze noemen, waarbij we denken dat we inderdaad concrete oplossingen, een verbetering, een vooruitgang kunnen doen. Het is inderdaad positief dat de minister-president hier naar verwezen heeft en dat hij dat ook zal opvolgen en mogelijk zal agenderen op het Overlegcomité, waarvan we ook weten dat er meerdere punten geagendeerd worden. Maar, zoals de minister-president zei, we moeten uiteraard met twee zijn. Wanneer we naar onderhandelingen gaan over een 'meer' Vlaanderen, gaat het ook over een 'meer' Wallonië, 'meer' deelstaten. En dan moet er uiteraard samengewerkt worden.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Minister-president, ik vond het alvast positief dat ik in uw interview van zondag min of meer hoorde dat de overgrote meerderheid van de Vlamingen niet zit te wachten op een onafhankelijk Vlaanderen en dat we dat dus ook niet door hun strot gaan rammen. Daar ben ik

het uiteraard mee eens. Dan kunnen we ons ook echt focussen op de problemen waar mensen vandaag van wakker liggen.

Ik denk dat iedereen het erover eens is dat onze staat efficiënter en eenvoudiger moet, maar het is wel net iets te gemakkelijk om te zeggen dat het de schuld van de staatsstructuur is dat Vlaanderen vandaag zijn werk niet goed doet. Want bij de bevoegdheden die puur Vlaams zijn, Onderwijs en Wonen, zijn grote problemen, collega's. Er staan geen leerkrachten voor de klas, wonen is nog nooit zo duur geweest, er is een wachtlijst van 180.000 mensen, er is perfluorocarbon-sulfonaat (PFOS), er is de kinderopvang. We slagen er zelfs niet in om de Vlamingen te beschermen. Mijn voorstel is dus om Vlaanderen zich eerst eens te laten focussen op zijn kerntaken. Dat zou al een begin zijn. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Voor ons is de staatshervorming geen doel op zich, maar een middel om een aantal reële problemen aan te pakken. Wij vertrekken van daaruit, van wat de issues op het terrein zijn en niet vanuit enig dogmatisme. Daarom hebben we in het federale regeerakkoord laten inschrijven dat we de gezondheidszorg willen regionaliseren. Dat is een uitloper van de problematieken die we gezien hebben rond de aanpak met corona. Ten tweede, om alles wat arbeidskrapte en de werkgelegenheidsgraad van 80 procent betreft te kunnen realiseren, vinden we het belangrijk dat er asymmetrisch beleid is, dat het federale beleid zich ten dienste stelt van Vlaanderen en zeker niet omgekeerd.

Op dat punt zijn er een aantal realisaties: tijdelijke werkloosheid, activering opzeg en activering van de zogenaamde inactieven. Dan hebben we twee weken geleden de quick wins goedgekeurd om deze legislatuur nog wat extra druk te zetten. We hebben ook in die werkgroep geleerd dat het Vlaams Belang nu ook wil onderhandelen met de Franstaligen. Ik ben zeer benieuwd naar die onderhandelingen, als ze al ooit zullen plaatsvinden. Maar goed, dat is een nieuw element. Ook zij zullen de onderhandelingen met de Franstaligen moeten – en blijkbaar ook graag willen – voeren.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Het Vlaams Belang wil dus blijkbaar nog meer bevoegdheden voor dit klungelkabinet. Mijnheer Janssens, wat is het resultaat van de bevoegdheden die al 100 procent bij Vlaanderen liggen? Besparingen op het kindergeld, een openbaar vervoer dat meer stilstaat dan dat het rijdt, een lerarentekort dat niemand had zien aankomen, wachtlijsten voor sociale woningen voor mensen met een beperking, het drama in de woonzorgcentra en ga zo maar door. Allemaal 100 procent Vlaamse bevoegdheden. Maar u wilt daar nog wat meer doen. De Vlaamse Regering klungelt niet zo omdat daar Waalse belgicisten mee gemoeid zijn. Dat is 100 procent Vlaamse bevoegdheid, 100 procent Vlaamse miserie. Het is duidelijk waar de N-VA samen met het Vlaams Belang naartoe wil: meer besparen, meer privatiseren in Vlaanderen. Mijnheer Janssens, het is niet moeilijk dat de meeste mensen in Vlaanderen jullie daar helemaal niet in volgen.

Het grootste deel van de Vlamingen wil meer eenheid, mijnheer Janssens, niet meer splitsing. Ik denk dus dat het tijd is om eens in die richting te gaan. *(Opmerkingen bij de N-VA en het Vlaams Belang).*

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dank u wel, collega's, voor jullie inbreng, de ene al wat constructiever dan de andere. Mijnheer Van Rompuy, dank u voor de constructieve inbreng.

Mijnheer Janssens, ik begrijp dat natuurlijk. Het is gemakkelijk om daar te staan roepen: wat ga je doen? Maar we leven in een rechtsstaat. In een rechtsstaat zijn er regels en wetten. Je kunt wensen dat dat anders ineens zit, maar je moet wel werken binnen dat ding. Dat is wat wij willen doen, binnen de regels van de rechtsstaat trachten een en ander in beweging te brengen. Daar heb je een mandaat van de kiezer voor nodig en daar zullen we een beroep op doen. Eender wie in dit parlement die hier zou staan, kan binnen die rechtsstaat niet meer doen dan wij op dit moment doen.

Dan, de collega's die Vlaanderen altijd in dat verdomhoekje willen duwen, ik heb tijdens mijn 11 jumbo'schap een hele reeks dingen meegegeven waarin wij top van de wereld zijn. Als we kijken naar export, Vlaanderen heeft 2 procent van de totale export. Dat levert in Vlaanderen 900.000 banen op. Vlaanderen staat aan de top in Europa als het gaat over onderzoek en ontwikkeling. Vlaanderen staat aan de top in Europa als het gaat over werkloosheidscijfers, omdat ze zo laag zijn. Ik kan zo een heel rijtje opnoemen. Dus, stop. Natuurlijk is niet alles perfect, in geen enkel land in de wereld is alles perfect. Natuurlijk zijn er uitdagingen die ons pad moeten kruisen en die we moeten aanpakken. Dat is in elk land in de wereld zo.

Mevrouw Goeman, u hebt het voorbeeld wonen gegeven. Ik zeg u: het is niet exclusief onze bevoegdheid. Want het sluitstuk van de woonproblematiek is de fiscaliteit. Die fiscaliteit zit hier aan de overkant van de straat. Het is maar als we dat hebben dat we doortastende politiek kunnen voeren op al die domeinen. Dus, stop alstublieft. *(Applaus bij de N-VA en van Peter Van Rompuy)*

Stop alstublieft met te zeggen dat het hier bijna een ontwikkelingsland is, terwijl we op tal van vlakken wereldtop zijn. Dat zouden we hier allemaal wat meer mogen uitstralen, denk ik. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, u kreeg nochtans enthousiasme op de banken van de socialisten voor uw afwijzing van de onafhankelijkheid. Veel dieper kunt u als Vlaams-nationalist, denk ik, niet meer zakken. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

U zei nochtans op 11 juli: het is tijd dat Vlaanderen zijn vleugels uitslaat. Intussen is het helaas uw partij, de N-VA, die die Vlaamse vleugels afknijpt. De grote droom is nu het confederalisme. Maar u hebt daarvoor geen enkele bondgenoot aan de overzijde van de taalgrens. Dat confederalisme is gewoon politieke sciencefiction. Ik citeer daarom nog een keer uit dat fameuze boek van Jan Jambon uit 1994: "De Vlaamse onafhankelijkheid is geen kwestie van kunnen, maar van willen." *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Minister-president, ik doe daarom een beroep op uw Vlaams-nationalistische geweten. Voldoende politieke wil en een beetje politieke moed, meer is er niet voor nodig. Stop gewoon met dat ploeteren in het Belgische moeras. Zoek niet bij de socialisten naar uw toekomstige partner, want u weet dat u voor meer Vlaams zelfbestuur alleen kunt rekenen op Vlaams-nationalisten. Kijk naar het Vlaams Belang en in 2024 geven we die Vlaming eindelijk wat hij al lang wil en verdient: een Vlaams en rechts beleid. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Veerle Geerinckx aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de palliatieve zorg binnen de ouderenzorg

De voorzitter: Mevrouw Geerinckx heeft het woord.

Veerle Geerinckx (N-VA): De vergrijzing zet zich in Vlaanderen steeds sterker door. Dat is natuurlijk geen nieuws. Tegen 2030 zal de groep van 80-plussers de snelst groeiende groep zijn in onze regio. Die groep verblijft uiteraard het meest in onze woonzorgcentra. Het is vaak ook de plaats waar men helaas afscheid van hen zal moeten nemen, want ze verblijven daar volgens de cijfers minder dan een jaar. Een woonzorgcentrum heeft decretaal nu reeds de plicht om werk te maken van een beleid rond vroegtijdige zorgplanning, palliatieve zorg en levenseindezorg.

Recent is er een doctoraatsonderzoek verschenen en dat vergeleek de situatie van ouderen in de laatste levensfase in ons land met vijf andere landen. Daaruit blijkt dat in ons land vaak opiaten worden toegediend in de laatste fase van het leven, maar dat toch een kwart van de bewoners met pijnverving geen pijnmedicatie toegediend krijgt.

Het klopt zeker ook dat het bij familieleden nog moeilijk ligt om de palliatieve zorg op te starten, omdat men denkt dat de oudere dan wordt opgegeven. Zowel de onderzoeker, de heer Tanghe, als rouwexpert Manu Keirse vragen toch aandacht voor waardige levenseindes. We hebben in het regeerakkoord gesteld dat er een actieplan rond vroegtijdige zorgplanning, palliatieve zorg en levenseindezorg zou worden opgemaakt. Dat is er echter nog altijd niet. Transparante info en een versterking van de palliatieve functies in de woonzorgcentra zijn dan ook een uitdaging.

Minister, dit onderzoek is gebeurd als een steekproef binnen Belgische woonzorgcentra, maar legt zeker en vast een bijzonder pijnpunt bloot. Zult u als minister de bevindingen van dit onderzoek meenemen in het komende Vlaamse actieplan? Wanneer komt dat eraan?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik kan eigenlijk zeer kort antwoorden: ja, ik zal dat meenemen. Het plan zit nu volop in een traject, de voltooiing is eigenlijk voorzien in 2023. De aandacht voor de problematiek, zoals u die aanhaalt, is meer dan terecht.

De voorzitter: Mevrouw Geerinckx heeft het woord.

Veerle Geerinckx (N-VA): Dan dank ik u alvast en ben ik even kort. Ik ben toch wel blij dat we de aandacht geven aan een waardig levenseinde, want dat is waarop de nadruk ligt in dit onderzoek. Dank u wel dat het er ook snel aankomt, 2023 is nabij.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Waardig kunnen sterven in de thuisomgeving is de wens van velen en moet ook ieders recht zijn. Dat geldt natuurlijk ook voor ouderen die in een woonzorgcentrum wonen. Er zijn inderdaad studies die aantonen dat ouderen, bijvoorbeeld met dementie, minder pijnmedicatie krijgen bij bepaalde aandoeningen, omdat ze vaak ook niet het signaal kunnen geven of niet kunnen uitspreken dat ze pijn hebben. Ongeacht de omstandigheden hebben mensen natuurlijk het recht op kwaliteitsvolle zorg, ook wanneer ze zelf

bijvoorbeeld niet meer kunnen aangeven dat ze pijn hebben. Dan is het natuurlijk belangrijk dat signalen worden herkend, door artsen, maar bij uitbreiding ook door iedereen die werkzaam is in de woonzorgcentra.

Minister, op welke manier zult u iedereen die met ouderen in een woonzorgcentrum in aanraking komt of daar werkt daarop attenderen?

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Palliatieve zorg binnen de ouderenzorg is natuurlijk heel breed. Er zijn niet enkel de woonzorgcentra, maar we hebben ook de thuissituatie. Vorig jaar, minister, heb ik uw voorganger daarover een vraag gesteld in de commissie en bracht ik ook de vaststelling mee dat slechts een vierde van de thuiswonenden met dementie gebruikmaakt van palliatieve thuiszorg in de laatste jaren. Meer zelfs, meer dan een derde heeft die palliatieve thuiszorg slechts in de laatste twee weken van hun leven. Nochtans zijn de voordelen en de meerwaarde van palliatieve thuiszorg zeer groot. Het is van groot belang dat we daar ook zoveel mogelijk mensen in kunnen meenemen.

In het dementieplan wordt ook omschreven dat het belangrijk is dat er een sterke verbinding wordt uitgebouwd tussen het onderzoek enerzijds en de praktijk anderzijds. Voortschrijdende wetenschappelijke inzichten zijn daarin heel belangrijk.

Welke initiatieven zullen er worden genomen om ervoor te zorgen dat thuiswonende ouderen met dementie voldoende toegang hebben tot deze palliatieve thuiszorg?

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister, ik heb ook het artikel gelezen in de krant, het ging over ouderen in woonzorgcentra. Nu, ik maakte de link: heel veel ouderen dromen ervan om thuis te overlijden. Ook ouderen die geen dementie hebben, maar die gewoon oud of ziek zijn. Dat trof me heel erg, omdat ik zelf zo'n proces van heel dichtbij heb meegemaakt. Mensen in onze omgeving zien doodgaan, dat maken we niet elke dag mee. Wij zijn daar ook geen deskundigen in. Zelfs al is men in zekere mate geschoold, als men geen goed team van artsen rond zich heeft, dan staat men daar op dat moment eigenlijk zonder enige achtergrondinformatie.

Minister, als u aan uw palliatief plan werkt, zult u er dan ook voor zorgen dat er bereikbare informatie is voor mensen die thuis willen overlijden en hun familieleden, om mensen te helpen om dood te gaan op een goede manier?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's, voor de aanvulling. Ten eerste, aan de collega's die vragen hebben over het plan dat we willen maken: de bedoeling is om tot een gemeenschappelijke visie te komen voor iedereen rond de hervorming van de palliatieve zorg. Ik onderschrijf hier de opmerkingen die gemaakt worden door diverse collega's dat veel mensen het nog niet weten, of een associatie hebben met palliatieve zorg die niet is wat het zou moeten zijn. Het gaat net over het goed en het menswaardig begeleiden van mensen. Daar hoop ik, zoals de initiële vraagsteller het mij vroeg, om uiterlijk eind volgend jaar klaar te zijn met dat plan dat dan ook breed uitgerold kan worden.

Maar dat wil niet zeggen dat we nu niets doen, collega's. Het agentschap Zorg en Gezondheid heeft een referentiekader 'Vroegtijdige zorgplanning, palliatieve zorg en levensbeïnvloeding' gemaakt, en samen met Palliatieve Zorg Vlaanderen is dat

referentiekader omgezet in een scan. Die scan is superinteressant en wel omdat die bijvoorbeeld in woonzorgcentra, maar ook in andere situaties, collega De Reuse, toegepast kan worden. Ook de netwerken palliatieve zorgen kunnen die gebruiken om te kijken hoe we met mensen omgaan en wat eigenlijk de juiste en de goede aanpak is. In afwachting van het plan is er al de scan.

Daarenboven, collega's, en in het bijzonder collega Schryvers, hebben we op de Vlaamse Regering, nog niet langer dan vorige vrijdag, mogelijkheden gegeven voor meer flexibiliteit voor personeelsleden, onder andere in woonzorgcentra. Wat nu ook mee onder de subsidie valt voor woonzorgcentra, zijn bijvoorbeeld een zorger of een spirituele begeleider voor mensen. Ik vind dat zelf persoonlijk ook heel belangrijk. Naar het einde van je leven is de nood, in dit verband, ook vaak groter. Ik hoop ook dat men daar massaal gebruik van zal maken en dat dat weer, collega's, een stapje voorwaarts kan zijn om veel meer dan dat kwart mensen, waarnaar sommigen verwezen, goed te informeren en ook positief gebruik te maken van schitterende instrumenten die bestaan om te begeleiden. Dat gaat niet alleen over de personen in kwestie zelf maar ook over de omgeving, de familie en de beste vrienden. Dus er is nog veel werk aan de winkel, maar er zijn ook al stapjes, stappen die gezet worden, en instrumenten die aangeboden worden om hier op een goede wijze progressie te maken.

De voorzitter: Mevrouw Geerinckx heeft het woord.

Veerle Geerinckx (N-VA): Ik denk dat iedereen het onderwerp heel belangrijk vindt en dat het voor iedereen relevant is. Het palliatieve onderzoek en de scan komen er. Ik noteer alvast 2023 en liefst niet eind 2023, maar we gaan het samen opvolgen zodat het begin 2023 alvast transparant kan starten. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Wim Verheyden aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de inplanting van een asielcentrum voor 750 asielzoekers in Berlaar en de inzet van de verbindingsofficieren daarbij

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, vrijdagmiddag werd de burgemeester van Berlaar geïnformeerd door staatssecretaris De Moor over het feit dat er 750 asielzoekers tijdelijk zouden worden ondergebracht in de leegstaande kazernes in de gemeente. De eerste asielzoekers kunnen misschien al binnen 2 weken in Berlaar zijn, zo luidt het. De minister had er zich eerder al toe geëngageerd om lokale besturen te ondersteunen wanneer er in hun gemeente een asielcentrum zou worden gevestigd, waarbij men dan alle informatie zou kunnen krijgen om dat op een goede manier te begeleiden. Daarvoor werden in totaal acht verbindingsofficieren of -ambtenaren aangesteld, die ter zake de burgemeester kunnen bijstaan bij alle vragen die hij heeft, of die bij problemen kunnen proberen om te anticiperen.

In Berlaar heerst er inmiddels een zeer grote ongerustheid over de inplanting van dat asielcentrum. Mijn vraag aan u is dan ook welke maatregelen er al genomen zijn of nog genomen zullen worden inzake de inplanting van dit asielcentrum in Berlaar en wat u doet voor de aanpalende stad Lier, waar men eveneens aan de alarmbel heeft getrokken. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel voor uw vraag. Zoals u weet – en ik heb het hier al een paar keer moeten antwoorden bij vragen over asielcentra – is het asielbeleid natuurlijk een taak, een verantwoordelijkheid en een bevoegdheid van het federale beleidsniveau. Ons engagement is heel duidelijk geweest. We hebben verbindingsambtenaren of -officiëren aangesteld die lokale besturen ondersteunen indien ze daar behoefte aan hebben. Ik heb ter zake twee engagementen gedaan. Ik denk hierbij aan uw partijgenoot Dewinter, in verband met een vraag die hij hier gesteld heeft. Het eerste engagement was dat ik erop zou aandringen dat de federale overheid op tijd de lokale besturen zou verwittigen. En ten tweede dat, wanneer er ergens een asielcentrum komt, verbindingsofficiëren van de Vlaamse overheid contact zouden opnemen met die burgemeester om hem zo goed mogelijk te begeleiden.

Vrijdag werden wij, onmiddellijk na de beslissing in de Federale Regering, verwittigd door de staatssecretaris. Ook burgemeester Horemans is verwittigd. Burgemeester Horemans heeft gezegd dat dit een grote uitdaging is, maar dat hij zijn verantwoordelijkheid opneemt. Hij zal dat probleem dus aanpakken. Het Agentschap Integratie en Inburgering is vrijdag ook onmiddellijk verwittigd door de federale overheid. Zij hebben op hun eerste werkdag, dinsdagochtend, onmiddellijk contact opgenomen met Berlaar, en hulp aangeboden om hen zo goed mogelijk te begeleiden met alle problemen en uitdagingen waar zo'n gemeente voor staat. De burgemeester heeft daar onmiddellijk op een positieve manier op gereageerd. Die contacten zijn op dit moment lopende.

Ik heb dan ook gelezen dat burgemeester Verwaest van Lier zich ook uitgesproken heeft. Hij heeft zich bezorgd getoond voor mogelijke uitdagingen en problemen in zijn stad. Ik heb ook met hem laten contact opnemen, om hem eigenlijk hetzelfde aanbod te doen. Een verbindingsofficier zou met hem aan de slag kunnen gaan om te kijken hoe we hem, vanuit de Vlaamse overheid, kunnen ondersteunen in alle uitdagingen waar hij voor staat. Hij heeft daar op een positieve manier op gereageerd, en dat contact zal ook eerstdaags plaatsvinden.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Dank u, minister. Ik wil toch even de bedenking maken dat een dorp met 11.000 inwoners binnen enkele weken tijd zijn bewonersaantal zomaar even met bijna 7 procent zal zien stijgen. Men moet dus niet verwonderd zijn dat de bevolking ongerust is. Binnen de 2 weken zullen ook de eerste asielzoekers aan de poorten van de gemeente staan. Hoe kunt u op zo'n korte periode een gemeente op een degelijke manier begeleiden? Als u het mij vraagt, dan kunt u dat niet.

Ik verwijs ook naar Lier, waar dat eveneens het geval is. Daar komt men trouwens veel te laat, want daar heeft men reeds een instroom van asielzoekers die de centra van Lint en Ranst verlaten. Minister, de Federale Regering beslist, en u loopt met uw verbindingsofficiëren achter de feiten aan. Verbindingsofficiëren die trouwens aan symptoombestrijding moeten doen, en die eigenlijk de taak hebben om de meningen van alle kritische burgers de kop in te drukken, en hen het zwijgen op te leggen. Minister, waarom geeft u niet toe dat het systeem van verbindingsofficiëren eigenlijk niet werkt? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Collega's, het is het gebrek aan een deftig Europees migratiebeleid, een gebrek aan controle aan onze buitengrenzen, die een enorme impact heeft op onze samenleving, op onze steden en gemeenten. Zo lang die kraan open blijft staan, is geen dweil groot genoeg om dat allemaal op te soppen. Het is op. Minister, ik wil u vragen om die noodkreten van onze burgemeesters serieus te nemen, om daarnaar te luisteren. Het is de ene crisis na de andere, en

nu wordt dit opnieuw in hun bak geschoven. Zonder enige analyse van de lokale situatie ploft men daar een asielcentrum neer. Ik vraag dan ook vanuit Vlaanderen al die noodkreten op te nemen, en die ook te gaan vertalen naar het federale niveau, te vertalen dat het op is, dat er een stop moet komen aan die illegale, ongecontroleerde migratie.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (cd&v): Ik wil toch wel even de terminologie van kraan en dweil niet delen als het gaat om mensen die op de vlucht zijn voor oorlog. Daar wil ik mee beginnen. Het gaat ook, zoals de minister het zegt, om een federale bevoegdheid. Dat weten we ondertussen. Maar het is natuurlijk wel zo, dat als er zo veel mensen in een gemeente bij komen, dat dit inderdaad op termijn uitdagingen stelt aan de Vlaamse bevoegdheden. Dat maken we met de Oekraïne-crisis nog altijd mee. Dat betekent: onderwijs, OKAN (onthaalklassen voor anderstalige nieuwkomers), het NT2-aanbod (Nederlands tweede taal) dat moet vergroot worden, de huisvesting waar eventueel naar moet worden gekeken ...

Mijn vraag is concreet: hoe kunt u die Vlaamse besturen en burgemeesters die uiteindelijk met die uitdaging zullen moeten omgaan, ondersteunen? Heeft die verbindingsofficier contacten met de verschillende departementen die hier de nodige ondersteuning zouden moeten kunnen bieden?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: U zegt dat mijn antwoord tamelijk omfloerst is, wat duidelijk niet mijn ambitie is. Laat me een aantal dingen heel duidelijk zeggen. Als u verwacht van verbindingsofficieren dat zij het asielbeleid van de federale overheid overnemen, en in hun plaats het beleid gaan voeren, en dan een beleid zullen voeren dat eigenlijk een vertaalslag zou zijn van het Vlaams Belang, dan moet ik mijn handen in de lucht steken. Dat gaat niet. Daar hebben we eerst een grondwetherziening voor nodig, om die bevoegdheden naar het Vlaamse niveau te brengen.

Als u ten tweede wilt zeggen dat die verbindingsofficieren eigenlijk de lokale besturen totaal moeten ontzorgen ... Daar heb ik me nooit toe geëngageerd. Dat is ook niet hun taak. Lokale besturen hebben op zo'n moment ook een eigen verantwoordelijkheid. Maar als u zegt dat die verbindingsofficieren voor lokale besturen geen verschil maken, dan denk ik dat u daarin de waarheid geweld aandoet.

Er zijn heel veel burgemeesters die vandaag de dag asielcentra in hun gemeenten hebben en die vinden dat die verbindingsofficieren een absolute meerwaarde hebben gehad. Ze hebben niet alle problemen opgelost. De uitdaging blijft groot. De ongerustheid die bij mensen bestaat, is groot. Ik ben zelf burgemeester. Ik heb zelf een asielcentrum op mijn grondgebied gehad. Op het moment van de grote crisis was ik vragende partij om mijn deel van de verantwoordelijkheid te kunnen nemen. Dat is niet gemakkelijk, maar als een burgemeester en een schepencollege hun verantwoordelijkheid willen nemen, dan moeten we die zo goed mogelijk ondersteunen. Berlaar is zo'n gemeente. Ik geef dan ook een eresaluut aan die burgemeester, die zegt zijn verantwoordelijkheid te willen nemen, ook al is dat een grote uitdaging. Zo'n burgemeester moet ergens terecht kunnen met zijn vragen. Die moet weten hoe hij die mobiliteit moet aanpakken, hoe hij voor de veiligheid zorgt, hoe hij goed kan communiceren met zijn bevolking. Dat is hetgeen die verbindingsofficier doet.

Het is ook niet zo dat daar binnen 14 dagen ineens 750 mensen zitten. De opbouw van zo'n asielcentrum gebeurt ook stapsgewijs. Als u aan mij vraagt of er meer tijd zou moeten zijn tussen deze beslissing en het moment dat die mensen aankomen, dan zeg ik: absoluut, dat is evident. Ik vind die 14 dagen erg

kort, zeker als dat in een zomerperiode moet gebeuren. Ik heb dat ook al laten weten, maar als de federale overheid die beslissing neemt, dan doen wij vanuit de Vlaamse overheid natuurlijk wat wij kunnen en wat wij moeten doen: onze lokale besturen zo goed en zo adequaat mogelijk ondersteunen. Toen een andere burgemeester, de heer Verwaest uit Lier, zei dat dat ook voor hem mogelijk problemen zou doen rijzen, heb ik onmiddellijk de telefoon laten opnemen en heb ik onmiddellijk contact met hem gezocht om aan te bieden datgene te doen wat de Vlaamse overheid kan doen. We doen in dezen meer dan onze kernbevoegdheden. Ik denk dus dat wij vanuit Vlaanderen onze verantwoordelijkheid nemen.

De hele discussie over het asielbeleid is een boeiende discussie. Dat is iets waarover we heel lang kunnen praten, maar dat is ten gronde een debat dat aan de overkant van de straat, in het federaal parlement moet worden gevoerd, en ook wordt gevoerd. Ik ga mij als Vlaams minister dus niet engageren wat dat betreft, toch niet vanop dit podium. Ik ga als Vlaams minister die dingen doen die binnen mijn bevoegdheden liggen en die in essentie bestaan uit het maximaal ondersteunen van onze lokale burgemeesters wanneer ze voor zo'n grote, moeilijke en verontrustende uitdaging als de komst van een asielcentrum komen te staan.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Mevrouw De Vreese, u bent met een aantal ministers aanwezig in deze regering. Wel, geef dat signaal aan de federale overheid. Maar hier tegelijk warm en koud blazen, dat pakt niet bij mij.

Minister, het asielcentrum in Berlaar zou een tijdelijke situatie zijn, tot de asiel-situatie onder controle is. In mei alleen al waren er echter 2556 aanvragen. De situatie zal dus niet zo snel onder controle geraken, want het asielbeleid in dit land werkt niet. Dat weten we allemaal. Onze fractie weet dat, de Vlaming weet dat en onze gemeenten ondervinden dat nu. Mevrouw De Vreese, ze willen dus inderdaad niet langer dweilen met een open migratiekraan. Het enige middel om dit tegen te houden, is het aan banden leggen van de instroom en het daadwerkelijk voeren van een uitwijzingsbeleid. Wij van het Vlaams Belang zullen ons tegen alle mogelijke vestigingen van nieuwe centra blijven verzetten. Enkel gesloten uitwijzingscentra met een daadwerkelijke en krachtige repatriëring van uitgeprocedeerde vreemdelingen zullen wij nog tolereren. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Inez De Coninck aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de milieueffectenstudie betreffende de geluidshinder van Brussels Airport

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Minister, deze keer heb ik een vraag aan u over het luchthavendossier, of veeleer het kluchtdossier. Het dossier kent jammer genoeg een heel lange geschiedenis, en met de nieuwe geluidsstudie van Envisa wordt daar een triest hoofdstuk aan toegevoegd. Je zou er eigenlijk mee kunnen lachen mocht het niet zo ernstig zijn.

Ik ga even terug in de tijd. In 2017 bestelde toenmalig federaal minister Bellot een geluidsstudie, naar aanleiding van een vonnis in dit luchthavendossier. De eerste versie van de studie werd aangevochten door Brussel, en werd dan ook vernietigd door de rechtbank van eerste aanleg.

In 2022 moest de nieuwe versie worden neergelegd, wat nu dus effectief gebeurd is. Er worden negen spreidingsscenario's uitgewerkt, maar in zeven van de negen scenario's kiest men ervoor om de concentratie van vluchten boven de Vlaamse Rand te verhogen. Men heeft in de studie totaal geen rekening gehouden met de verzuchtingen vanuit Vlaanderen, noch met de algemene principes, aandachtspunten, elementen en opmerkingen die de Vlaamse Gemeenschap naar voren heeft geschoven. De studie gaat ook in tegen het Vlaams regeerakkoord. U hebt als minister samen met uw collega Demir laten weten dat u opmerkingen hebt en dat u desnoods juridische stappen zult zetten.

Ik denk dat het goed is dat de Vlaamse Regering hier op haar strepen staat en haar tanden laat zien. We mogen toch niet aanvaarden dat men in Brussel enkel de lusten wil en niet de lasten van de luchthaven. Soms lijkt het wel dat de Brusselse geluidsnormen die de billijke verdeling van de lasten in de weg staan, enkel dienen om het Brussels begrotingsprobleem op te lossen in plaats van om tot een oplossing te komen in het luchthavendossier.

Hoe kijkt u, minister, naar het verdere verloop in dit dossier? Welke stappen zult u ondernemen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De Vlaamse Regering heeft van bij het begin van de ontwikkeling van de luchthaven van Zaventem altijd twee principes vooropgesteld. Eén, groeikansen bieden. Het gaat over een ongelooflijk belangrijke economische groeipool, ook voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Het gaat om 24.000 directe en 40.000 indirecte jobs. Twee, in het licht van de toekomstige ontwikkeling moet er een billijke spreiding zijn van niet alleen de lusten maar ook de lasten.

Ik sprak al over de cijfers inzake werkgelegenheid. Inzake werkgelegenheid voor het Brussels Gewest is de luchthaven van Zaventem de grootste private werkgever. Lusten en lasten moeten voor ons billijk worden verdeeld.

De studie van Envisa in het licht van die twee principes is een hele ontgoocheling. De scenario's die Envisa naar voren schuift, dreigen net de ontwikkelingskansen van de luchthaven te hypothekeren, bijvoorbeeld door een verbod op cargovluchten, wat toch wel essentieel is voor de leefbaarheid van een luchthaven. Zeven van de negen scenario's gaan dan ook nog eens uit van een concentratie van de vluchten en geluidsoverlast boven Vlaanderen. Dit kan voor ons onmogelijk een basis vormen voor een akkoord over een billijke spreiding. Als je verkeerd vertrekt, ga je nooit goed kunnen landen.

Daarom zeggen wij de wacht aan. Ik ben blij dat we daar als Vlaamse Regering een eensgezind standpunt over kunnen innemen. We blijven openstaan voor elke dialoog en elk alternatief. We hebben er trouwens verschillende naar voren geschoven die gewoon ter zijde zijn geschoven. We leggen die opnieuw op de tafel en houden voet bij stuk.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik dank u om zowel de belangen van de luchthaven als van Vlaanderen te verdedigen. Die belangen zijn zowel economisch als naar leefbaarheid. We lazen dat uw reactie op de studie gedeeld wordt door verschillende burgemeesters uit de Vlaamse Rand. Ze zeggen ook dat deze scenario's niet mogen doorgaan. Maar we hoorden ook een reactie van premier De Croo, die zei dat we misschien moeten stoppen met rapporten te torpederen voor ze besproken zijn. Ik weet niet of dat waar is, maar ik vind het alleszins bizar dat de studie van Envisa, die eerst door Brussel

werd aangevallen en vernietigd geraakt is, nu dergelijke scenario's lanceert. Misschien moet premier De Croo zijn eigen ministers wat meer in het oog houden. Ik vind het bizar dat de studie nu deze richting uitgaat.

Minister, klopt het wat premier De Croo zei, dat dit rapport nog niet werd besproken?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, het valt niet vaak voor, maar ik deel uw standpunt, en dat van de Vlaamse Regering, in dezen. Ik steun het zelfs 100 procent, met een kleine nuance. Ik denk dat u in de hele discussie over groei aan een feit te gemakkelijk voorbijgaat. Aangezien de luchthaven in Zaventem historisch eigenlijk aan de verkeerde kant van Brussel ligt, en in een zeer dichtbevolkt gebied en helemaal omringd door zeer dichtbevolkte gebieden, kan die luchthaven in feite alleen maar bestaan – laat staan groeien – als dat in een consensus gebeurt, en in een faire transparante discussie over wat er gaat gebeuren, hoe het gaat gebeuren, en wie de last gaat dragen. Dat is een bedje waarin men al heel lang ziek is. Een hele hoop dingen zijn zich vandaag sluipend aan het ontwikkelen. Er is bijvoorbeeld een groei van het vrachtverkeer, maar daar komt dus ook een groei van het aantal nachtvluchten bij.

Ik wil graag de Vlaamse Regering oproepen om een open discussie te hebben over wat er in Zaventem mogelijk is, hoe de last correct zal worden verdeeld, en hoeveel groei er überhaupt nog mogelijk is. Dat zou aan de onrust bij alle omwonenden al heel veel kunnen verhelpen. Op dit ogenblik is het alsof er geen rem op staat, er geen controle is, en alles maar zijn gang gaat.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Als het Vlaams Belang vinden wij ook dat de Vlaamse Regering meer dan terecht deze voorstellen verworpen heeft. Het was natuurlijk te verwachten dat de tweede versie van de studie, die in 2017 door MR-minister Bellot werd besteld, zou worden opgemaakt in het voordeel van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Men heeft in de meeste voorstellen absoluut geen rekening gehouden met de lijst opmerkingen die Vlaanderen had overgemaakt. De overlast wordt naar Vlaanderen geschoven. Men wil de luchthaven eigenlijk zo ver mogelijk van Brussel landinwaarts dringen en het verlengen van de startbaan 25L kadert ook in dat plan.

Wij vragen daarom dan ook dat de milieueffectenstudie ofwel herdaan wordt, ofwel grondig aangepast. Wat ook niet gebeurd is, is dat de vertegenwoordiger van Zaventem en de buurgemeenten rechtstreeks betrokken zijn bij het tot stand komen daarvan. Dat is toch wel belangrijk.

Een laatste opmerking is dat, bij de herlancering van Flanders Technology, de Vlaamse bedrijven ook eens aangezet zouden kunnen worden om zich toe te leggen op vliegtuigtechnologie en minder lawaai.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Het Vlaamse regeerakkoord is duidelijk: er moet een billijke spreiding zijn en een eerlijke verdeling tussen Vlaanderen en Brussel. In deze studie leiden zeven van de negen scenario's tot een verschuiving of een concentratie boven Vlaanderen. Dat is nefast en dus ook onaanvaardbaar voor de Vlaamse Rand. Er is ook sprake van de verlenging van de baan 25L. Voor cd&v is dat een absolute no-go. Dat zou toestaan dat de vliegtuigen kunnen afdraaien voor ze Brussel bereiken, en dus enkel over Vlaanderen zouden vliegen. Dat kan absoluut niet. De luchthaven van Zaventem moet zich natuurlijk economisch

verder kunnen ontwikkelen, maar daar zijn betere methodes voor, bijvoorbeeld een hst-station in de luchthaven.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Het is ongelooflijk om te zien hoe scherp men uit de hoek komt als het gaat over de verdeling van lasten die de luchthaven van Zaventem veroorzaakt. Nog voor een debat gestart is over de studie trekt men al conclusies en dreigt men met juridische stappen. Natuurlijk zijn wij ook voor een billijke verdeling van de lasten, dat spreekt voor zich. Maar de verdeling van de lasten is een probleem van tweede orde.

In de eerste plaats moeten we de globale hinder van de luchthaven verminderen. Wat we in de eerste plaats nodig hebben, zijn dus duidelijke voorwaarden, gekoppeld aan de complete uitbating van de luchthaven. Voorwaarden voor de grondoperaties, maar natuurlijk ook voor het vluchtverkeer, zoals de afbouw van de nachtvluchten, waar onze Vlaamse omwonenden al zolang om vragen. Maar dan is het echt oorverdovend stil in deze meerderheid. Voor deze meerderheid moet de luchthaven mogelijkheden hebben om te blijven groeien. Nochtans heeft Vlaanderen, net zoals Brussel, een zorgplicht voor zijn inwoners.

Minister, is deze Vlaamse Regering bereid om eindelijk grenzen te stellen aan de totale hinder van de luchthaven, om daar eerst op in te zetten, en dan te zoeken naar een billijke verdeling van de lasten?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik wil misschien eerst beginnen met de bewering dat deze studie nog niet besproken is, of dat ze al wordt afgeschoten nog vooraleer ze is besproken. Deze studie is al besproken, en meer bepaald eind juni, op een vierde overlegplatform. Daarbij heeft het studiebureau ook een en ander toegelicht en hebben wij, als Vlaamse Regering, onmiddellijk onze standpunten en kanttekeningen en tegenkantingen bekendgemaakt. Dit is dus geen 'novum'. Dit had ook gewoon kunnen worden doorgestuurd naar de betrokken bevoegde ministers, dan had men dat ook geweten. Ik denk trouwens dat dat ook gebeurd is. Dit komt absoluut niet uit de lucht gevallen.

Ten tweede is het niet zo alsof het kiezen is, zoals men ter linkerkant voorstelt: ofwel laten groeien, en dan zijn het extra lasten voor iedereen, ofwel minder lasten, wat dan ook het beperken van de groei betekent. Dat is het niet, net daarom ook onze ontgoocheling, omdat we ter zake wel heel concrete voorstellen hebben overgemaakt, waar men eigenlijk niet op is ingegaan. Ik geef er u maar enkele. Eén, het afschaffen van de nachtelijke omleidingsroutes, de zogenaamde ZULU-routes. Twee, bekijken hoe we het aantal groene landingen kunnen maximaliseren – groene landingen, omdat men momenteel echt in een soort trapvorm landt, terwijl dat ook gewoon in een gestage landing kan, wat een besparing is op het vlak van kerosine en ook een bonus is inzake geluidsoverlast. Drie, spreiding van de verschillende vertrekroutes, om concentratie boven bepaalde zones te vermijden. En vier – en dat is technisch –, het afschaffen van de keuzemogelijkheid voor vliegtuigen met een maximaal gewicht tussen 80 en 200 ton om tijdens de nachtperiode te mogen opstijgen van de gekende baan 25R in plaats van baan 19.

En tot slot, waarom blijft dit een taboe? Als je boven Brussel vliegt, snap ik dat natuurlijk, met een dichte bevolking. Maar als daar een koninklijk domein is van bijna 200 hectare waar nu niet bepaald veel volk woont, waarom blijft dat een taboe? Je mag overal vliegen, behalve daar waar niemand woont in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Ik denk dat ook dat eens ter sprake mag komen.

Ik denk dat we bij dezen heel veel argumenten op tafel leggen waarom we onze tegenkanting kunnen handhaven. Als je natuurlijk nog maar het debat moet laten starten op grond van verkeerde premisses, die regelrecht indruisen tegen onze principes, dan moeten we er eenvoudigweg niet aan beginnen. We staan open voor elke dialoog en elke discussie. We hebben gerede argumenten op tafel gelegd. Ik hoop dat de brede consensus die ik hier toch ontwaar met betrekking tot die twee principes, ook een vertaling vindt, consensueel, hier aan de overkant.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Dank u wel, minister, voor uw bijkomende antwoorden. Ook dank aan de collega's voor de tussenkomsten. Ik merk inderdaad een brede consensus dat die zeven scenario's van Envisa die de Vlaamse Rand extra belasten, hier niet gesteund worden. Ik denk dat dat ook logisch is. Ik hoop dan ook dat de redelijkheid en de billijkheid in dit dossier kunnen terugkeren en dat we dit eindelijk eens kunnen afkloppen, want dit is voor niemand goed, niet voor de luchthaven, maar ook niet voor de omwonenden, voor niemand. Wij steunen u, minister, in uw initiatieven om de belangen van de Vlamingen te verdedigen in deze studie en in dit dossier. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het voorontwerp van het Leersteundecreet

ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het nieuwe Leersteundecreet

ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het nieuwe Leersteundecreet

ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het Leersteundecreet

ACTUELE VRAAG van Steve Vandenberghe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het garanderen van het recht op redelijke aanpassingen in het kader van het toekomstige leersteunbeleid

ACTUELE VRAAG van Kim De Witte aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over inclusie voor leerlingen met speciale zorgnoden

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Collega's, afgelopen vrijdag keurde deze Vlaamse Regering het voorontwerp voor een nieuw Leersteundecreet goed. En zoals het dan vaak gaat, wordt de minister om een reactie gevraagd. Daarop zei hij: "We gaan

resoluut voor inclusie.” Nu, als we het voorontwerp van decreet nader bekijken, zien we daar eigenlijk heel weinig van terug.

Minister, u doet eigenlijk meer van hetzelfde van wat het M-decreet deed, waarvan we weten dat het niet goed of niet goed genoeg gewerkt heeft. Waarom zou u door hetzelfde te doen, iets anders verwachten? Dat is niet alleen onze mening. Heel wat experts stelden al snel dat kinderen met zorgnoden sneller naar het buitengewoon onderwijs zouden worden toegeleid, nog sneller dan vandaag het geval is. Want zoals u weet, minister, zijn er vandaag 53.000 kinderen die in het buitengewoon onderwijs les volgen, meer dan ooit. We zijn op dat vlak Europees kampioen. En daarnaast zijn er nog nooit zoveel kinderen geweest met een verslag in het gewoon onderwijs. Ook op dat vlak zijn we Europees kampioen.

De ondersteuning als gevolg van het M-decreet schoot fel tekort. Daar was vriend en vijand het over eens en u liet er een commissie over gaan die zei dat het gewoon onderwijs versterking kan en moet gebruiken op paramedisch, op sociaal en psychologisch vlak. Dan kunnen inderdaad meer kinderen met een lichte beperking in het gewoon onderwijs les volgen. En dat hoeft niet eens zoveel extra te kosten, want u weet ook dat een kind in het buitengewoon onderwijs een hogere kostprijs heeft dan een kind in het gewoon onderwijs. Als we die middelen heroriënteren, kunnen we met een gelijk speelveld vertrekken.

Minister, hoe zult u de scholen en de leerkrachten beter voorbereiden om leerlingen met beperkte zorgnoden op te vangen in het gewoon onderwijs?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, collega's, we zijn het er allemaal over eens dat er moest worden gesleuteld aan het M-decreet. Dat was een vraag van leerkrachten, leerlingen, ouders en directie, en dat is gebeurd. Ook de commissie-Struyf gaf aan dat er eigenlijk op drie domeinen moest worden gewerkt.

Ten eerste moest het buitengewoon onderwijs zijn onmisbare rol kunnen blijven spelen in een gespecialiseerde setting.

Ten tweede was het dringend nodig dat we experts, dat zijn onze ondersteuners, een statuut gaven. Dat doen we nu via de leersteuncentra. Het worden er 46, ze worden dus nabijer. De expertise komt nabij.

Ten derde was het ook belangrijk dat het gewoon onderwijs werd ondersteund samen met de leerkrachten om de leerlingen die er nood aan hadden, beter te begeleiden en te ondersteunen. Dat is de brede basiszorg of de zogenaamde verhoogde zorg.

Minister, wanneer we het voorontwerp nu nalezen, dan zien we dat er ongelooflijk veel artikelen gaan over leersteun en de leersteuncentra maar dat er eigenlijk nog niet zoveel artikelen zijn geschreven over die brede basiszorg en die verhoogde zorg. Ik lees in artikel 4 dat de modaliteiten voor die basiszorg en verhoogde zorg zullen worden vastgelegd door de Vlaamse Regering. We zullen dus de schoolteams wapenen en ondersteunen om die sterke basiszorg en die verhoogde zorg aan te bieden. Maar, minister, wat zijn dan de concrete voorstellen, en vooral, zullen die er zijn tegen 1 september 2023?

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, op maandag 11 juli kondigde u het langverwachte decreet aan en gaf u aan dat het groen licht had gekregen van de Vlaamse Regering. En eigenlijk is het een heel symbolische datum, want ons Vlaams onderwijs is heel lang een van onze voornaamste krachten geweest die

Vlaanderen op de kaart zetten, met het gewoon en het buitengewoon onderwijs als twee volwaardige onderwijsvormen naast elkaar.

Wat het M-decreet betreft, waren er altijd twee grote verzuchtingen: de administratieve rompslomp en het feit dat er te veel kinderen waren met zeer zware zorgnoden in ons gewoon onderwijs. U geeft twee belangrijke antwoorden.

U legt in het Leersteundecreet de nadruk op de onderlinge samenwerking van de scholen, de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's), de ondersteuningsnetwerken – die nu leersteuncentra zullen heten – en de pedagogische begeleiding. Die uitdaging zal erin bestaan dat deze instellingen zullen moeten vertrouwen op hun onderlinge deskundigheid. Want ik hoor de CLB's graag zeggen dat ze veel te veel planlast zullen hebben. Ik ben het daar niet mee eens. Zo zullen zij voor het gemotiveerde verslag naar de scholen moeten gaan en aan de scholen vragen wat zij hebben verzameld in hun leerlingvolgsysteem. Zij moeten dat bundelen, met alle actoren aan de tafel gaan zitten en dan beslissen of ondersteuning vanuit het ondersteuningsnetwerk nodig is. Meer wordt er eigenlijk niet gevraagd.

Minister, u geeft ook aan dat u de brede basiszorg en de verhoogde zorg zult versterken door daar bijkomend in te investeren zodat onze leerkrachten veel meer in de fase van de verhoogde zorg, kunnen inzetten op het compenseren, differentiëren en remediëren van de leerlingen, en hen daarbij naar het gemeenschappelijk curriculum kunnen toeleiden. Zo hebt u bijvoorbeeld ook al 23 miljoen euro extra in het zorgbeleid van de scholen geïnvesteerd.

Minister, wat ik vandaag en gisteren in de kranten lees, baart mij eigenlijk zorgen. Ik vind dat de mensen naar dit nieuwe decreet kijken met oogkleppen op. Hoe gaat u ervoor zorgen dat de leerkrachten die dit nieuwe decreet zullen moeten vormgeven, de vrijheid en het vertrouwen dat u hun geeft, ook zullen kunnen opnemen? (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Collega's, ik ga er iets korter over zijn. Het M-decreet werkte niet. Dat was eigenlijk een fiasco. Het doet pijn aan mijn hart om dat te zeggen, omdat ik daar destijds heel hard achter stond. De idee van inclusie van kinderen met een beperking in het regulier onderwijs is een zeer goed idee. Diezelfde denkwijze gebruiken we ook in de rest van de samenleving: maximale inclusie. Alleen hebben we de voorbije jaren gezien dat dat niet werkt.

Ik heb daar geen commissie-Struyf of anderen voor nodig, ik praat gewoon met die leerkrachten. Als je er met tien leerkrachten over praat die daarmee te maken hebben gehad, dan ga je twaalf keer hetzelfde verhaal horen: schaf dat af, doe daar iets anders mee, dat werkt in de praktijk niet. De ondersteuningsnood is te groot.

Minister, dan kom ik bij u, want ik vind het heel goed dat u er een ander systeem voor wilt bedenken. We hebben het uiteraard ook mee goedgekeurd. Daarvan komt u nu met de grote contouren, de grote lijnen. U kunt het misschien verder verduidelijken, maar ik zie nog niet helemaal waar het grote conceptuele verschil zit. Ik zie dat u extra ondersteuning wil geven aan de leerkrachten en ook die centra wil oprichten om extra begeleiding te brengen. Dat lijkt ergens wel op dingen die er ook wel waren, weliswaar versterkt, maar ik ben er zeker van dat er meer achter uw plan zit. Kunt u misschien toelichten hoe u er echt voor gaat zorgen dat de denkwijze van het M-decreet verandert in dit nieuwe leersteundecreet?

De voorzitter: De heer Vandenberghhe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Voorzitter, minister, collega's, als voormalig schooldirecteur weet ik als geen ander hoe lastig het kan zijn om voor iedereen een juiste plaats te geven op school, en ook hoeveel we vragen aan onze leerkrachten en ons schoolteam en ook hoe moeilijk de afwegingen zijn voor een schoolteam, meer dan eens. Als de scholen alle kinderen alle kansen willen geven, dan botsen ze op beperkingen, wat bijzonder frustrerend is. Nogmaals, ik kan getuigen: leerkrachten geven nooit maar dan ook nooit een kind op.

Minister, u bent het beste geplaatst en u schat het ook in – u zegt dat – dat leerkrachten in de klas zelf moeten kunnen bepalen met hun knowhow op welke plaats welke leerling behoort. Maar ik moet er wel bij zeggen dat de leerkrachten die afweging pas kunnen maken, als ze een eerlijke kans hebben om dat te doen. Daarmee bedoel ik: als ze genoeg middelen, tijd en ondersteuning hebben om dat te doen. Dat is een duidelijke oproep van het gewoon en het bijzonder onderwijs. In de eerste plaats vragen zij extra tijd en middelen om elk kind de juiste ondersteuning te kunnen geven. Onze fractie is duidelijk: een school is een plaats waar elk kind zich thuis moet kunnen voelen, met de juiste ondersteuning. Zo kunnen kinderen samen opgroeien, vriendjes maken, elkaar leren kennen en ervaringen opdoen in voor- en tegenspoed. Daar heeft elk kind recht op. Maar het moet natuurlijk haalbaar zijn voor de leerkrachten die dagelijks voor de klas staan. Minister, daarom mijn concrete vraag: hoe garandeert u dat elk kind de juiste ondersteuning zal krijgen en dit niet bepaald wordt door een gebrek aan correcte middelen en ondersteuning? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, weer toont u zich als de minister van de aankondigingen, als de minister die zegt: "We gaan het allemaal wel oplossen." Maar opnieuw baarde de olifant een muis. Eigenlijk is het een lege doos.

De kritieken uit het veld zijn niet mals. Ik citeer er twee: "Niet veel meer dan naamsverandering", zegt Stefan Grielens van de vrije centra voor leerlingenbegeleiding. Hij zegt ook: "De manier waarop kinderen ondersteuning krijgen, blijft ei zo na hetzelfde. Als je meer van hetzelfde doet, krijg je dezelfde problemen." "Het decreet leersteun (...) is niet wat men kan verwachten van een regering die inclusie van personen met een handicap nastreeft. Integendeel, op heel veel vlakken blijft men stilstaan of gaat men zelfs achteruit", zegt Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een Handicap (GRIP).

Minister, collega's, inclusief onderwijs is een recht. Wij ondertekenden dat recht tien jaar geleden. Het is een recht, maar Vlaanderen blijft het slechtste van Europa. Vlaanderen zit in de staart van Europa, is de slechtste speler van Europa.

En uw ambitie om te zeggen 'ja, we gaan dat oplossen' is werkelijk miniem. Het M-decreet was al een mislukking voor het werd ingevoerd omdat er veel te weinig middelen waren. Dat was net het probleem. Inclusie heeft een slechte naam gekregen omdat er te weinig middelen waren om dat mogelijk te maken in het regulier onderwijs.

De centrale vraag is dus, minister en collega's, zijn er meer middelen? Is er voldoende omkadering en steun in het Leersteundecreet om ervoor te zorgen dat het beter gaat? Wat is het antwoord? Neen.

U geeft het een nieuwe naam. U geeft het een andere verpakking. Maar de problemen blijven dezelfde. Daarenboven – dat is wat het veld zegt – brengt het extra planlast en meer administratie terwijl planlast en administratie tot de zware oorzaken behoren van de uitval van zoveel leerkrachten.

Minister, mijn vraag is simpel en concreet: wat is uw antwoord op al die kritiek uit het middenveld vandaag? (*Applaus van Jos D'Haese*)

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We kennen al jaar en dag de problemen waar het M-decreet aan leed en tot op heden nog altijd aan lijdt. Na jaren wordt het eindelijk aangepakt en dan hoor ik de kritieken waarbij de ene zegt dat het veel te radicaal is en 'een schande, zo ingrijpend', dat de rechten van ouders te grabbel worden gegooid en dat ik op vlak van inclusie een spookrijder ben. Aan de andere kant zegt men dat het niet ingrijpend genoeg is, dat men geen verandering ziet. De heer De Witte slaagt erin om die twee kritieken in één kritiek te formuleren. Dat is yin en yang, zwart en wit. Ik sta natuurlijk altijd open voor kritiek. Het is normaal dat, als je er na zulke lange discussies van jaren uiteindelijk in slaagt om met een alternatief te komen, er punten van kritiek zijn. Maar wij hebben hier in deze een realistisch haalbaar evenwicht nagestreefd en ik denk dat we dat ook hebben behaald.

We gaan inderdaad voor inclusie, maar het moet realistisch en haalbaar zijn. Daarom investeren we, zowel beleidsmatig als financieel, in zowel het gewoon onderwijs als in het buitengewoon onderwijs. Waar liggen de grote verschillen? Als het over het gewoon onderwijs gaat, gaan we extra investeren in het sterker maken van de ondersteuners die de leerkrachten in het gewoon onderwijs ondersteunen, van het hele leersteunmodel, van de kwaliteitszorg en van de leerkrachten zelf. En daarenboven kijken we ook naar de andere zijde, namelijk naar een versterking van het buitengewoon onderwijs.

Als ik kijk naar het gewoon onderwijs en het versterken van de ondersteuners enerzijds, dan betreft dat het volgende: we geven die ondersteuners – die vroeger trouwens versnipperd waren over honderden instellingen, zonder een statuut of een ambt – duidelijkheid en zekerheid. We geven hen een vast statuut en goede arbeidsvoorwaarden waarbij ze worden verloned als bachelors of als masters, en we gaan zelfs nog verder. We zorgen er ook voor dat er zekerheid komt. We zetten namelijk diegenen die nu al genieten van een benoeming of een tijdelijke aanstelling voor lopende duur, onmiddellijk in bij hun nieuwe werkgever.

We gaan ervoor zorgen dat we sterke profielen kunnen aantrekken en kunnen behouden zodat ze sterker geprofessionaliseerd worden. We trekken daar ook middelen voor uit, met name 4,3 miljoen euro. Noteer de bedragen want er gaan er nog komen. Dat is 4,3 miljoen euro extra om ervoor te zorgen dat die ondersteuners geprofessionaliseerd worden. Vandaag is het spijtig genoeg het geval dat sommigen rechtstreeks van de schoolbanken komen en geen specifieke expertise hebben ten opzichte van bepaalde beperkingen, maar wel verondersteld worden om de gewone leerkrachten, die al veel meer jaren expertise en ervaring hebben, te gaan ondersteunen. Daar willen we echt komaf mee maken. We zorgen ervoor dat ze een goed statuut hebben, een aantrekkelijke job, goede verloning en dat zij geprofessionaliseerd worden.

Het tweede betreft een totale reorganisatie van het model. Ik had gezegd dat er geen versnippering is onder verschillende ondersteuningsnetwerken. Wel, we gaan die 3666 ondersteuners onderbrengen in een 47-tal leersteuncentra. We zorgen ervoor dat ze afdoende kritische massa hebben om te garanderen dat men quasi ten aanzien van alle beperkingen en types, de nodige kennis en expertise in huis hebben om te kunnen zorgen voor een betere ondersteuning van leerkrachten in het gewoon onderwijs. We voorzien voor die leersteuncentra 5 miljoen euro extra middelen. We hadden er al 30 miljoen euro extra voor gegeven. Tel op. Dit is opnieuw een forse investering, zowel beleidsmatig als financieel.

Die leersteuncentra worden geen eilanden op zich, maar we zorgen er ook voor dat scholen als het ware aandeelhouder worden van die leersteuncentra. De scholen krijgen middelen a rato van het aantal leerlingen en het aantal verslagen. Het gaat er dus over in welke mate ze kampen met een problematiek. Die middelen kunnen ze inbrengen in een leersteuncentrum, maar ze kunnen die ook bepalen, want we denken natuurlijk ook net grensoverschrijdend. Men kan dus zelf naar zo'n leersteuncentrum toestappen en wanneer men niet tevreden is over de dienstverlening kan men zeggen: oké, dan gaan we naar een ander leersteuncentrum waar we hopen op een betere dienstverlening, en we nemen onze middelen mee. Ook dat is professionalisering.

We hebben ook met aandacht voor planlast het decreet geschreven, dus geen verplichtingen inzake afsprakennota's, samenwerkingsovereenkomsten. We zeggen 'keep it simple', verzin geen documenten, zeker niet als wij ze niet verwachten.

Ja, we houden in dit model ook wel de rol van de CLB's. Ik begrijp goed dat de CLB's zeggen dat zij zich liever ook op andere taken zouden kunnen concentreren. Maar ik denk wel dat we wat soelaas bieden. We behouden de rol van de CLB's als poortwachter. Er moet iemand finaal de diagnose kunnen stellen en bepalen of voor een bepaalde leerling in een bepaalde klas de schoolinterne ondersteuning op het vlak van die brede basiszorg of verhoogde zorg onvoldoende is en dat uitgebreide zorg via het leersteuncentrum noodzakelijk is. Ook daar hebben we gezorgd voor een vereenvoudiging van procedures. We hebben dat trouwens ook al eerder gedaan.

We brengen kwaliteitszorg in. Ervoor was er eigenlijk geen sprake van standaarden of afspraken over hoe een kwaliteitsvolle ondersteuning eruit moet zien. Wel, de onderwijsinspectie zal dit samen met het onderwijsveld ontwikkelen. Tot nu toe was er geen kwaliteitscontrole. We zullen ervoor zorgen dat vanaf september 2023 ook de onderwijsinspectie zal toezien op de controle, de kwaliteitscontrole van het hele systeem.

Als het gaat over het versterken van het gewoon onderwijs, dan zijn dat natuurlijk ook de leerkrachten zelf. Wij verwachten van leerkrachten dat ze maar duizendpoten zijn. Gelukkig zijn er heel veel die opereren als een duizendpoot, maar we willen hen versterken.

Leerkrachten in spe willen we versterken in het kader van de lerarenopleiding op het vlak van basiszorg en verhoogde zorg. Daar hebben we 2,3 miljoen euro uitgetrokken voor pilootprojecten, die net die doelstelling hebben. Maar ook de bestaande leerkrachten willen we versterken, zij die vandaag bezig zijn. We willen hen versterken, professionaliseren op het vlak van verhoogde zorg en basiszorg. Ook daar hebben we opnieuw middelen voor uitgetrokken. We hebben de pedagogische begeleidingsdiensten heel specifiek een budget gegeven van 3,5 miljoen euro met als doelstelling het versterken en professionaliseren van leerkrachten op het vlak van basiszorg en verhoogde zorg. We zullen nog extra initiatieven nemen. U hoort ook daar nog van. We willen dat samen bekijken met de oprichting van het kenniscentrum.

Quid de uiteindelijke beslissing? Ja, de uiteindelijke beslissing, indien er discussie is, komt bij de klassenraad. Vandaag is er een decretale regeling, alleen moet ik vaststellen dat die amper gekend is en dat veel scholen klagen over druk en zeggen: 'we moeten...' Neen, neen, u moet niet. Er kunnen verschillende afwegingen gemaakt worden. Je moet erkennen dat niet elk kind met elke beperking terecht kan in elke klas in elke omstandigheid. Je moet ook kijken naar het recht op kwaliteitsvol onderwijs in hoofde van alle andere kinderen in de klas. Het moet

haalbaar en realistisch zijn voor de betrokken leerkracht om te zorgen voor dat kwaliteitsvol onderwijs.

Net daarom investeren we ook in dat buitengewoon onderwijs. Dat is het tweede luik. We hebben ondertussen al een inspanning gedaan van 47.000 naar 52.000 plaatsen. Op drie jaar tijd zijn er 5000 plaatsen extra bij gekomen. Ik weet dat sommigen dat niet goed vinden, dat men het niet goed vindt dat we investeren in extra capaciteit in het buitengewoon onderwijs. Wel, ik schaam mij verre van voor het buitengewoon onderwijs want er gebeuren fantastische dingen. Voor heel veel kinderen is dat eenvoudigweg de beste plaats, de beste oplossing. Het gaat dus niet op om zomaar te zeggen dat ze allemaal moeten terechtkunnen in het gewoon onderwijs. Dat gaat niet. Laat ons daar toch realistisch mee omgaan en er dus ook voor zorgen dat we die contouren, dat kader creëren. Ja, dat is niet zonder slag of stoot gegaan, maar nu ligt er tenminste een realistisch kader voor.

En we gaan ervoor zorgen dat er op grond van onder andere de capaciteitsmonitor ook nog extra plaatsen gecreëerd zullen worden in het buitengewoon onderwijs. Dit jaar geven ze zelfs prioriteit aan capaciteitsinvesteringen in het buitengewoon onderwijs. Van de totale pot van 180 miljoen euro gaan we al 35 miljoen euro prioritair als eerste investeren in infrastructuurprojecten in het buitengewoon onderwijs. We maken het ook gemakkelijker om dat buitengewoon onderwijs te programmeren. Vroeger moest je daarvoor minstens twee types programmeren. Nu kan dat ook met één type, dus ook daar is een vereenvoudiging.

En vooral belangrijk is – mevrouw Vandromme, u hebt het er al enkele keren over gehad – hoe we ervoor kunnen zorgen dat er minder beschotten bestaan tussen het gewoon en het buitengewoon onderwijs. Ook daar hebben we toch de mogelijkheid voor het buitengewoon onderwijs verruimd om een vestiging van de school op te richten op een campus van het gewoon onderwijs, dat die effectief op dezelfde locatie zit. De schoolbesturen kunnen dus resoluut kiezen voor die gedeelde campussen. Leerlingen uit het gewoon onderwijs kunnen deeltijds les volgen in het buitengewoon onderwijs. Leerlingen uit het buitengewoon onderwijs kunnen met het oog op hun terugkeer naar het gewoon onderwijs bijvoorbeeld ook twee jaar les volgen in het gewoon onderwijs. We laten daar veel meer mogelijkheden, veel meer ruimte om de beschotten tussen gewoon en buitengewoon onderwijs weg te werken en ervoor te zorgen dat die deur – als die er al tussenstaat – tenminste twee klinken heeft en dat je van het gewoon onderwijs naar het buitengewoon onderwijs kunt en evengoed omgekeerd. Conclusie: radicaal of niet? Radicaal genoeg, wel we investeren hier alleen al in het gewoon onderwijs met deze doelstelling met betrekking tot inclusie 195 miljoen euro op jaarbasis, enkel voor deze doelstelling, extra middelen voor buitengewoon onderwijs waarmee we onze ambitie willen realiseren, er maximaal voor zorgen dat kinderen en jongeren op de juiste plaats terechtkomen. En ja, in het begin in het gewoon onderwijs, maar als het nodig is in het buitengewoon onderwijs. *(Applaus bij de N-VA en van Marino Keulen)*

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik denk niet dat het vandaag gaat over wie radicaal is of wie niet radicaal genoeg is. Het gaat erover of wat voorligt voldoende is om stappen vooruit te zetten richting inclusief onderwijs. Ik moet zeggen dat ik vandaag weinig experten gezien heb die dat toejuichen. Niemand. U zegt wel dat er er zijn die het goed vinden, er zijn er die het niet goed genoeg vinden, maar ik zie heel weinig stemmen in het debat die het goed of goed genoeg vinden. Dit gezegd zijnde, u begint meestal redelijk sterk, maar op het einde vervalt u soms in oneliners of in zaken kort door de bocht. Niemand wil dat ineens alle kinderen met een beperking in het gewoon onderwijs terechtkomen.

Niemand wil het buitengewoon onderwijs afschaffen. Daar gaat het vandaag niet over. Het gaat erover wat we kunnen doen om stappen vooruit te zetten richting inclusief onderwijs.

U hebt ook gezegd dat u een denkoefening gaat laten maken door de commissie over wat inclusief onderwijs moet zijn. U bent al drie jaar minister, waarom nu pas? Waarom dit niet eerst en daarop het nieuwe decreet enten in de plaats van andersom? U spant de kar voor het paard. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, dank u wel voor de antwoorden op mijn vraag. Dat zijn duidelijke stappen. Het is belangrijk dat die ook duidelijk zijn voor het veld. Voorzitter, collega's, ik denk dat een aantal collega's hier het ontwerp van decreet er zelf nog niet op nagelezen hebben. Want in de toelichting van het decreetontwerp staat letterlijk dat we een verdere en geleidelijke realisatie van het inclusief onderwijs beogen conform artikel 22 van de grondwet, dat bepaalt dat iedere persoon met een handicap recht heeft op volledige inclusie in de samenleving met inbegrip van het recht op redelijke aanpassingen. Dat staat zo letterlijk verwoord in wat u vrijdag goedgekeurd hebt, minister. Onderwijs gaat over visieontwikkeling, visie op inclusief onderwijs. Minister, u haalde het al aan: een van de wegen die onze fractie graag naar voren schuift, is die van de inclusieve campussen waar het buitengewoon en het gewoon onderwijs samen school kunnen maken. Hoe kunnen we dat nog veel meer gaan stimuleren? (*Applaus bij cd&v*)

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Dank u wel, minister, voor uw antwoorden.

Collega's, ik blijf toch teleurgesteld over de wijze waarop naar dit nieuwe decreet gekeken wordt. Ik ga ook iets citeren, uit Het Nieuwsblad: "Alle experts zijn het erover eens: een Vlaamse regering die voluit voor inclusie kiest, die ondersteunt kinderen maximaal in de gewone school in plaats van ze in hokjes te duwen." Dat laatste wil ik toch echt nadrukkelijk tegenspreken. Er wordt hier niemand in een hokje geduwd. Er wordt hier gewoon heel duidelijk gekozen voor de beste onderwijskansen voor elk kind, die we willen versterken via die brede en verhoogde zorg. Ook met de leersteuncentra, van waaruit het paramedisch, het sociaal en het psychologisch personeel gestuurd wordt, komen we tegemoet aan een verzuiming van de scholen, namelijk de vraag naar en de nood aan deskundigheid. Minister, u geeft aan dat de leersteuncentra netten- en koepeloverschrijdend georganiseerd zullen kunnen worden. En van de leerkrachten horen we vaak dat ze daar heel hard voorstander van zijn. Maar van de netten en de koepels horen we dikwijls het tegenovergestelde.

Minister, op welke manier zult u deze mogelijkheid faciliteren? (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Collega's, ik heb een kleine suggestie voor jullie voor deze vakantie. Als jullie echt een beetje willen vatten waarover het hier gaat, dan moet je – in september dan, dan hebben we ook nog altijd vakantie – eens naar een school voor buitengewoon onderwijs gaan. Ik denk dat jullie er in de buurt of regio allemaal wel eentje hebben. Je moet daar eens echt een les volgen. Je moet eens praten met die leerkrachten om te weten wat het is om les te geven aan kinderen met een mentale of fysieke beperking. De evolutie van die leerlingen gaat niet in stijgende lijn voor de meeste kinderen, zoals jullie denken. Dat verandert elke dag en zij moeten daar elke dag weer op inspelen. Ze doen dat met enorm veel passie en wilskracht, dat is heel schoon om te zien. Wij

hebben soms een beetje gêne om te zeggen dat kinderen daar goed op hun plaats zijn. Wij vatten inclusie op alsof het betekent dat kinderen absoluut naar het regulier onderwijs moeten. Van die gedachte moeten we, denk ik, af.

En dan kom ik tot mijn vraag. Ik vind de maatregelen die u in het leersteun-decreet neemt, goed, net als de bedragen die u vermeldt, de extra ondersteuning, de steunzolen die aan die leerlingen in het regulier onderwijs worden gegeven. Maar mijn fundamentele vraag blijft: gaan we ooit die keuze maken dat echte inclusie voor bepaalde leerlingen die een bepaalde zorgnood hebben, betekent dat ze het best in het buitengewoon onderwijs zitten? En dan mag u die scholen combineren met mekaar, dan mag u op dezelfde campus zitten, maar we moeten toch eigenlijk af van te denken dat we het allemaal met het regulier onderwijs moeten mengen. (*Applaus van Willem-Frederik Schiltz, Elke Sleurs en Axel Ronse*)

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Minister, het is ook altijd een kunst. Het verleden kunnen we niet meer veranderen, maar we kunnen er wel uit leren. Als in de praktijk met het M-decreet blijkt dat een maatregel niet werkt en er ingegrepen moet worden om meer ondersteuning te geven, dan moet je dat doen. Zowel uw voorganger als uzelf hebben verzaakt dat te doen, terwijl de alarmbellen al veel langer afgingen. In uw nieuw decreet wordt de ondersteuning voor die scholen opnieuw niet significant aangepast. Men praat dan soms over het verhaal van de ezel en de steen. En ik vind het bijzonder pijnlijk dat leerlingen door een gebrek aan ondersteuning van de leerkrachten, teleurgesteld afhaken. Dat zijn kinderen die wel nog langer in het gewoon onderwijs zouden kunnen blijven, maar dat door gebrek aan ondersteuning niet kunnen doen. Ik zal u een concreet voorbeeld geven. In het derde leerjaar in mijn voormalige school heeft de leerkracht zeven serieuze zorgkinderen. Die moet dat helemaal alleen doen door gebrek aan middelen en ondersteuning. De motivatie is er wel.

Minister, bent u ervan overtuigd, sijpelt het tot u door dat het nieuwe decreet voldoende en verregaand genoeg is om ervoor te zorgen zoveel mogelijk leerlingen in het gewoon onderwijs te houden en echt wel in te zetten op de inclusie, en dit zonder de werking van het bijzonder onderwijs te minimaliseren, want daar heb ik gigantisch veel respect voor? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, het gaat niet goed met de inclusie in Vlaanderen, dat is net het punt. Het aantal leerlingen in het buitengewoon onderwijs is nergens zo groot als bij ons. En het stijgt. Dus nee, het gaat niet goed, dat is de context. Nu somt u een aantal maatregelen op. Sommige zijn goed, maar dat zijn kleine maatregelen. Leersteuncentra, een beter statuut voor de zorgwerkers, wij zijn ervoor.

Maar mijn vraag was: wat antwoordt u op de kritieken van de mensen in het veld die zeggen dat er door meer financiering via de attesten – wat u invoert – extra planlast zal komen?

Twee, het feit is dat er nog altijd veel te weinig ondersteuning is. Minister, wilt u meer kinderen in het regulier onderwijs houden? Want natuurlijk zegt niemand – mijn collega's hebben het allemaal herhaald – dat we het buitengewoon onderwijs moeten afschaffen.

De vraag is: meer inclusie of minder inclusie? En daarop antwoordt u niet. (*Applaus van Jos D'Haese en Hannelore Goeman*)

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Collega's, minister, dit thema ligt me ook heel nauw aan het hart, maar ik heb met opzet geen actuele vraag gesteld, omdat het decreet 152 bladzijden telt en voor ons pas gisteren om 14 uur online stond. Op die tijd kan ik dat onmogelijk verwerken en ik vind dat het debat sereen moet worden gevoerd. Het gaat over de meest kwetsbare mensen in onze samenleving en ik zal hier niet proberen om op hun kap politiek te scoren met oneliners.

Minister, wij zullen het decreet ook beoordelen op zijn verdiensten. Het moet er effectief voor zorgen dat leerlingen, ongeacht hun zorgnood, op de juiste plaats zitten, dat de werkdruk voor de leerkrachten kleiner wordt en dat de kwaliteit van ons onderwijs in het algemeen er zeker en vast op vooruitgaat.

Ik wil nog even benadrukken dat ik uiteraard ook hoop dat dit geen M-decreet light wordt en dat er dus echte verandering komt: zowel versterking van ons gewoon onderwijs, maar natuurlijk ook versterking van ons buitengewoon onderwijs.

Ik zal het decreet in de vakantie grondig doornemen en ik hoop daarover dan met u van gedachten te kunnen wisselen in de commissie.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mevrouw Beckers, ik denk dat de procedure in dezen toch gevolgd is, het is zo dat ... *(Opmerkingen van Roosmarijn Beckers)*

De documenten zijn vanaf maandag al beschikbaar op de website van de Vlaamse Regering. Ongetwijfeld hebben alle vraagstellers die 152 bladzijden op maandagavond onmiddellijk allemaal doorgenomen. Zo is de heer De Witte op basis van de lectuur van die 152 bladzijden bijvoorbeeld tot de conclusie gekomen dat het niet radicaal genoeg is en ook veel te radicaal. Op grond van de lectuur van die 152 bladzijden kon men misschien tot die conclusie komen. Moeilijk, maar het is blijkbaar doenbaar.

Het verhaal van inclusie komt bij dezen niet ten einde. Ook dat hebben we opgenomen in het decreet: we zeggen ook dat er nog stappen moeten worden gezet en dat we er ook effectief een commissie zich over zullen laten buigen om ons te adviseren over de volgende stappen. In dezen geven we wel alvast een duidelijke boodschap en visie mee, al komen er dus nog verdere stappen.

Ten tweede is er de hele discussie over of dit de groei van het aantal verslagen zal inperken of niet. Dat is eigenlijk een kwestie die ook mij nauw aan het hart ligt. Is er overdiagnose en hoe gaan we die dan inperken? Ook daar hebben we effectief rekening mee gehouden, zonder alles te gaan dichtschrijven. Daarbij denk ik dat we de groei van de verslagen enerzijds kunnen inperken door het versterken van de leerkrachten op het vlak van basiszorg en verhoogde zorg, zodat men zelf sterker staat in de klas om met die diversiteit en diverse beperkingen om te gaan. Dat is dus zowel voor de nieuwe leerkrachten die instromen via de lerarenopleiding, als via de versterking en professionalisering van de bestaande leerkrachten. Daarvoor hebben we gelabelde middelen bezorgd aan de pedagogische begeleidingsdiensten, om daar nu al mee aan de slag te gaan.

Anderzijds moeten we scholen natuurlijk ook responsabiliseren, net zoals de leersteuncentra. Wat bedoel ik daarmee? Dat is ook een element van discussie geweest in de genese van dit decreet: welke middelen moeten we geven aan de scholen? Wat moet het aandeel zijn van de financiering, enerzijds op het vlak van het aantal leerlingen en anderzijds op het vlak van het aantal verslagen. Daar

hebben we eenvoudigweg gekozen voor een verhouding van 60/40. Sommigen zeggen dat we dan de facto een stimulans geven voor het aantal verslagen. Daar valt iets voor te zeggen, maar er zit een element van responsabilisering in. Ten gronde moeten we natuurlijk ook kunnen erkennen dat het toch logisch is dat we een beetje meer financiering geven aan scholen die kampen met een leerlingenpopulatie waarin er ook meer beperkingen worden gemeld. Het is volgens mij wel evident dat we daarvoor meer middelen gaan voorzien dan voor elke andere gewone school. Dat is een keuze die we hebben gemaakt, maar we zorgen daar wel voor responsabilisering, omdat de middelen die worden meegenomen door de scholen, op grond van het aantal leerlingen en het aantal verslagen, worden ingebracht in de leersteuncentra. Als men aandeelhouder is, impliceert dat natuurlijk ook een mate van verantwoordelijkheid. Het zijn immers de eigen centen die worden ingebracht en worden uitgegeven. Dat doet men dus maar beter op een efficiënte basis en zonder al te veel overconsumptie.

Ten tweede, wat de CLB's betreft, had men daar graag gehad dat men zich, zoals gezegd, eerder op andere zaken, op andere kerntaken, zou kunnen richten. Maar ik denk dat je daar, ook voor een objectieve analyse, een soort poortwachterschap moet hebben. Maar wat we in dezen ook wel hebben meegegeven, is de vraag om de procedures en de administratieve last te beperken, en om nooit een dossier te beginnen vanaf nul, maar om te starten vanaf het dossier dat in de scholen al tot stand gekomen is. Dat is de vertrekbasis. We vragen om niet alles opnieuw te beginnen want die scholen oordelen ook echt wel oordeelkundig. Wat ik even vergeten te zeggen was, is dat we specifiek voor die CLB's nog eens 300.000 euro uitgetrokken hebben om ook daar te zorgen voor professionalisering in het omgaan met die verslagen en het uiteindelijk vellen van een oordeel ter zake.

U hebt gelijk, mijnheer Vande Reyde, en uiteindelijk zeggen we nog eens met heel veel nadruk, dat het niet zo is dat elk kind met elke beperking terecht kan in elke omstandigheid in elke school. Uiteindelijk berust daar het finale oordeel bij de klassenraad en op grond daarvan ligt de oplossing in het gewoon of in het buitengewoon onderwijs.

Ik heb al een deel van het antwoord op de vraag van mevrouw Vandromme gegeven. We werken de schotten tussen het gewoon onderwijs en het buitengewoon onderwijs toch zo veel mogelijk weg. Het is mogelijk om dat samen op een campus te organiseren. De scholen van het gewoon en het buitengewoon onderwijs werken beide met individueel aangepaste curricula zodat een overstap tussen de beide ook gefaciliteerd wordt. We voorzien ook nog eens een bedrag van 750.000 euro voor de scholen van het buitengewoon onderwijs om hogere doelen te stellen en de samenwerking met het gewoon onderwijs te verbeteren, waarbij we die goede praktijken – die we allemaal wel kennen, en die er vandaag wel bestaan op het vlak van samenwerking tussen het gewoon en buitengewoon onderwijs – nog veel meer willen verspreiden over heel Vlaanderen. We willen ook dat de expertise van de scholen van het buitengewoon onderwijs sneller in de scholen van het gewoon onderwijs terechtkomt en dat men ook daar de gewone zorg of de brede basiszorg en de verhoogde zorg zal kunnen versterken.

Ik zeg het nog eens, collega's, dat we hier een bedrag van 195 miljoen euro op jaarbasis investeren. Ik denk dat we hier, met dat extra geld, die extra middelen, een serieuze financiële injectie doen enkel voor het gewoon onderwijs, en dan heb ik het nog niet over de extra investeringen in het buitengewoon onderwijs. Maar we nemen hier onze verantwoordelijkheid en ja, ongetwijfeld zal er hier en daar nog een onvolkomenheid zijn, maar eindelijk rekent deze Vlaamse Regering af met dat M-decreet, en biedt ze nieuw perspectief dat ervoor moet zorgen dat elk kind terechtkomt op de juiste plaats, in het gewoon onderwijs of in het buitengewoon onderwijs. *(Applaus bij de N-VA en van Willem-Frederik Schiltz.)*

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik heb regelmatig contact met scholen, ook met scholen buitengewoon onderwijs, en ook met ouders van kinderen die daar zitten, met kinderen en jongeren die daar zelf ook zitten en ook met leerkrachten die daar lesgeven. Ik voel natuurlijk altijd een warm hart voor de kinderen en iedereen met wie ik spreek, heeft het beste voor met de kinderen en de jongeren. Daar bestaat geen enkele discussie over. Maar als je dan dieper doorvraagt of spreekt met die ouders, dan zeggen ze wel dat ze niet per se voor het buitengewoon onderwijs kiezen omdat ze hun kinderen absoluut in een aparte school willen laten les volgen, wel omdat ze daar, vandaag, de beste hulp krijgen en dat zal allicht voor een aantal kinderen altijd zo zijn. Maar voor een aantal kinderen zijn er andere oplossingen. Eigenlijk willen die ouders gespecialiseerde hulp en de mogelijkheid dat hun kind samen met de andere kinderen kan spelen op de speelplaats. Want dat is echte inclusie en ik hoop dat een minister die zegt dat hij echt werk wil maken van inclusie, daar ook echt werk van zal maken. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Voorzitter, minister, collega's, hoe we spreken over onderwijs, geeft vaak weer wat de visie van een persoon is op onderwijs. En zo spreekt men heel regelmatig over regulier onderwijs en dan heeft men het ook vaak over het gewoon onderwijs. Wat onze fractie betreft, – en ik heb al een paar keer aangehaald in de commissie – als we het over regulier onderwijs hebben, dan hebben we het zowel over het gewoon als het buitengewoon onderwijs. Om maar mee te geven, collega's, hoe wij naar onderwijs kijken.

We zijn met de commissie op bezoek geweest in het buitengewoon onderwijs, in mijn thuisstad Poperinge. Ik heb daar het mooiste compliment gekregen van een aantal collega's: dat ze op die manier kennis gemaakt hebben met het buitengewoon onderwijs en daar heel veel uit geleerd hebben.

Minister, de eerste horde is genomen, maar er ligt nog heel veel werk op de plank. Ten eerste moeten we er alles aan doen om scholen uit het gewoon onderwijs maximaal te ondersteunen om het beste onderwijs te geven, het kwaliteitsvolle onderwijs dat elk kind verdient. Ten tweede is er ook nog werk, minister, want we maken werk met een commissie van deskundigen om na te denken hoe we dat inclusief onderwijs op lange termijn kunnen waarmaken.

De voorzitter: Er is hier vandaag niemand die zich aan zijn tijd houdt. (*Opmerkingen van Loes Vandromme*)

Neen, u was er serieus over, maar u niet alleen.

Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Collega's, het M-decreet ging voor de ambitie van 100 procent inclusie: alle kinderen, ongeacht hun mogelijkheden, allemaal in dezelfde klas. Wees realistisch: geen enkel land doet dit. Want die gedeelde campussen waar we nu over spreken hebben natuurlijk wel aparte klassen. En waarom hebben ze aparte klassen voor kinderen met specifieke onderwijsbehoeften? Om de onderwijskwaliteit te kunnen garanderen.

De inclusie betekent daar dat men wel samen sport, samen speelt en samen creatieve lessen volgt, maar ook heel veel lessen heeft in aparte klassen. Het goede systeem van het buitengewoon onderwijs dat wij in het leven hebben geroepen, is nu een beetje slachtoffer van het eigen succes. Het vervelende is dat we in de tijd die scholen hebben gebouwd buiten de kernen van onze steden

en gemeenten, waardoor het nu moeilijker is om het buitengewoon onderwijs en het gewoon onderwijs samen te brengen. Maar toch, collega Vandromme, zijn we daarmee bezig.

Ik wil nog één ding zeggen.

De voorzitter: Heel snel dan.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik wil nog één ding zeggen, en dat is dat we met het nieuwe Leersteundecreet ook opnieuw toonaangevend zullen zijn tegenover andere landen over de manier waarop we effectief inclusie in de klas brengen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Neen, dat was niet binnen de tijd.

De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Even terzijde, ik vind het niet kunnen dat u een parlamentslid afblaft omdat hij al dan niet 250 bladzijden decreet heeft gelezen, want dan moet u het parlement betrekken vooraleer u naar buiten trekt in de media en met de onderwijskoepels et cetera. Dan moet u ons op voorhand ook betrekken. *(Applaus van Willem-Frederik Schiltz en Marino Keulen en bij Groen, Vooruit, en de PVDA)*

Maar dit terzijde. Voor het overige vond ik dat u sterk begon, en uw einde was ook sterk, en het midden was eigenlijk ook wel goed. *(Gelach)*

Ik heb dingen gehoord die wel degelijk een verschil zijn met het M-decreet. Als ik het goed kan samenvatten, dan zal het Leersteundecreet ervoor zorgen dat er meer zal gekeken worden naar, ten eerste, de plaats van het kind, waar hij het best thuishoort, maar ten tweede ook naar de draagkracht, de draagkracht van leerkrachten, van begeleiders et cetera. Dat vind ik wel een heel goede zaak.

Ik blijf erbij: u kunt daar honderden miljoenen en allerlei structuren op gooien, u zult uiteindelijk tot de vaststelling komen dat het regulier onderwijs niet de beste plaats is voor elk kind. Ik ben ook blij dat u dat ondersteunt. *(Applaus van Willem-Frederik Schiltz en Marino Keulen)*

De voorzitter: Proficiat, collega Vande Reyde. U bleef binnen de tijd!

De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): De start van het M-decreet was een succes. We zagen dat ook in de cijfers. Maar toen er meer middelen nodig waren vanuit de Vlaamse Regering, minister, gaf die Vlaamse Regering niet thuis. De gevolgen daarvan zien we nog elke dag op de werkvloer, als we de scholen bezoeken. En ook nu hoop ik dat u niet aan de directeuren, kinderen, ouders zegt dat ze het zelf maar moeten uitzoeken. Want als u die kans mist, dan zullen wij, en iedereen in het onderwijs, spreken van een gemiste kans. Dat is precies wat we met zijn allen absoluut moeten vermijden. *(Applaus bij Vooruit, Groen en de PVDA)*

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, naar goede gewoonte legt u de kritieken uit het werkveld naast u neer. U mag ermee lachen, maar de mensen op het werkveld lachen daar niet mee. Ze lachen daar niet mee. U verhoogt de middelen met 20 procent. Dat is wat u doet. Er werd gezegd dat er veel te weinig middelen zijn voor ondersteuning in de klas. U verhoogt ze met 20 procent U doet er 35 miljoen bij. De vorige regering gaf al 160 miljoen euro aan de ondersteuning in het kader van het M-decreet. Dat is te weinig.

Mevrouw Krekels, u zegt dat het Leersteundecreet de toekomst zal worden voor inclusie in ons land. Meent u dat nu echt? Wij zitten in de staart van Europa. Wij zijn het slechtste op het vlak van inclusie. Onze vraag is niet dat elk kind nu in het gewoon onderwijs moet komen. Dat is niet onze vraag. Wij vragen meer inclusie, meer kinderen met een ontwikkelingsstoornis, met een fysieke handicap, in het gewone onderwijs.

Wij hopen dat u deze keer rekening houdt met de kritieken uit het veld.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de voorbereiding op mogelijke energieschaarste komende winter

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Komaan, wat sneller, een beetje meer energie, hè.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Voorzitter, we moeten energie besparen, en wel omdat we in de ergste energiecrisis ooit terechtkomen, collega's. Dat zijn niet mijn woorden. Dat zijn de woorden van het Internationaal Energieagentschap (IEA). Dat heeft het over een perfecte storm, waarbij de Russische contractbreuk en oorlogszucht, gecombineerd met de haperende Franse kerncentrales, ervoor zorgen dat onze energiebevoorrading onder druk staat en in de winter zelfs in gevaar dreigt te komen. Experts hebben berekend dat we nú 15 procent van het gas in Europa moeten besparen om ervoor te zorgen dat we straks de winter doorkomen. Veel Europese landen maken dan ook concrete plannen om ervoor te zorgen dat er nu energie wordt bespaard om straks de winter goed door te komen.

Minister, Vlaanderen heeft heel wat acties op touw gezet. Het versterkte renovatiebeleid wordt straks uitgerold. Deze week nog kondigde u samen met minister Brouns aan dat u werk zou maken van een versterkt energiebesparingsbeleid bij energie-intensieve bedrijven. Dat heeft echter effect op middellange termijn, en wij hebben op korte termijn actie nodig. De vraag is dus heel eenvoudig: wat kunt en zult u doen om nu energie te besparen zodat we straks de winter goed doorkomen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Bothuyne, dank u wel. Ik denk dat we altijd minder energie moeten gebruiken. Oorlog of niet, dat moet de bottomline zijn van het Vlaamse energiebeleid. U weet dat we daar ook heel fel op hebben ingezet. Vlaanderen is ook de enige regio die haar doelstelling inzake energiebesparing heeft gehaald. Dat is dus bijzonder goed nieuws, dankzij heel veel huishoudens, maar ook de industrie. U weet dat we in grote mate versterkt inzetten op renovatie en daarvoor heel veel extra budget hebben uitgetrokken. Er is ook nog eens die 200 miljoen euro extra. Ik heb daarstraks nog eens navraag gedaan: sinds eind mei, juni worden die premies enorm veel aangevraagd. Het is nu zaak om dat ook te kunnen volgen. Van de installatiesector krijgen we ook de informatie dat het daar alle hens aan dek is, dat men alles op alles zet, dat men ook gaat doorwerken tijdens het bouwverlof en tijdens de zomervakantie om alles rond te krijgen. Dat is dus positief.

We hebben ook de energiehuizen versterkt als het over ontzorgen gaat. Dat is heel belangrijk, want heel veel mensen willen daaraan beginnen, maar weten niet goed wat ze moeten doen. Daar hebben we ook extra budgetten voor uitgetrokken.

Samen met collega Brouns heb ik het afgelopen jaar inderdaad hard gewerkt aan de energiebeleidsovereenkomsten (EBO's). Ik wou immers dat dat rond was. Dat is ook door de Vlaamse Regering voorgelegd. We leggen de lat veel hoger ter zake. Het was hard onderhandelen met de sector. We hebben immers verbreed op wie dat van toepassing zal zijn. Dat zal een veel bredere doelgroep zijn.

We hebben niet enkel naar energiebesparing gekeken, maar ook naar de warmtevraag. Ter zake zijn er ook heel wat maatregelen. Ook hebben we de rentabiliteitsgrens strenger gemaakt. Bedrijven zullen dus ook maatregelen moeten nemen die misschien niet altijd even rendabel zijn. Die lat hebben we ook hoger gelegd. Denken we ook maar aan de verplichting van de zonnepanelen voor 2500 bedrijven en energieverbruikers.

Wat windprojecten betreft: daar zat het vooral vast bij de vergunningen. We hebben dat nu verkort.

Wat het Vlaamse beleid betreft, hebben we dus al een hele reeks maatregelen genomen om ons daarop voor te bereiden.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Minister, dank u wel. We hebben op Vlaams niveau inderdaad heel wat maatregelen genomen om op middellange termijn structureel energie te besparen. Niet alleen onze gezinnen krijgen meer en een betere ondersteuning, maar ook onze bedrijven, die ook worden geconfronteerd met strengere normen en verplichtingen, bijvoorbeeld als het gaat over zonnepanelen op hun dak. Dat zijn goede zaken, alleen komt de winter heel snel op ons af en hebben we nú nood aan bijkomende maatregelen om energie te besparen.

Ik geef u een drietal suggesties. We hebben het instrument van de energiescans, waarmee energiesnoeiers langsgaan bij mensen thuis, advies geven op maat van die woning, maar ook een aantal concrete maatregelen nemen: tochtstrips plaatsen waar nodig, de radiatoren extra isoleren. Dat is gratis steun voor mensen die het moeilijk hebben en die op korte termijn tot 10 procent energiebesparing bij die gezinnen kan bewerkstelligen.

Ik heb gezien dat men in Nederland letterlijk van deur tot deur gaat met soortgelijke maatregelen. Ik stel voor dat we dat in Vlaanderen ook doen om onze gezinnen te helpen bij energiebesparing; niet in de toekomst, maar nu, om de factuur te drukken en ons verbruik naar beneden te halen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het is juist dat we eerst en vooral moeten inzetten op energie-efficiëntie. Deze regering is de eerste die zoveel inzet op energie-efficiëntie, zowel bij de gezinnen als de bedrijven. Dat is goed. We hebben tot nu toe bijna 20 miljard euro uitgegeven aan hernieuwbare energie maar nog niet een twintigste daarvan aan energie-efficiëntie. Maar ik heb een zeer goede oplossing op korte termijn.

De eerste kerncentrale sluit binnen tachtig dagen. *(Opmerkingen)*

Weet u, we houden die wat langer open. In Frankrijk en Nederland praat men daar ook over, zelfs in Duitsland praat men daarover. Als we de kerncentrales nu sluiten, moeten we een gascentrale extra doen draaien en is al onze gasopslag in Loenhout straks opgebrand in een gascentrale. Eigenlijk kunnen we dat oplossen door kerncentrales langer open te houden. *(Rumoer. Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): De socialisten, christendemocraten en liberalen hebben onze energievoorziening uitverkocht aan het buitenland, ze sluiten onze kerncentrales en ze bouwen vervuilende gascentrales en windmolens. Ze zuigen de Vlamingen financieel leeg met torenhoge energiefacturen.

De huidige Vivaldiminister van Energie, Tinne Van der Straeten, is afrikaniste van opleiding en kan niet eens een percentage berekenen. Het energieamateurisme van de traditionele partijen maakt steeds meer slachtoffers, en wat is hun oplossing? Minder autorijden, minder douchen, minder koken, minder verwarmen, kortom: minder, minder, minder energie. Terwijl al decennia geweten is dat we juist meer, meer, meer energie nodig hebben en dat kernenergie daarvoor de oplossing is.

En nu komt cd&v hier plots, op Vlaams niveau, twintig jaar te laat, een beetje mekkeren over de energieschaarste de komende winter. De Vivaldipartijen zouden onder de grond moeten kruipen van schaamte. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, de energieschaarste brengt uiteraard hoge energieprijzen met zich mee. Ik heb een zeer concrete vraag: hoeveel bedraagt het Vlaamse aandeel in die energiefactuur van een gemiddelde Vlaming op dit moment en hoeveel euro is er al afgegaan dit jaar dankzij uw maatregelen?

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Collega Gryffroy, ik ben wat in de war. Nog maar vorige week heeft uw fractie in het Europees Parlement toch voor groene energie en gas gestemd? Op dat moment was gas dus ineens groen en nu gaan we ineens ... *(Opmerkingen bij de N-VA en Open Vld. Rumoer)*

En kernenergie. Jawel, jawel. Absoluut. *(Opmerkingen)*

U moet weten wat u wilt. U kunt niet van twee walletjes eten.

Minister, mijn punt is vooral die energiebesparing op korte termijn. We kunnen het ons niet veroorloven om enkel en alleen bij de mensen die bang zijn voor die hoge energiefactuur en de hoge prijzen aan de pomp, de besparing op energieverbruik te laten plaatsvinden. Dat vraagt solidariteit van ons als inwoners, maar ook solidariteit en samenwerking tussen de verschillende overheden. Het is me toch wel opgevallen, minister, dat u in het debat over de energiebesparing op korte termijn zeer afzijdig bent gebleven. Zult u het in de komende maanden over een andere boeg gooien? *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Collega's, bij sommigen rijpen de inzichten pas wanneer het mes op de keel staat. Collega Gryffroy, ik denk dat uw partij in de vorige legislatuur meegestemd heeft voor de sluiting van de kerncentrales, met inbegrip van die binnen tachtig dagen ... *(Applaus bij Vooruit, Groen, de PVDA en van Willem-Frederik Schiltz)*

... zoals u gestemd hebt voor gas als groene energie een week geleden. Eerlijk gezegd, collega's, ik zou toch voorstellen dat we stoppen met de mensen wijs te maken dat wanneer het echt dringend wordt, het dan plotseling een probleem wordt dat we alleen op middellange termijn kunnen oplossen.

Collega Bothuyne, dat de EBO's achterlopen en geen resultaten opleveren, dat zeggen we al jaren en dat weten we al een aantal jaren. Dat er een probleem is met de renovatiegraad in Vlaanderen voornamelijk bij de gezinnen die er de middelen niet voor hebben, dat zeggen we al jaren en dat weten we al jaren.

Daar hebt u de voorbije weken schuchtere stapjes gezet om iets op te lossen, maar het is des te jammerder dat u dat niet al een middellange termijn geleden gedaan hebt, toen nogal wat partijen – ten eerste de mijne – erop wezen dat dat dringend werd. En nu moet u zeggen: 'Het is spijtig dat we dat alleen maar op middellange termijn kunnen oplossen.' Ik zou zeggen, minister: neem nu eens echt maatregelen, in de eerste plaats voor die mensen die vandaag niet het geld hebben om te renoveren. (*Applaus van Hannelore Goeman*)

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u wel, collega's. U vroeg wat het aandeel is van Vlaanderen in de energiefactuur. Ik kan meegeven dat, sinds deze regering aan zet is, de Vlaamse kosten met 23 procent gedaald zijn. Zoals ik eerder ook heb gezegd, zijn er nog een aantal voorstellen – denk maar aan de hervorming van de groenestroomcertificaten, die we verder willen doorvoeren –, dus dat komt daar ook nog bij. Ik kijk alleen naar wat wij hebben gedaan, en ik zie dat er een daling is. Helaas is de federale component wel met 24 procent gestegen. We gaan het dus wel met z'n allen samen moeten oplossen.

Als het gaat over de EBO's moet ik even corrigeren, collega Tobbyack. Energie-intensieve ondernemingen zijn wel goed voor bijna twee derde van de gerealiseerde energiebesparingen in Vlaanderen. Dat zijn cijfers die wij krijgen en die wij lezen als we nieuwe EBO's moeten maken. Voor de nieuwe EBO's ligt de lat ook veel hoger. Dat is ook de reden geweest waarom het iets langer heeft geduurd: omdat we effectief meer bedrijven wilden impacteren. Ik houd ook niet van het opleggen van verplichtingen, en het is een heel moeilijke discussie, maar wij hebben het wel gedaan: we hebben zonnepanelen verplicht voor de grote energiegebruikers, en dat hebben wij als enige regio in Europa beslist. De oppositie moet ook niet zwart-wit zijn, vind ik. Men moet ook wel durven zien dat er ook goede beslissingen worden genomen. Er is ook de renovatieverplichting: dat is ook niet leuk. Niemand vindt het tof om verplichtingen in te voeren, maar soms kun je helaas niet anders als Vlaamse overheid. Weegt het dan op om een verplichting in te voeren, ja of nee? We hebben al een aantal goede zaken gedaan, en we zullen daar ook verder op werken.

Collega Bothuyne, ik ga uw voorstel bekijken. We hebben de energiehuizen nu versterkt. Er gaat ook extra budget naar die energiehuizen. Ik zal dat voorstel van die energieaudits meenemen. Maar wat ik vandaag zie, is dat de huishoudens wel besparen, en dat mag ook wel eens gezegd worden. Ik heb de cijfers van Fluvius opgevraagd: in de eerste helft van het jaar is het verbruik van gas met 13 procent naar beneden gegaan. Het klopt dus ook niet om te zeggen dat de gezinnen niets doen. We moeten dat ook wel erkennen; 13 procent minder in de eerste helft van het jaar: chapeau voor de gezinnen, die wel hun verantwoordelijkheid nemen. Bedrijven hebben dat ook gedaan. Wij vragen nu inderdaad iets meer van de bedrijven, en zij zullen dat ook wel moeten doen.

In verband met vergunningen voor windprojecten denk ik dat we een goede beslissing hebben genomen, door op dat gebied een aantal beroepsmogelijkheden te schrappen, zodat we ook veel sneller windmolens kunnen zetten. In de twee jaar dat we nu besturen, hebben wij ongeveer voor 500 megawatt aan extra windprojecten goedgekeurd. Dat is heel wat. Wij doen wat we kunnen, binnen onze bevoegdheden en met de hefboomen die we hebben. We hebben nog nooit zoveel geld vrijgemaakt voor renovaties. Dat gaat zelfs over meer dan 500 miljoen

euro. Ik sta open voor alle voorstellen voor maatregelen die we op Vlaams niveau kunnen nemen. Er zal ook in de grote vakantie nog verder worden gewerkt.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Minister, het is goed dat u verder werkt, want er is inderdaad nog veel werk aan de winkel.

Collega Van Rooy, als u geluisterd hebt naar mijn vraag, dan hebt u gemerkt dat de redenen die het Internationaal Energieagentschap (IEA) aangeeft voor deze energiecrisis, liggen bij de contractbreuk van het ex-vriendje van het Vlaams Belang, Vladimir Poetin, enerzijds, en anderzijds bij het feit dat de helft van de Franse kerncentrales stilligt, wegens verouderd. Daar alle heil van verwachten, is dus niet meteen een goed idee. *(Opmerkingen van Sam Van Rooy)*

Dat neemt niet weg dat net deze Federale Regering heeft beslist om twee kerncentrales te verlengen, en we meer dan dat nodig gaan hebben.

Vandaar het voorstel, minister, om elk gezin te ondersteunen bij energiebesparing. De gezinnen nemen inderdaad hun verantwoordelijkheid. Het is belangrijk dat wij, als Vlaamse overheid, hen ook ondersteunen om energie te kunnen besparen, maar ook om hernieuwbare energie te kunnen opwekken. Vandaar ons voorstel om de premies voor zonnepanelen onverkort op een hoog niveau te houden, zodat zij ook allemaal in staat zijn om eigen hernieuwbare energie te produceren.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 15.59 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 16.04 uur.*

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jos D'Haese en Kim De Witte over het onderzoeken van oorlogsmisdaden en misdaden tegen de mensheid – 1372 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanochtend heeft de heer Jos D'Haese bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Jos D'Haese en Kim De Witte over het onderzoeken van oorlogsmisdaden en misdaden tegen de mensheid.

We hebben daar eigenlijk vanmorgen al een uitspraak over gedaan, maar ik ga de vraag opnieuw stellen. Is iedereen het eens met dat voorstel tot spoedbehandeling? *(Instemming)*

Dan stel ik voor dat het voorstel van resolutie van de collega's van de PVDA-fractie samen wordt behandeld met het voorstel van resolutie van Karl Vanlouwe, Orry Van de Wauwer, Bart Tommelein, Joris Nachtergaele, Karin Brouwers en Maarten De Veuster over het openen van de politieke dialoog met de Europese Commissie over het onderzoek naar oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid, genocide en daarmee verband houdende strafbare feiten in Oekraïne.

Is het parlement het daarmee eens? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Karl Vanlouwe, Orry Van de Wauwer, Bart Tommelein, Joris Nachtergaele, Karin Brouwers en Maarten De Veuster over het openen van de politieke dialoog met de Europese Commissie over het onderzoek naar oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid, genocide en daarmee verband houdende strafbare feiten in Oekraïne

– 1340 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jos D'Haese en Kim De Witte over het onderzoeken van oorlogsmisdaden en misdaden tegen de mensheid

– 1372 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn het voorstel van resolutie van Karl Vanlouwe, Orry Van de Wauwer, Bart Tommelein, Joris Nachtergaele, Karin Brouwers en Maarten De Veuster over het openen van de politieke dialoog met de Europese Commissie over het onderzoek naar oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid, genocide en daarmee verband houdende strafbare feiten in Oekraïne en het voorstel van resolutie van Jos D'Haese en Kim De Witte over het onderzoeken van oorlogsmisdaden en misdaden tegen de mensheid.

De bespreking is geopend.

De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Voorzitter, collega's, de gruwelberichten uit Oekraïne blijven ons elke dag choqueren, want die afgrijselijke oorlog blijft maar duren. Toen Rusland op 24 februari Oekraïne binnenviel, waren we toch allemaal met verstomming geslagen. Ondertussen bereiken ons bijna dagelijks beelden en berichten dat dit een oorlog is van de gruwelijkste soort. Rusland deinst in dit conflict voor niets terug. Alle internationale afspraken worden aan de laars gelapt. Het oorlogsrecht, het internationaal humanitair recht, het internationale strafrecht, geen enkele internationale rechtsregel of afspraak wordt nog gerespecteerd.

Ik vind het choquerend – en dit zijn cijfers van de Verenigde Naties – dat er al meer dan 5000 burgers het leven lieten, onschuldige burgers: 1316 vrouwen, 1905 mannen, meer dan 300 kinderen. Begin juli alleen al stierven er meer dan 500 burgers in dit conflict. Meer dan 6500 burgers raakten gewond tijdens het conflict. En ook hier bij ons in Vlaanderen weten we dat er vele tienduizenden vluchtelingen zijn.

Schokkend zijn ook de verhalen over de massaexecuties, zoals te zien op de beelden die ons bereiken vanuit Boetsja, of over bombardementen of aanvallen, specifiek gericht op burgerdoelwitten, op een winkelcentrum in Kremetsjoek, op 64 ziekenhuizen en medische centra, en ja, zelfs op scholen. Er bereiken ons berichten over humanitaire goederen die in beslag worden genomen, levensnoodzakelijke hulp die oorlogsslachtoffers wordt ontnomen. We lezen getuigenissen over massaal en systematisch seksueel geweld, over seksueel misbruik als oorlogswapen. We ontvangen berichten van het VN-Comité voor de rechten van personen met een handicap, dat stelt dat meer dan 2 miljoen Oekraïners met een beperking in een problematische, zelfs levensgevaarlijke situatie verkeren, niet omringd door de juiste zorg, zonder toegang tot medische infrastructuur of andere levensnoodzakelijke goederen. Zulke verhalen gaan de menselijkheid te buiten, want ook in oorlogstijd gelden regels en zijn er afspraken.

Natuurlijk hopen we allemaal in de eerste plaats op een snelle en vreedzame oplossing van dit conflict. Duurzame vrede moet het doel en het perspectief zijn, maar deze wantoestanden vragen ook om gerechtigheid. De schuldigen moeten

ter verantwoording worden geroepen en daarom moet er nu al een onderzoek worden geopend, zodat er niets verloren gaat, geen enkel bewijselement, en zodat er evenmin tijd wordt verspild. En dat is nu precies waartoe dit voorstel van resolutie oproept, zodat ons parlement zich in naam van alle Vlamingen achter de internationale oproep en steun voor een breed en diepgaand onderzoek naar alle vermeende misdaden in Oekraïne schaart.

Een onderzoek naar alle misdaden, dat wil zeggen seksueel geweld, oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid en eventueel ook genocide, want we kunnen bij voorbaat niets uitsluiten. Dit moet tot de bodem worden uitgeklaard. Elke schending van het internationaal recht moet worden onderzocht en elke dader, of het nu gaat over de uitvoerder dan wel de bevelhebber, moet verantwoording afleggen.

Ik had gehoopt dat we dit voorstel van resolutie unaniem zouden goedkeuren, en eerlijk gezegd hoop ik dat nog altijd. Deze materie is immers te fundamenteel, te belangrijk om verdeeld te zijn. Dit gaat over de meest elementaire beginselen van onze beschaving en ik betreur dan ook dat de collega's van de PVDA een eigen voorstel van resolutie hebben neergelegd. Maar laat me beginnen met wat goed is.

Ik ben tevreden dat de communistische kameraden van de PVDA na vier maanden eindelijk klaar zijn om duidelijk en onomwonden te stellen dat Rusland een misdadige oorlog in Oekraïne is gestart. Wat een verschil met de teneur van het debat dat we hier in februari nog hadden, toen de PVDA onze eerdere resolutie die de Russische invasie in Oekraïne vanuit een anti-NAVO-sentiment weigerde te steunen. Maar nu is er dan toch duidelijkheid. Van enig voortschrijdend inzicht gesproken.

Het laatste wapenfeit van de PVDA indachtig is het toch opvallend dat de communisten nu last minute afkomen met een eigen voorstel van resolutie, zagezegd omdat het voorstel van resolutie van de meerderheid te beperkt zou zijn. Er wordt ons een vorm van selectieve verontwaardiging verweten alsof we zouden meten met twee maten en twee gewichten, omdat ons voorstel voor resolutie oproept tot onderzoek naar de vermeende misdaden in Oekraïne. Cynischer wordt het echt niet. Een partij die consequent weigert kameraden in China te veroordelen wanneer Oeigoeren worden uitgemoord, een partij die maanden nodig heeft om een duidelijk standpunt in te nemen ten aanzien van Rusland door zich te verbergen achter anti-NAVO-retoriek, gaat ons nu zeggen dat we consequent moeten zijn. We hebben echter geen lessen te trekken van de PVDA wanneer het gaat over consequent zijn.

Collega's, ons voorstel van resolutie gaat inderdaad over Oekraïne, over een oorlog die zich nu op het Europese continent afspeelt. Het is toch logisch dat we het heel specifiek over Oekraïne willen hebben. Ik wil gerust ook parlementair werk verrichten over misdaden in Afghanistan, zoals u kunt lezen in de andere resolutie, of over wat er gebeurt in Jemen of Palestina, maar laat ons daarover eerst samenzitten in de commissie. Daar heb ik de PVDA echter nooit gezien.

Ons voorstel van resolutie over de misdaden tegen de menselijkheid en over een mogelijk onderzoek naar genocide staat nu op de agenda. Toekomstige discussies over andere conflicten worden daarmee niet uitgesloten. Ik zal dan ook nagaan of de PVDA de eigen consequentie hard kan maken.

Collega's, ik rond af. Er is maar een juiste keuze, namelijk dit voorstel van resolutie steunen, als het kan unaniem, want de gruwelijkheden in Oekraïne moeten worden onderzocht en vervolgd. Punt aan de lijn. *(Applaus bij de N-VA en Open Vld)*

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Het is intussen 4,5 maanden geleden dat Rusland is gestart met een zogenaamde speciale militaire operatie in Oekraïne. Een speciale militaire operatie, dat is gewoon een propagandaterm om de ware aard te verhullen. Dit is een illegale en onrechtvaardige inval in een soeverein land, van een broedervolk zoals de Russen zelf zeggen, om hen zagezegd te denazificeren. We zijn 4,5 maanden verder en die illegale aanvalsoorlog is niet alleen nog altijd bezig maar president Poetin en het Russische regime gebruiken ook consequent illegale praktijken. Zij stellen daden die indruisen tegen de menselijkheid en tegen het internationale recht.

Collega Vanlouwe, wij hebben in de Senaat mevrouw Kravchuk, een Oekraïens parlements lid, gehoord. Zij getuigde over wat ze heeft gezien en gehoord, over de inzet van verkrachtingen als oorlogswapen. Seksueel geweld wordt gebruikt als oorlogswapen. Er is documentering van duizenden burgerslachtoffers, buitengerechtelijke executies van burgers, Oekraïense krijgsgevangenen die Poetin wil berechten als terroristen om hen op die manier buiten de internationale bescherming van het oorlogsrecht om te kunnen executeren, meldingen van straf- en werkkampen, de goelags, die opnieuw worden geopend, van burgerdoden bij bombardementen, willekeurige aanvallen op beschermde gebouwen zoals ziekenhuizen, waar collega Vanlouwe ook al naar verwees.

Dat zijn allemaal oorlogsmisdaden waarvoor de verantwoordelijken ook echt ter verantwoording moeten worden geroepen. Daarvoor moeten alle rechtsprocessen en -mechanismen gebruikt worden om ervoor te zorgen dat alle verdachten van die oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid in een eerlijk proces worden berecht. Dat vragen we ook in het voorstel van resolutie.

We hebben in februari als een van de eerste parlementen hier al een resolutie goedgekeurd om de inval in Oekraïne te veroordelen, zonder steun van de PVDA, collega D'Haese. Daarin hebben wij de internationale gemeenschap opgeroepen tot vergaande sancties en steun voor het Oekraïense volk. We waren daarbij ook de eersten die opriepen tot het goed documenteren van die misdaden, dat was voor ons heel belangrijk, met als doel al de gepleegde oorlogsmisdaden te kunnen vervolgen. In dit voorstel van resolutie gaan we daar nog dieper op in, met ook een specifiek geval, namelijk het seksueel geweld als oorlogswapen. Collega's het is heel belangrijk om de toegang tot diensten op het gebied van seksueel reproductieve gezondheid en de rechten te waarborgen voor al die Oekraïense slachtoffers, inclusief traumazorg, zorg voor vrouwen en in het bijzonder voor kinderen.

Collega D'Haese, ik ben ook heel verbaasd dat uw partij het lef heeft om hier vandaag een voorstel van resolutie voor te leggen. Jullie komen daar heel laat mee. Jullie hebben ons in eerdere debatten verweten met twee maten en twee gewichten te meten. Ik snap dat echt niet. Ik pik die kritiek ook niet van u en uw partij. Bij tot nu toe elk initiatief dat hier gepasseerd is, namelijk de veroordeling van de inval in Oekraïne in dit parlement en in alle andere parlementen in dit land, de oproep tot het documenteren van de oorlogsmisdaden, gelijkaardige situaties, inderdaad collega Vanlouwe, de Oeigoeren in China, vorige week in de Senaat nog het onderzoek naar de dood van de Palestijns-Amerikaanse journaliste, onthoudt u zich keer op keer of stemt u tegen. Kom ons hier dan alstublieft niet verwijten te meten met twee maten en twee gewichten. Alle partijen hier zijn consequent als het aankomt op het veroordelen van mensenrechtenschendingen. Dan maakt het niet uit waar, of dat in bevriende regimes is of niet. Schendingen van mensenrechten moeten worden aangepakt en moeten worden gedocumenteerd.

Collega's, deze oorlog moet stoppen, de oorlogsmisdaden moeten stoppen en vooral ook de straffeloosheid moet stoppen. (*Applaus bij cd&v en de N-VA*)

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Voorzitter, collega's, de nacht van 23 op 24 februari van dit jaar zal nog heel lang in ons geheugen gegrift blijven, want dat is namelijk het moment waarop de Russische president de grootschalige militaire operatie in Oekraïne aankondigde. Op donderdag 24 februari heeft het Vlaams Parlement deze inval onmiddellijk veroordeeld. Rusland gaat immers zijn boekje te buiten. De oorlog is helemaal niet uitgelokt en volledig verwerpelijk.

Vandaag zijn we bijna vijf maanden verder. De wapens zwijgen nog steeds niet, integendeel. Hoewel de aandacht ervoor in de media niet dezelfde intensiteit kent als in de beginfase, worden we toch nog dagelijks geconfronteerd met harde beelden. Ondertussen is het meer dan duidelijk: er is heel wat geweld tegen Oekraïense burgers. Getuigenissen en beelden hierover bereiken ons steeds meer. Er zijn de horrorbeelden van Bucha en Marioepol. Dat mag al een aantal weken in Russische handen zijn, maar de verwoestingen en wekenlange bombardementen op de staalfabriek zullen ons bijblijven, net zoals het geweld in heel wat andere steden, dat op ons netvlies gebrand blijft. Het is bijna onmogelijk om ons werkelijk voor te stellen welke terreur in de bezette gebieden heeft plaatsgevonden en wat er in de huidige bezette gebieden dagelijks gebeurt.

Collega's, verkrachting is het oudste en goedkoopste oorlogswapen. In een gewapend conflict worden verkrachting en andere vormen van seksueel geweld als een wapen van vernedering en als een wapen van vernietiging ingezet. Ook in deze oorlog is dit helaas het geval en dat is totaal verwerpelijk. Vandaar dat we in dit voorstel van resolutie ook expliciet verwijzen naar seksueel geweld. De cultuur van straffeloosheid rond seksueel geweld moet definitief worden doorbroken. Sima Bahous, de directeur van United Nations Women, heeft namens de Verenigde Naties opgeroepen om een onafhankelijk onderzoek te voeren naar seksueel geweld in Oekraïne. Ook de Britse minister van Buitenlandse Zaken kondigde een team van deskundigen aan, waaronder experts op het gebied van seksueel geweld, om bewijsmateriaal te laten verzamelen, net zoals Oekraïne, dat plegers van seksueel misbruik voor de rechtbank probeert te krijgen.

Vandaar dat onze fractie dit voorstel van resolutie ook volmondig zal onderschrijven. Het is absoluut noodzakelijk dat wie zich in oorlogssituaties schuldig maakt aan schending van mensenrechten en gruwelijke misdaden, ter verantwoording moet worden geroepen en moet worden gestraft. Dat geldt trouwens niet 'alleen' in oorlogssituaties, maar 'ook' in oorlogssituaties. Het onderzoek ernaar moet dan ook worden gevoerd. Met dit voorstel van resolutie willen we deze oproep voor dat onderzoek kracht bijzetten. Dat verdient elkeen die dit geweld moet ondergaan.

Beste collega's van de PVDA, ik wil toch nog even aanhalen waarom ik het zou aanraden om dit voorstel van resolutie wel te ondersteunen, in tegenstelling tot het alternatief dat jullie indienen.

Jullie voorstel van resolutie heeft twee verzoeken. Het eerste verzoek spreekt enkel over het onderzoek naar oorlogsmisdaden en misdaden tegen de mensheid in Oekraïne, maar weigert onderzoek te vragen naar de genocidale intentie. Verzoek één is dus op zijn minst onvolledig te noemen en het gaat veel minder ver dan het voorstel van resolutie van de meerderheid. Het tweede verzoek verwijst naar Palestina en Jemen. Maar beste collega's, wat met China? Worden daar dan geen misdaden tegen de mensheid gepleegd in Xinjiang? Wat met de Oeigoeren? In de toelichting hebben jullie het nochtans over een beleid van twee maten en twee gewichten. Het is duidelijk dat de maskers bij de PVDA telkens

weer afvallen. Het voorstel van resolutie is pure selectiviteit. Het spreekt dan ook voor zich dat onze liberale fractie dit absoluut niet zal goedkeuren. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Beste collega's, de oorlog in Rusland is verschrikkelijk. Het is een misdadige en een illegale oorlog. Dat is wat we met de PVDA vanaf dag één hebben gezegd. Het is absoluut nodig dat er een onderzoek komt naar de oorlogsmisdaden die daar worden gepleegd. Dat steunen wij. Daarom hebben we een eigen voorstel van resolutie ingediend om een onderzoek te vragen naar oorlogsmisdaden. Elke oorlogsmisdaad moet worden onderzocht. Elke dader, en zeker elke verantwoordelijke, moet streng worden bestraft. Het Internationaal Strafhof heeft trouwens al aangekondigd dat ze de grootste delegatie en het grootste onderzoeksteam ooit naar Oekraïne gaan sturen. Dat is een terechte vraag, daarvoor hebt u onze steun.

Wat we met de PVDA niet steunen is jullie vraag naar altijd maar meer sancties tegen Rusland. De vraag is toch, beste collega's, wat jullie sancties al hebben bereikt. Is er al één bom minder door gevallen? Is er al één leven minder door verloren gegaan? Is de oorlog daardoor verkort? Neen, integendeel, de oorlog gaat door, heviger dan anders, heviger dan ooit. Jullie wilden Poetin raken met jullie sancties en de oorlogskas leegmaken. Herinnert u zich dat nog? En wat is er gebeurd? Door jullie sancties zijn de olie- en gasprijzen zo hoog dat Rusland vandaag meer inkomsten haalt uit de verkoop van gas en olie dan voor de oorlog. De roebel staat op zijn hoogste peil in zeven jaar. Terwijl Europa in crisis gaat kondigt Rusland een handelsoverschot af van 70 miljard euro. Terwijl wij handelsbetrekkingen verbreken, zoeken zij er met de rest van de wereld en groeit hun economie, in plaats van dat we ze pijn doen.

De oorlogskas van Poetin, beste collega's, die loopt door jullie sancties niet leeg. Die loopt sneller vol. Het zijn de mensen hier die daar de rekening van betalen. Door de sancties tegen Rusland betalen we vandaag meer dan 2 euro per liter aan de pomp, binnenkort misschien zelfs 3 euro. Jullie treffen Poetin niet, maar de werkende klasse hier, die de energierekening niet meer kan betalen, die altijd maar meer moet betalen voor een kleinere winkelkar. Het is gemakkelijk om dat van hier te beslissen. 6000 euro in de maand verdienen en dan zeggen dat het een harde winter zal worden! Het zijn wel de mensen die de gevolgen zullen moeten dragen terwijl het nul-komma-nul verschil maakt voor de mensen in Oekraïne.

Waar gaan jullie dan olie en gas halen, als het niet meer uit Rusland mag komen? Uit Saoedi-Arabië, uit de Verenigde Staten en uit Israël. Is dat zoveel beter? Jullie zeggen dat jullie de Russische oorlog in Oekraïne niet meer willen financieren. Oké, ik zou die ook liever niet financieren. Maar de Israëlische bezetting van Palestina financieren is blijkbaar geen probleem. De misdadige oorlog die op dit ogenblik plaatsvindt in Jemen, gevoerd door Saoedi-Arabië, financieren door olie te kopen uit Saoedi-Arabië is blijkbaar geen probleem. En megavervuilend schaliegas uit de Verenigde Staten stoort jullie allemaal niet.

Als Rusland Oekraïne binnenvalt komen er direct sancties en kan het niet snel genoeg gaan. Maar als de Verenigde Staten Irak binnenvallen en bombarderen en zorgen voor 2 miljoen doden, dan komen er geen sancties. Als Saoedi-Arabië Jemen binnenvalt komen er geen sancties.

Als ons eigen land Libië gaat bombarderen, geen sancties. Als Israël Palestina koloniseert, geen sancties. Dat met twee maten en twee gewichten meten moet stoppen.

We zijn dan ook niet tegen sancties. We zijn tegen sancties die geen doel treffen en die ondertussen de kost doorschuiven naar de Europese bevolking. Er zijn ook andere sancties mogelijk, sancties die wel doel treffen, sancties die de oligarchen die Poetin rechtstreeks steunen, raken. *(Opmerkingen)*

Neen, dat gebeurt niet.

De voorzitter: Mijnheer D'Haese, mevrouw Goeman wil graag onderbreken. *(Opmerkingen van Hannelore Goeman)*

Waarom steekt u dan uw hand op? *(Opmerkingen van Hannelore Goeman)*

Doe dat dan op het einde, alstublieft.

Mijnheer D'Haese, gaat u verder.

Jos D'Haese (PVDA): Sancties die de oligarchen die Poetin rechtstreeks steunen, raken, zijn wel mogelijk. Dat is achter hun geld gaan in Europa, geld dat in fiscale paradijzen zit hier. Maar als wij dat voorstellen, beste collega's, wie stemt er dan tegen? Dat zijn de traditionele partijen. Die stemmen daar dan tegen.

Ik vind het wel bijzonder dat dit de eerste keer ooit is, de eerste keer ooit, dat het Vlaams Parlement vraagt om oorlogsmisdaden te onderzoeken.

De voorzitter: Mijnheer D'Haese, nu wil de heer Van de Wauwer u onderbreken.

Jos D'Haese (PVDA): Als het niet stoort, voorzitter, maak ik mijn redenering graag af en dan kunnen we op het einde het debat verder voeren.

De voorzitter: Dat is uw recht.

Jos D'Haese (PVDA): Dank u wel.

Ik ben het eens nagegaan, beste collega's: nog nooit heeft hier een voorstel van resolutie voorgelegd om oorlogsmisdaden te onderzoeken, nog nooit, alsof er nog nooit oorlogsmisdaden gepleegd zijn in de wereld. Onder de bevolking, maar vooral in het globale zuiden, trekken mensen daar echt wel de wenkbrauwen bij op. Natuurlijk willen wij dat de oorlogsmisdaden in Oekraïne onderzocht worden, maar dan moet er toch ook een mogelijkheid zijn om ook andere oorlogsmisdaden te onderzoeken die vandaag gepleegd worden. Jemen: 400.000 doden. Het lijkt erop dat Saoedi-Arabië honger inzet als oorlogswapen. Irak: 2 miljoen doden na de interventie van de Verenigde Staten. Israël in Palestina: apartheidspolitiek, recent nog een journalist doodgeschoten. Mogelijke oorlogsmisdaad, volgens de Verenigde Naties.

Maar wat jullie vooral niet doen – en dat vind ik bijzonder jammer –, is werken aan een diplomatieke oplossing. Voor het militair offensief, het sanctieoffensief worden kosten noch moeite gespaard, maar waar blijft het diplomatiek offensief? In jullie voorstel van resolutie wordt gesproken over sancties, maar niet over diplomatie. Dat woord staat er gewoon niet in. Je kunt ermee lachen, maar elk conflict eindigt aan de tafel, met welke grote smeerlappen je ook te maken hebt. Ieder conflict eindigt aan de tafel. Wij vragen er alles aan te doen om ervoor te zorgen dat de wapens kunnen zwijgen zodat er gepraat kan worden over vrede.

We zijn dus absoluut voor een onderzoek naar oorlogsmisdaden in Oekraïne. Daarom hebben we er zelf een voorstel van resolutie over ingediend. De vraag naar sancties die de werkende klasse hier in België, de rest van Europa en de wereld vandaag zo hard treffen, kunnen we echt niet steunen. Echt niet. Ze werken niet en ze treffen de verkeerde mensen.

Daarom liggen hier vandaag twee voorstellen van resolutie voor, twee voorstellen die vragen naar een grondig onderzoek naar oorlogsmisdaden in Oekraïne door Rusland. Dat van de meerderheid pleit voor het verderzetten, voor het uitbreiden van de Europese sancties, waarvan de rekening rechtstreeks naar de burger wordt doorgestuurd. Het voorstel van resolutie van de PVDA vraagt naar onderzoek naar oorlogsmisdaden in Oekraïne, maar zet ook de deur open naar onderzoek naar oorlogsmisdaden in andere landen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Het spreekt voor zich dat wij het voorstel van resolutie van de meerderheid straks zullen goedkeuren. Wat vandaag in Oekraïne gebeurt, is verschrikkelijk. We hopen natuurlijk ook uit de grond van ons hart dat de mensen die daarvoor verantwoordelijk zijn hun straf niet zullen ontlopen.

Ik wil het nog kort even hebben over het voorstel van resolutie van de PVDA. Uiteraard vinden wij ook dat oorlogsmisdaden en misdaden tegen de mensheid overal ter wereld moeten worden gedocumenteerd en dat de daders moeten kunnen worden bestraft. Maar we stellen ons ook de vraag waarom jullie lijst in het voorstel van resolutie zo expliciet beperkend is. Jullie spreken over Palestina, Jemen en Saoedi-Arabië, zeer terecht. Daar moet absoluut gedocumenteerd worden welke verschrikkelijke misdaden tegen de mensheid worden gepleegd, maar waarom stopt het daar? Waarom zet je bijvoorbeeld ook niet een land als Tigray op de lijst of inderdaad China, waar op dit moment ook in groten getale misdaden tegen de mensheid worden gepleegd?

We begrijpen ook niet waarom dit nu zo last minute, ineens, met spoed aan de agenda van de plenaire moet worden toegevoegd. Waarom waren jullie niet in de commissie om het voorstel van resolutie van de meerderheid te bespreken en daar al de discussie te voeren? In alle eerlijkheid, voor ons voelt dit toch weer als een manoeuvre om het voorstel van resolutie dat hier ter tafel ligt niet mee te moeten goedkeuren. Daarom zullen wij ons onthouden. (*Applaus van Axel Ronse en Willem-Frederik Schiltz*)

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Collega D'Haese, nogmaals: u kunt hier wel zeggen dat u de inval van Rusland in Oekraïne veroordeelt, maar het is gewoon blablabla. Kijk naar het trackrecord hier en in alle andere parlementen. In elke resolutie waarin krachtig veroordeeld wordt, hebt u tegengestemd of zich onthouden. Alle mooie woordjes hier kunt u dus weer gebruiken op uw TikTok- en op uw Instagramkanaal. Dat is allemaal goed, maar aan de echte actie hebt u nooit mee steun geleverd. Twee maten en twee gewichten. Collega D'Haese, echt waar, ik zou erom moeten lachen als dit niet zo'n schrijnende situatie was. U bekritiseert hier dat wij maatregelen willen nemen om Rusland te treffen. Terwijl we vorige week dat heel sereen debat hadden in de Senaat over de Palestijns-Amerikaanse journaliste, puur over het onderzoek, was het uw fractie die het debat kwam verdoezelen met eisen voor sancties tegen Israël.

Als u zegt dat de sancties tegen Rusland vooral de bevolking niet mogen treffen, maar de oligarchen moeten treffen, dan ben ik het daar mee eens. Vandaar dat die oligarchen hun vermogen in beslag wordt genomen en wordt geblokkeerd. Hun boten in alle paradijzen worden in beslag genomen. Ze worden uitgesloten van het SWIFT-systeem (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication). Collega D'Haese, dat waren maatregelen tegen de oligarchen die in de allereerste resoluties stonden die wij in al deze parlementen in België aangenomen hebben, waar u zich telkens tegen verzet hebt. Dus, opnieuw, vandaag kan ik alleen maar vaststellen dat u en uw partij hypocriet zijn als het aankomt op het verdedigen van mensenrechten en het aanpakken of het veroordelen van

oorlogsmisdaden. Opnieuw blablabla en excuses om vooral de tekst die hier voorligt niet te moeten meestemmen. (*Applaus bij cd&v*)

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega D’Haese, dat is een handige poging. Wij, de stouteriken van het kapitaal, wij willen de gewone mens treffen. Wij misbruiken de oorlog van Poetin om mensen in hun portefeuille te raken. Wat voor onmenselijke denkt u dat wij zijn? Dat wij mensen arm willen maken? Bovendien vertelt u leugens. Collega Van de Wauwer heeft het aangehaald. Het gros van de sancties is net gericht tegen de entourage van Poetin. U kunt er elk debat in het Europees Parlement op naslaan. Elke weldenkende politicus in West-Europa of in Europa weet dat dat de prioritaire focus moet zijn.

Ongetwijfeld zal er ook een effect op de prijzen zijn. Je moet inderdaad weten wat je wilt. Bent u de man die gaat zeggen dat we vooral geen prijsstijgingen willen en dat we dus niks gaan doen? En die sancties tegen die oligarchen alleen zou niet genoeg zijn? Uw voorstel van resolutie is er eentje van twee maten en twee gewichten, niet ons beleid, niet onze vraag. Ik sluit me aan bij de woorden van mevrouw Goeman. Dit huis is voor een deel gebouwd op de slogan ‘Nooit meer oorlog!’. Wij hebben dat hier meegemaakt in onze contreien. Wij niet persoonlijk, maar onze voorouders, onze grootouders hebben dat meegemaakt. Ik denk dus dat hier een heel brede coalitie zit om waar dan ook te strijden tegen gewapende conflicten. Ik ben daarvan overtuigd. Als de boodschap is: wij als Vlaanderen roepen op om alle oorlogen onder de loep te nemen, om wereldwijd te blijven strijden tegen oorlogsmisdaden, uiteraard, maar de selectiviteit en de oppervlakkigheid van uw voorstel van resolutie doen vermoeden dat u een heel andere agenda met dit conflict en dit debat wilt nastreven dan de eenvoudige oproep ‘Nooit meer oorlog en einde aan de oorlog, dichtbij en veraf, nu en morgen’. (*Applaus bij Open Vld en de N-VA*)

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): De tussenkomst van de heer D’Haese is bijzonder selectief en zeker ook het voorstel van de resolutie van de PVDA en de hele argumentatie die we gehoord hebben over de sancties. Ik heb het net even opgezocht wie er sancties krijgt opgelegd. Er zijn door de Europese Unie maatregelen genomen tegen ongeveer 98 Russische entiteiten. Dat gaat zeer ver, van bedrijven tot overheidsinstellingen. Er zijn ook maatregelen genomen tegen ongeveer 1158 Russen. Op die sanctielijst staat uiteraard de hele entourage van president Poetin, zoals de minister van Buitenlandse Zaken Lavrov, maar ook Roman Abramovitsj, die u ongetwijfeld zult kennen. Daar staan ook de 351 leden van de Doema, het Russisch parlement, op die die oorlog goedgekeurd hebben. Daar staan alle leden van de Nationale Veiligheidsraad op, alle hoge ambtenaren, alle oligarchen die zaken doen, de Russische staalindustrie, de financiële diensten, de militaire productie, de oorlogsindustrie van Rusland die technologie levert aan het Russische leger, maar ook de propagandisten die fake news verspreiden over de oorlog, personen die verantwoordelijk zijn voor de gruweldaden in Marioepol, in Boetsja.

Dat is een hele lijst van personen en blijkbaar hebt u het moeilijk met die sancties, waarbij er dus, ten aanzien van die mensen, een reisverbod is ingesteld en een bevrozing van de tegoeden die ze in Europa hebben. Kijk wat er in de UK gebeurd is: inbeslagname van villa’s van rijke oligarchen, jachten die in beslag worden genomen. Al hun rekeningen die ze in de Europese Unie hebben worden geblokkeerd. Ze kunnen hun geld dus niet langer gebruiken om het Russisch regime te ondersteunen. Dan gaat u dat argument gebruiken om te zeggen dat u niet akkoord bent met de resolutie van de meerderheid. Maar tegelijkertijd gaat u

een zeer vage, zeer algemene resolutie indienen, waarbij het niet alleen gaat over Oekraïne en u bijzonder selectief te werk gaat en vooral de bevriende communistische naties niet aan bod laat komen wanneer het gaat om oorlogsmisdaden die daar gepleegd worden en waar u nu nog steeds in alle toonaarden over zwijgt. U zou u moeten schamen, mijnheer D'Haese, u zou u moeten schamen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter en goede collega's, soms moet men ook durven tot op het bot verder discussiëren. Wat u doet, collega D'Haese, is de vis verdrinken. Er zijn altijd argumenten, want zelfs in de tijd van nazi-Duitsland waren er Duitsers die tegen Hitler in opstand kwamen en zelfs aanslagen pleegden. Maar op zeker ogenblik hebben ook de geallieerden en de toenmalige Sovjet-Unie samen een vuist gemaakt en gezegd: dan moet dat hele volk dat ook – op z'n Duits heet dat 'ausbüßen' – uitzweten, omdat dat nu eenmaal de manier is om zo'n dictatuur onderuit te halen. En dat is hier ook het geval.

Dit is een oorlog op Europese bodem, een oorlog twee landen van ons verwijderd. Tussen België en Oekraïne – je kunt dat niet genoeg zeggen, we zijn dat ondertussen al allemaal gewoon – ligt gewoon nog Duitsland en Polen. En dan zit je dus op Oekraïense bodem. Dus wat daar gebeurt – het kan niet genoeg herhaald worden –, de tegenstander ontmenselijken – die dan gewoon de brute pech heeft dat hij Oekraïner is en voor de rest nooit iets heeft misdaan –, een vrijbrief hebben om onnoemelijke misdaden tegen diezelfde slachtoffers te begaan, dat gebeurt allemaal onder Russische vlag.

Ik kan dat nu eenmaal niet minimaliseren, dat is de realiteit. En u, en ook andere collega's – onder andere van het Vlaams Belang –, moeten hun sociale media uitkuisen – en hebben dat ook gedaan –, omdat u daar vroeger inderdaad goede vriendjes mee was en u daar als het ware thuis was. Dat moet nu inderdaad gecamoufleerd worden, maar oude liefde roest niet. Dat komt toch altijd bovendien, want dan wordt de hele wereld daarbij gesleurd, maar toevallig niet China en de Oeigoeren. De selectiviteit blijft nog altijd bestaan en daarbij ook een totaal gebrek aan geloofwaardigheid van uw fractie op dit thema. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Beste collega's, er zijn twee zaken. Ten eerste, de zaken die gezegd zijn over de acties die ondernomen zijn tegen oligarchen, dat is natuurlijk zeer goed. Dat hebben we vanaf het begin ook altijd ondersteund. Dat is zeer goed. Dat is ook zeer sympathiek. Jachten in beslag nemen enzovoort, dat staat mooi op foto. Maar waar zitten de grootste, de meeste actieven van de Russische oligarchen verborgen, beste collega's? Dat is in Europese belastingparadijzen. Dat is achter bankgeheimen, via financiële constructies enzovoort. Daar wil niemand aan raken. Als wij in het Europees Parlement voorstellen om ervoor te zorgen dat we daaraan kunnen geraken, dan stemmen jullie tegen. Dus pas een beetje op met woorden als hypocrisie, pas een beetje op met de uitdrukking 'twee maten en twee gewichten', want het is jammer genoeg exact omgekeerd.

Maar laat ons het ten tweede hebben over de fond van de zaak. Want de hoofdzaken zijn natuurlijk niet die sancties tegen die oligarchen, hoewel dat een goede zaak is. De hoofdzaak is dat Europa naar een boycot van gas en olie uit Rusland gaat. Dat is de hoofdzaak. En dan hoor ik de heer Schiltz zeggen: 'Goh, dat er een effect zou zijn op de prijzen? Dat zal wel zo zijn, ja.' Dat hebt u letterlijk zo gezegd, lees er het verslag op na. Wel, ik zal u zeggen dat het zo is. Dat is vandaag zo. Mensen zeggen vandaag hun job op omdat ze verdorie de

autorit niet meer kunnen betalen om er te geraken. Dat is de realiteit vandaag. Mensen verwarmden hun huis niet omdat ze het niet meer konden betalen. Mensen kunnen in de winkel hun kar niet meer betalen. *(Opmerkingen van Willem-Frederik Schiltz)*

Dat is het gevolg. Nee, u moet daarmee niets doen.

U moet absoluut niet verdergaan op het pad van de blokkade van olie en gas. Wat zult u ermee bereiken? Ik heb het daarnet al gezegd, ten eerste ... *(Opmerkingen van Willem-Frederik Schiltz)*

Laat me misschien heel even uitspreken, mijnheer Schiltz. U bent daar ook altijd een groot voorstander van en u kunt nog altijd repliceren als u wilt.

Ten eerste, het heeft nul effect. Mocht het effect hebben, zou ik het nog kunnen steunen, maar het heeft nul komma nul effect. Poetin heeft meer geld in kas dan voor de oorlog. Knoop dat goed in uw uren: hij heeft meer geld in kas, omdat de olie- en gasprijzen zo hoog staan dankzij jullie sancties. Hij gaat het op een ander verkopen, of u het nu leuk vindt of niet, en hij haalt er meer geld mee binnen dan voorheen. Het werkt dus niet, het helpt de Oekraïners op geen enkele manier.

Ten tweede, mijnheer Keulen, ben ik blij dat u zei dat we tot op het bot moeten gaan. U bent tot op het bot gegaan, dat is altijd uw verdienste in een debat. U zei dat het Russische volk het maar moet uitzweten. Daar kunnen we ten eerste al over discussiëren. We zien trouwens dat het alleen maar helpt om het Russische volk meer achter Poetin te zetten dan wat anders. Dat is echter een andere discussie. *(Opmerkingen van Marino Keulen)*

Mijn punt, mijnheer Keulen, is dat jullie eigenlijk het volgende zeggen: het Europese volk moet het maar uitzweten, het Belgische volk moet het maar uitzweten. De hardwerkende Vlaming, die moet het maar uitzweten. Dat is de realiteit: hoewel het niets helpt voor Oekraïne, zijn er mensen die vandaag de auto niet meer kunnen betalen om naar het werk te gaan en storten jullie Europa in een crisis. Daar hebben wij een fundamenteel meningsverschil over, dat is niet de weg om in te slaan. We zijn voor sancties die werken en we zijn er voorstander van om te zorgen dat we aan tafel geraken, zodat die oorlog kan stoppen en we naar een staakt-het-vuren kunnen gaan. Dat is ons standpunt, al van bij het begin: geen verdere escalatie, maar er wel voor zorgen dat de wapens weer zwijgen, zodat we over vrede kunnen praten.

Mijnheer Keulen, ik heb geen enkele foto van mijn sociale media moeten verwijderen. Misschien is Guy Verhofstadt wel even gaan scrollen naar foto's van toen hij alle deals sloot met Poetin. Dat was ik niet, mijnheer Keulen, dat waren de liberalen. *(Applaus van Kim De Witte)*

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Collega's, de oorlog in Oekraïne grijpt uiteraard iedereen aan. We worden dagelijks geconfronteerd met geweld in Oekraïne, dat is nu niet anders. Men kan niet ontkennen dat er doelbewust burgerdoelwitten worden beschoten.

Het westen werd voor het eerst geconfronteerd met de ernst van de Russische oorlogsmisdaden toen berichten binnenkwamen over de gruweldaden en onwettige executies in Boetsja en andere dorpen en steden ten noordwesten van Kiev. Daarna hield het brutale geweld tegen burgers niet meer op. We mogen hierbij zeker ook de recente slachtoffers in Kiev en Kremetsjoek niet vergeten. Als Vlaams Belang staan we dan ook achter het voorstel om een onderzoekscommissie

op te richten naar de oorlogsmisdaden in Oekraïne. Die mogen voor alle duidelijkheid niet onbestraft blijven.

Toch wil ik ook twee kanttekeningen maken bij enkele passages uit het voorstel van resolutie, die ik ook tijdens de bespreking in de commissie reeds heb gemaakt.

De indieners roepen de EU en haar lidstaten op om de sancties tegen de Russische Federatie voort te zetten. Dat vormt voor ons uiteraard in principe geen probleem. We moeten namelijk druk blijven uitoefenen op Rusland. Maar – en ook dit zeg ik niet voor de eerste keer, collega's – ik wil wel de aandacht vragen voor de gevolgen van eventuele sancties voor onze bedrijven en onze mensen. Dat blijft voor ons een aandachtspunt. We moeten er dus zeer voorzichtig mee omspringen en steeds in het oog blijven houden dat een sanctie Rusland altijd meer moet treffen dan onszelf.

Ook de oproepen om bevroren Russische activa en middelen in beslag te nemen als schadevergoeding en te gebruiken voor de wederopbouw zijn nobel. Ze roepen echter wel de vraag op of men daarmee geen precedent schept voor andere landen, die daarin mogelijk een rechtsgrond zien voor de confiscatie van westerse tegoeden. De vraag is dan ook of iets dergelijks in het kader van het internationaal recht wel mogelijk is.

Maar zoals gezegd – en ik heb het ook zo becommentarieerd in de commissie – zullen we het voorliggende voorstel van de meerderheid goedkeuren.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Collega's, de misdadige inval van Rusland is ondertussen inderdaad al meer dan vier maanden geleden. De soevereiniteit van een land overtreden is al schandelijk, maar de manier waarop maakt het helemaal verschrikkelijk. Om de Oekraïners te ontmoedigen, viseert Rusland bewust burger-slachtoffers. Stromen van Oekraïners op de vlucht worden onder vuur genomen. Een van de dodelijkste aanvallen in midden maart, toen het theatergebouw van Marioepol onder vuur werd genomen, staat nog altijd in ons geheugen gegrift. Dat terwijl er honderden burgers in het gebouw aan het schuilen waren en er dan ook nog eens het woord 'kinderen' vooraan op de straat was aangebracht. Toch waren er die bombardementen. Afgelopen week waren er nog beschietingen van ziekenhuizen en appartementencomplexen, met opnieuw gewonden en dodelijke slachtoffers.

Maar ook 230 scholen, van kleuterscholen over universiteiten tot gewone lagere scholen. Zoals men aangehaald heeft, ligt de dodentol zeer hoog, ook bij kinderen, en dat allemaal door die schandalige Russische agressie. Dit gaat heel duidelijk in tegen alle manieren en alle zaken waar ons humanitair recht voor staat. En we sluiten dan ook vol overtuiging aan bij deze resolutie om samen deze aanvalsoorlog te veroordelen.

Wat de resolutie van PVDA betreft: om te beginnen is dat een zeer magere resolutie waar zeer weinig instaat. Het maakt mij eigenlijk misselijk om te zien hoe selectief hier weer met een aantal regio's wordt omgegaan. En ja, de situatie in Jemen is ernstig, en ja, de situatie in Palestina is ernstig. Dat zult u nooit horen ontkennen vanuit onze groene fractie. Maar waar zijn de mensenrechtenproblemen over China en de Oeigoeren? Waarom zijn we die weer vergeten? Die selectiviteit is schandelijk en dat u dat moet gebruiken om deze resolutie niet mee te kunnen steunen, zodat we hier geen voldragen resolutie hebben en een krachtig signaal kunnen sturen over de veroordeling van de Russen omwille van uw selectiviteit, is bijzonder pijnlijk en wij zullen uw resolutie dan ook niet steunen. Wij zijn liever consequent en veroordelen alle gewapende conflicten en

alle overtredingen van de mensenrechten, op Europese bodem of elders.
(*Applaus bij Groen, de N-VA, cd&v, Open Vld en Vooruit*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de voorstellen van resolutie houden.

**VOORSTEL VAN DECREET van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Annabel Tavernier, Hilâl Yalçın en Arnout Coel tot het nemen, naar aanleiding van de Oekraïne-crisis, van dringende maatregelen in het onderwijs voor kleuters, leerlingen en cursisten die ressorteren onder richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen (III)
– 1363 (2021-2022) – Nr. 1**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Annabel Tavernier, Hilâl Yalçın en Arnout Coel tot het nemen, naar aanleiding van de Oekraïne-crisis, van dringende maatregelen in het onderwijs voor kleuters, leerlingen en cursisten die ressorteren onder richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen (III).

Kort samengevat: nooddecreet Oekraïne Onderwijs III.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, de werktitel is inderdaad 'Oekraïne III'. We hebben in dit parlement al twee nooddecreten over Oekraïne laten passeren. Het ging nog maar net inderdaad, collega's, over die resolutie. Ik zou niet liever willen dan dat die oorlog daar in Oekraïne stopt, dat die kinderen terug naar school kunnen, weliswaar nadat er veel moet worden opgebouwd en nadat de mensen die hier zijn, terug kunnen keren. Maar helaas is dat niet het geval. En om die reden, collega's, moeten we een aantal zaken, die we in het eerste decreet van 20 april 2022 hebben gestemd, en in een tweede op 1 juni 2022, verlengen. We verlengen, onder andere, het onderwijs in de nooddorpen die er in een aantal steden en gemeenten zijn. Het gaat om een vorm van thuisonderwijs die we verlengen tot 31 december 2022. We willen ook dat die steden die dat organiseren, daar de nodige middelen voor kunnen krijgen.

Ten tweede zijn er eigenlijk aanpassingen aan de decreten Oekraïne I en II voor de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) in het kader van het NT2-aanbod (Nederlands als tweede taal). Kort samengevat komt het er op neer dat een aantal flexibilisering die we daar voorzien hadden, niet altijd even makkelijk te implementeren zijn. Het gaat dan over uren omzetten in geld, en daar dan mensen op aanstellen. En omgekeerd dat mogelijk gemaakt wordt dat dat kan,

maar dat dat via een sociaal secretariaat dient te gebeuren en niet via het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS) wordt uitbetaald en dat de bepaling voor de omzetting voor een bijkomend bedrag naar aanvullende leraarsuren wordt opgeheven. De reden is dat de centra dat niet op voorhand kunnen inschatten en dat het daar, eerlijk gezegd, nodeloos complex wordt gemaakt. Ten slotte willen we, omdat de kinderen hier ook langer zijn, die specifieke voorwaarden voor de ondersteuning voor de CLB's verlengen en inschrijven om dat extra budget te kunnen ontvangen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord

Loes Vandromme (cd&v): Ik ga het niet lang maken. Wat onze fractie betreft gaan we dit natuurlijk ook goedkeuren, maar we vinden het ook belangrijk dat wat vandaag op tafel ligt, beperkt wordt tot 31 december 2022. Voor ons was dat een belangrijke voorwaarde. Vandaar dat ik dat nog even herhaal. Voor de rest vind ik dat collega Daniëls dat voldoende duidelijk heeft gebracht.

De voorzitter: Dat vind ik nu ook.

Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Collega's, het gaat hier inderdaad om de verlenging van maatregelen die we eigenlijk hebben goedgekeurd tot december, dus we gaan dat hier straks ook mee goedkeuren. Ik heb trouwens alle begrip voor het feit dat de meerderheid al het mogelijke gedaan heeft op het moment dat hier heel veel kinderen uit Oekraïne zijn toegekomen, om hen te helpen om in ieder geval naar school te kunnen blijven gaan, of dat nu was om naar een gewone school te gaan en daar in een OKAN-klas (onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers) of in een gewone klas aan te sluiten, door Oekraïens afstands-onderwijs te volgen van thuis of nu ook school te volgen in die nooddorpen, in het Oekraïens, met een Oekraïense leerkracht. Het belangrijkste voor ons is dat kinderen blijven bijleren. We zijn intussen een half jaar verder, en helaas ziet het er niet erg naar uit, collega's, dat er snel een oplossing komt voor het conflict in Oekraïne en dat gezinnen zullen kunnen terugkeren.

Mijnheer Daniëls, ik begrijp dat u positief staat ten opzichte van de thuistaal, maar voor ons is het heel belangrijk dat die kinderen zo snel mogelijk Nederlands leren, en dus in kunnen stromen in het normale schoolsysteem. We vinden het een goede zaak dat in die nooddorpen nu al Nederlandse lessen kunnen worden aangeboden door de gemeente. Maar ik denk dat we het erover eens zijn dat het beter zou zijn als die kinderen nu zo snel mogelijk aansluiten in onze reguliere scholen.

Mijn vraag is gewoon: hoe zien jullie dat? Wanneer gaan al die kinderen kunnen aansluiten? Ik hoor collega Vandromme zeggen dat het in elk geval niet de bedoeling is om deze maatregel nog verder te verlengen, maar is dat zo? En zijn jullie in dat geval ook al bezig met het maken van een plan in overleg met de lokale besturen om ervoor te zorgen dat al die kinderen, die vandaag in het systeem zitten van ofwel afstandsonderwijs ofwel van onderwijs in de nooddorpen, kunnen aansluiten in onze scholen, en dat daar plaatsen worden gecreëerd?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Dit zal allicht niet het laatste nooddecreet zijn rond Oekraïne. Ten gronde: er wordt vooral gestipuleerd dat er een verlenging van de regelgeving tot 31 december mogelijk wordt gemaakt. Dat is op zich een goede zaak, lijkt ons, omdat er wordt gezorgd voor duidelijkheid bij de lokale besturen. Het is belangrijk, zoals ook mevrouw Goeman net heeft gezegd, dat we ook naar de verdere toekomst kijken, want het is natuurlijk onzeker hoelang de oorlog zal

duren en hoelang de kinderen in kwestie nog hier zullen blijven. We moeten dus de toekomst bekijken om de instap in het reguliere onderwijs te faciliteren. Op langere termijn is er dus nood aan extra OKAN-plaatsen. Tegelijk vinden we het een goede zaak dat er in de nooddorpen ook lessen Nederlands worden aangeboden.

Ik lees ook in het decreet: “zo kunnen de kinderen voorbereid worden op verschillende mogelijke scenario’s”. Enerzijds wordt de mogelijkheid behouden dat bij een snel einde aan de oorlog, de kinderen kunnen terugkeren naar Oekraïne, en dan daar kunnen instromen in het gewone Oekraïense onderwijs, anderzijds is de regeling beperkt tot 2022, zodat ze kunnen instromen in ons regulier en erkend onderwijs. Op 1 januari moet het erkend onderwijs daar dus klaar voor zijn. Ik heb wel de bijkomende vraag: zal dat zo zijn? En wat wordt er gedaan om het onderwijs daarvoor klaar te maken?

Maar in alle geval zullen we het decreet ten volle steunen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Bedankt, collega Danen, voor uw terechte vraag. Dat is ook de reden – en collega Vandromme heeft er net naar verwezen – dat we de nooddorpen maar verlengen tot eind december, de eerste zes maanden, om te zien wat er gebeurt met die oorlog. Ik kan alleen maar zeggen, ook in het kader van de resolutie van daarnet, dat we hopen dat het vroeger stopt.

Ten tweede, we hebben momenteel twee nooddorpen, een in Mechelen en een in Antwerpen, waar de druk op OKAN al hoog is. Als men die leerlingen wil laten instromen in het reguliere onderwijs, dan moet die OKAN-capaciteit ook verhoogd worden. Die periode van zes maanden kunnen we dan gebruiken om dat te kunnen doen. Men kan inderdaad – zoals collega Goeman daarnet zei – al Nederlands geven in die nooddorpen.

Ik geef toch nog even de cijfers mee, want dat vind ik niet onbelangrijk. Het gaat in Antwerpen om 55 kinderen uit Oekraïne die in het collectief huisonderwijs in het nooddorp zitten. In Mechelen zijn dat er 7. Dat zijn cijfers van 14 juni, dus die zijn al bijna een maand oud. Maar er is al een druk op OKAN, en we willen proberen om dat ook mogelijk te maken.

Uw vraag is dus terecht. Ik geef nog mee dat we de vorige vluchtelingencrisis die we hadden, natuurlijk ook nog niet volledig hebben kunnen oplossen. Dan kwam Oekraïne eraan, juist na de hele coronacrisis. Het is daarom dat er toch nog enige ademruimte wordt gegeven aan het onderwijs. Collega’s, we moeten daar immers eerlijk in zijn: we zeggen dat de leerkrachten in het reguliere onderwijs onder druk staan, en dat komt er toch allemaal maar bij. Het is ondertussen vakantie, maar dat is dus niet zo evident. We zetten daar echter wel degelijk op in om mogelijk te maken dat een OKAN bijkomend kan worden geprogrammeerd en dat we die sneller middelen kunnen geven. Dat zal dus uiteraard een vervolg krijgen, terecht.

De voorzitter: Collega Daniëls, u hebt een raar gevoel voor vakantie, maar bon.

Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1363/1)

– Artikel 1 tot en met 21 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Arnout Coel, Bart Dochy en Freya Perdaens tot wijziging van het Mestdecreet, wat het invoeren van de mogelijkheid om adviescommissies op te richten en de afschaffing van de nutriëntenemissierechten-MVW betreft, en tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat het invoeren van overgangsmaatregelen voor vergunningen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof betreft (opschrift gewijzigd door de plenaire vergadering: ... tot wijziging van het Mestdecreet, wat het invoeren van de mogelijkheid om adviescommissies op te richten en de afschaffing van de nutriëntenemissierechten-MVW betreft) – 1296 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik zou op basis van artikel 50 van ons huishoudelijk reglement de toevoeging aan de agenda willen vragen van het voorstel van decreet tot wijziging van het Mestdecreet, wat het invoeren van de mogelijkheid om adviescommissies op te richten en de afschaffing van de nutriëntenemissierechten mits mestverwerking betreft, en tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning wat het invoeren van overgangsmaatregelen voor vergunningen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof betreft.

De voorzitter: Collega Vandaele, als ik het goed begrijp, is dat eigenlijk gewoon de voortzetting van de bespreking die vorige keer is geschorst wegens de aanvraag van een advies van de Raad van State.

Wilfried Vandaele (N-VA): Precies. Nu hebben we zes amendementen ingediend.

De voorzitter: U vraag dus de aanvulling van de agenda met de voortzetting van de bespreking van dat voorstel van decreet.

We zullen ons daar straks over uitspreken. Uiteraard is het stuk dan beschikbaar.

Wilfried Vandaele (N-VA): Het stuk is online beschikbaar.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

**VOORSTEL VAN DECREET van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Maurits Vande Reyde, Alessia Claes, Loes Vandromme en Maaïke De Vreese tot wijziging van hoofdstuk 9 van het decreet van 17 februari 2012 betreffende de ondersteuning van het ondernemerschap op het vlak van de sociale economie en de stimulering van het maatschappelijk verantwoord ondernemen, wat de regierol van gemeenten op het vlak van de lokale sociale economie en het werk betreft
– 1367 (2021-2022) – Nr. 1**

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanochtend heeft de heer Robrecht Bothuyne bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van decreet van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Maurits Vande Reyde, Alessia Claes, Loes Vandromme en Maaïke De Vreese tot wijziging van hoofdstuk 9 van het decreet van 17 februari 2012 betreffende de ondersteuning van het ondernemerschap op het vlak van de sociale economie en de stimulering van het maatschappelijk verantwoord ondernemen, wat de regierol van gemeenten op het vlak van de lokale sociale economie en het werk betreft.

De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Voorzitter, dit is een dringend voorstel van decreet om in voldoende rechtsbasis te voorzien voor de samenwerkingsverbanden die VDAB en onze lokale besturen moeten sluiten.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

Ik denk dat een tegenproef niet nodig is.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van decreet onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Maurits Vande Reyde, Alessia Claes, Loes Vandromme en Maaïke De Vreese tot wijziging van hoofdstuk 9 van het decreet van 17 februari 2012 betreffende de ondersteuning van het ondernemerschap op het vlak van de sociale economie en de stimulering van het maatschappelijk verantwoord ondernemen, wat de regierol van gemeenten op het vlak van de lokale sociale economie en het werk betreft.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Voorzitter, collega's, we verwachten veel van onze VDAB, namelijk het activeren van wie niet actief is op de arbeidsmarkt. De dienst doet dat door samenwerking met het RIZIV inzake langdurig zieken, maar ook de lokale besturen zijn een belangrijke partner in dit verhaal. Met dit voorstel van

decreet willen we eigenlijk een rechtsbasis bieden om samenwerkingsverbanden te creëren die een lokaal werkgelegenheidsbeleid mogelijk maken, om te zorgen dat lokale besturen acties kunnen ondernemen rond de combinatie van werk en gezin, rond het bereiken van groepen die nu aan de rand van onze arbeidsmarkt blijven staan. We geven onze lokale besturen dus een regierol rond zowel werk als sociale economie. We zorgen ervoor dat er goed kan worden samengewerkt met VDAB en dat VDAB de nodige financiering en steun kan voorzien. Op die manier gaan we allemaal samen met onze driehonderd lokale besturen naar 80 procent werkzaamheidsgraad.

Dit baanbrekende voorstel van decreet zal daarvoor zorgen, met dank voor uw kamerbrede steun.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Collega's, we hebben een lange weg afgelegd en hard gewerkt om dit voorstel van decreet tot hier te krijgen. Grote dank aan de collega's Bothuyne, Vande Reyde en Ongena om hieraan mee te schrijven.

Het is een historisch voorstel van decreet, zeer historisch, want nadat u dit voorstel van decreet hebt goedgekeurd, zullen steden en gemeenten ook de mogelijkheid hebben om mee in de vuurlinie te staan om onze personeelskrapte aan te pakken. Steden en gemeenten zijn als geen ander goed geplaatst om mensen die niet-uitkeringsgerechtigd zijn te motiveren om aan de slag te gaan, om hen richting het juiste opleidings- of omscholingsprogramma's te sturen. We hebben ook onze gemeenschapsdienst die toelaat om mensen opnieuw wat competenties te laten aanleren.

Ik ben er eigenlijk zeker van dat elke lokale bestuurder hier vandaag op de groene knop zal duwen. Ik ben er ook zeker van dat iedereen die dat niet is, op de groene knop zal duwen. Het kan niet misgaan. Grote hulde en dank aan iedereen die hieraan heeft meegewerkt. (*Applaus van Elke Sleurs en Inez De Coninck*)

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Voorzitter, er kan geen week voorbijgaan, collega's, of we hebben het hier over de krapte op onze arbeidsmarkt. Het is deze week nog niet aan bod gekomen, bij dezen willen we dat goedmaken en zorgen dat het aan bod komt. Daarom voeren we dit voorstel van decreet in.

We zetten met de Vlaamse Regering natuurlijk in op verschillende sporen om die arbeidskrapte aan te pakken. Straks keuren we bijvoorbeeld ook de jobbonus+ goed, nadat we de jobbonus al hebben goedgekeurd, we willen arbeid beter belonen, de gemeenschapsdienst komt er ook aan. Naast de werkzoekenden is nog een hele groep andere mensen inactief. Voor de langdurig zieken hebben we nu al maatregelen genomen met het samenwerkingsakkoord, maar er is nog een andere grote groep zoals leefloners en mensen die inactief zijn maar ook geen uitkering hebben. Die willen we ook proberen te verleiden – om de woorden van de heer Ronse te gebruiken – om aan de slag te gaan. Alleen om die mensen te verleiden, moeten we verleiders hebben en daar geloven we vooral in de lokale besturen. Ze staan heel dicht bij die groepen, daarom geven we met dit voorstel van decreet de rol van verleider aan de lokale besturen om aan de slag te gaan en hopelijk veel van die inactieve mensen aan het werk te krijgen.

Ook van mijn kant dank aan collega Bothuyne en de anderen. Ik hoop op een unanieme steun. Alvast dank u wel. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Voorzitter, collega's van de meerderheid, ik wil u meteen uit uw lijden verlossen. Vooruit zal dit voorstel van decreet mee goedkeuren. *(Applaus bij de meerderheid)*

Ik zou wel iets minder kwistig zijn met het predicaat 'historisch'. Laten we eerlijk zijn, collega's, het is mogelijk dat een lokaal werkgelegenheidsbeleid beter kan worden gevoerd voor bepaalde doelgroepen, voornamelijk mensen met een welzijnsproblematiek. Lokale besturen kunnen meer op maat werken, dichter bij de mensen, en zijn per definitie lokaal georiënteerd.

Wat men in dit voorstel van decreet doet, is de regierol die nu al voor de sociale economie bestaat, uit te breiden naar werk. Vooruit heeft daarbij verrassend dezelfde opmerkingen als de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), namelijk er ontbreekt een duidelijke visie op de precieze rol van de lokale besturen en eigenlijk vinden we dat er eerst moet worden nagedacht over een lokaal werkgelegenheidsbeleid en wat dit dan kan betekenen binnen het brede Vlaamse kader.

We denken dat het goed is dat er beheersovereenkomsten afgesloten kunnen worden met de lokale besturen, maar wij denken ook dat het zinvol is om dat te kaderen.

Een tweede punt van kritiek is natuurlijk dat deze Vlaamse Regering er een handje van weg heeft om bevoegdheden door te schuiven naar andere overheden, zonder dat daar dan de noodzakelijke middelen tegenover staan. Er wordt hier nu drie miljoen euro voorzien, een verhoging met ongeveer 700.000 euro voor die regierol, en dat voor 300 lokale besturen. Sta mij toe om aan te geven dat dit echt wel een peulschil is.

De conclusie is dat lokale besturen een belangrijke rol kunnen spelen, maar men moet hun beleid duidelijker kunnen kaderen binnen de visie die in Vlaanderen nodig is over hoe we meer mensen naar werk begeleiden, en welk niveau daarin welke rol speelt. Dat vinden wij onvoldoende terug in het plan om lokale actoren hier de regierol te geven. Het lijkt hier vooral een zaak om de verantwoordelijkheid door te schuiven, zonder extra budget voor de lokale besturen te voorzien. Dus, collega's, 'the proof of the pudding' zal toch vooral in de 'eating' liggen. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Collega's, ook vanuit de Groenfractie gaan we dit voorstel van decreet goedkeuren. Voor ons is het geen enkel probleem, maar mijn vragen en kritiek liggen natuurlijk een stukje in de lijn van wat collega Gennez ook naar voren bracht. Ik zou opletten met hier het predicaat 'historisch' op te kleven. De manier waarop het nu in het voorstel van decreet is geformuleerd, is dat de Vlaamse Regering eigenlijk binnen de perken van het jaarlijks goedgekeurde begrotingskrediet de gemeenten kan ondersteunen bij de oefening van die regierol. Wij vinden die verbreding wel oké. Maar ik ga het niet langer trekken. Zoals collega Gennez al zei willen we ook wel nog zien of de middelen gaan volgen, zodanig dat die lokale besturen de regierol ook wel degelijk op een serieuze manier kunnen uitrollen. Maar goed, wij gaan het voorstel van decreet goedkeuren.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Ik wil kort repliceren. Ik wil eerst en vooral de collega's van de oppositie bedanken voor de steun voor dit voorstel van decreet, en hen meteen ook geruststellen dat de Vlaamse Regering hiervoor de nodige middelen zal voorzien. Onder andere in het kader van ESF-financiering (Europees

Sociaal Fonds) worden middelen voorzien om verschillende oproepen te lanceren, waarbij de eerste voor drie miljoen euro zal zijn, om lokale besturen extra middelen en mensen te geven om hun rol op het terrein op te nemen. Boter bij de vis, dus, maar uiteraard is daarvoor eerst een decretale basis nodig.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ja, uit dankbaarheid voor de steun van de collega's van Groen en Vooruit zal ik wat omzichtiger omspringen met het predicaat 'historisch', maar hun steun voor dit decreet is alleszins historisch. Er komt een oproep voor drie miljoen euro, zoals collega Bothuyne zei, die dit decreet meteen al in de praktijk zal omzetten. Niets te vroeg, want lokale besturen – zeker ook het mijne, in Kortrijk – staan te popelen om mee die arbeidskrachte aan te pakken.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1367/1)

– *Artikel 1 tot en met 4 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Stefaan Sintobin, Leo Pieters, Frieda Verougstraete-Deschacht en Chris Janssens over het voeren van een impactstudie naar de sociaal-economische gevolgen van het stikstofakkoord voor de agrovoedingsketen – 1342 (2021-2022) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanochtend heeft de heer Chris Janssens bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Stefaan Sintobin, Leo Pieters, Frieda Verougstraete-Deschacht en Chris Janssens over het voeren van een impactstudie naar de sociaal-economische gevolgen van het stikstofakkoord voor de agrovoedingsketen.

De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik ga proberen het heel kort te houden. 17 juni was de laatste dag om bezwaar in te dienen. Tot 1 augustus kunnen steden en gemeenten nog een advies uitbrengen. Deze morgen hadden we een eerste gesprek, een overlegmoment met Piet Vanthemsche, de intendant voor het Turnhouts Vennengebied. Straks gaan we hier op vraag van de meerderheid amendementen goedkeuren in verband met het oprichten van een wetenschappelijk comité. Ik denk dat er in het hele rijtje van initiatieven rond het stikstofakkoord nog één ontbreekt, en dat het beter is dat we daar nu onmiddellijk over beslissen, zodat het kan meelopen in het rijtje van de andere initiatieven. Dat is namelijk om een studie te laten uitvoeren naar de socio-economische impact van het stikstofakkoord.

Het gaat hier om vele jobs, duizenden jobs, tienduizenden jobs. Het gaat hier om exportcijfers. Het gaat hier om een heel grote impact op een economische sector.

Ik ben ervan overtuigd dat cd&v dit mee zal goedkeuren, want in maart 2021 verklaarde minister Crevits nog dat zij voorstander was van zo'n studie.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): De Vlaamse Regering heeft zich bij de verdeling van de sectorinspanningen wel degelijk gebaseerd op een kostenefficiëntie-analyse van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) en het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO). En een onderdeel daarvan was dat specialisten van ILVO aangaven dat er toch wel wat methodologische onzekerheden zijn om een dergelijke impactstudie op een zinvolle manier uit te voeren. Dus als de collega's van het Vlaams Belang daar toch op door willen gaan, lijkt ons dat iets voor de commissie, en niet hoogdringend hier vandaag.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

Ik denk niet dat een tegenproef nodig is.

Het voorstel tot spoedbehandeling is niet aangenomen. Derhalve blijft het voorstel van resolutie naar de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid verwezen.

Het incident is gesloten.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Robrecht Bothuyne, Andries Gryffroy, Maurits Vande Reyde, Björn Rzoska en Caroline Gennez over de nieuwe beheersovereenkomst van de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) 2022-2027
– 1366 (2021-2022) – Nr. 1**

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanochtend heeft de heer Robrecht Bothuyne bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Robrecht Bothuyne, Andries Gryffroy, Maurits Vande Reyde, Björn Rzoska en Caroline Gennez over de nieuwe beheersovereenkomst van de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) 2022-2027.

De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Dit voorstel van resolutie is de vrucht van een gezamenlijke inspanning na een hoorzitting met PMV naar aanleiding van de aflopende beheersovereenkomst. De nieuwe beheersovereenkomst wordt normaal in de komende weken en maanden onderhandeld door de regering, met het oog op het afsluiten ervan in september, vandaar de hoogdringendheid van dit voorstel van resolutie.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

Ook hier is een tegenproef niet nodig.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van resolutie onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Robrecht Bothuyne, Andries Gryffroy, Maurits Vande Reyde, Björn Rzoska en Caroline Gennez over de nieuwe beheersovereenkomst van de Participatie-Maatschappij Vlaanderen (PMV) 2022-2027.

De bespreking is geopend.

De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Collega's, PMV is ondertussen al gedurende meer dan twintig jaar een bijzonder belangrijke partner in het financiële en economische beleid van deze Vlaamse Regering. Ze zorgt ervoor dat we kunnen investeren in groei-bedrijven, dat starters financiering kunnen krijgen waar ze het op de commerciële markt niet kunnen vinden, en dat ook grote bedrijven steun vinden op het moment dat financiering soms moeilijk gaat. We hebben daarover een gedachtewisseling gehad met het management van PMV. We hebben ook met de minister al van gedachten gewisseld. En PMV blijft uiteraard een bijzonder belangrijke partner in de komende jaren, wat ons betreft.

Vanuit dit parlement willen we een insteek geven bij het opmaken van de nieuwe beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en PMV, om in te zetten op de verduurzaming van onze economie, nog meer dan voorheen, en om ook werk te maken van meer transparantie naar dit Vlaams Parlement. Want al te vaak is PMV hier ter sprake gekomen op een moment dat er berichtgeving was in de pers, maar eigenlijk zou er op een proactieve manier transparantie moeten kunnen worden georganiseerd over het investeringsbeleid van PMV ten aanzien van de Vlaams volksvertegenwoordigers. Ook dat zit dus vervat in ons voorstel van resolutie.

PMV staat tot slot niet alleen in de markt als het gaat over publieke investeringsmaatschappijen. We hebben ook de Limburgse Reconvertiemaatschappij (LRM) op Vlaams niveau en de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij (FPIM) op federaal niveau. Ons voorstel van resolutie voorziet op dat vlak ook een goede afstemming tussen die verschillende publieke investeringsmaatschappijen, om allemaal samen complementair te werken aan een sterkere Vlaamse economie.

We hebben dit voorstel van resolutie eensgezind en gemeenschappelijk aangenomen met alle partijen die het mee hebben ingediend.

Ik wil speciaal collega Gennez danken voor haar inbreng bij de werkzaamheden die we daaromtrent hebben gedaan. Ik denk dat we hiermee vanuit het parlement een duidelijk statement maken, zowel ten aanzien van de regering als ten aanzien van PMV. Op basis hiervan kan op een andere, transparante manier worden samengewerkt vanuit dit huis met PMV.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Collega's, een punt dat voor ons heel belangrijk is, is die transparantie. Het is niet zo dat we PMV verdacht willen maken. PMV investeert heel veel middelen en doet dat ook om een maatschappelijke meerwaarde te creëren: productiviteit, meer jobs naar Vlaanderen krijgen. Dat is op zich heel goed. Maar wat we de afgelopen jaren wel hebben gemerkt, is dat we meer informatie moeten krijgen in het parlement over waar PMV allemaal mee bezig is. We hebben dat heel goed gemerkt, en dat is al een aantal keren ter sprake gekomen, in het dossier van FNG, waar PMV voor meer dan 20 miljoen euro was blootgesteld. Dat betekent dat 20 miljoen euro verloren is gegaan.

Voor alle duidelijkheid, wanneer een participatiemaatschappij risico neemt, dan kunnen zulke dingen gebeuren, dat is niet het probleem. Het probleem is wel dat een aantal zaken naar boven zijn gekomen die wij als parlement niet wisten. We wisten niet dat het bestuurlijk zo in elkaar zat en we stellen ons toch grote vragen bij hoe dit allemaal is gegaan. We hebben daar uiteindelijk alle antwoorden op gekregen maar dat kwam pas achteraf. Wij als parlement zeggen heel duidelijk in dit voorstel van resolutie dat wij van PMV op voorhand willen weten wat zij doen met de miljoenen investeringen en waarvoor die bedoeld zijn. We vragen hen om ons als enige vertegenwoordiging van het Vlaamse volk, alleszins in dit parlement, op voorhand die informatie te geven omdat we daar recht op hebben.

We hebben daar inderdaad een heel interessante gedachtewisseling over gehad in de commissie. PMV stelde zich daarbij een beetje terughoudend op, in die zin dat zij zegden gebonden te zijn aan vertrouwelijkheidsclausules. Zij willen ook niet dat de markt altijd weet wat zij doen. Wij begrijpen dat ook wel maar als Vlaamse volksvertegenwoordigers hebben wij het recht om te weten wat onze participatiemaatschappijen uitsteken. Daarom vinden wij dat wij onder alle mogelijke geheimhoudingsclausules moeten kunnen weten wat PMV drijft in haar investeringsbeslissingen. Dat staat heel goed beschreven in dit voorstel van resolutie en ik hoop dat iedereen daar voorstander van is. Maar aangezien we nagenoeg kamerbreed hebben gewerkt – nietwaar, collega Gennez – ben ik er zeker van dat dit zal lukken. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Ik wil starten met een hulde aan collega Gennez. Het was haar initiatief om eigenlijk, in mijn ogen heel terecht, na een hoorzitting met PMV een voorstel in te dienen om ervoor te zorgen dat de twee punten die in dit voorstel van resolutie zijn opgenomen en die te maken hebben met transparantie en meer focus bij PMV in de omslag naar een meer duurzame economie, door dit parlement als mandaat worden meegegeven aan de Vlaamse Regering in de onderhandelingen over de nieuwe beheersovereenkomst. Nogmaals dank aan collega Gennez.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Dank u wel, collega's, voor deze historische mooie woorden aan ons adres. Het doet goed aan het hart en we krijgen het er met zijn allen warm van om zoveel lof te horen.

Begin juni was er inderdaad een hoorzitting met PMV in de commissie Economie. We hadden toen ook al het initiatief genomen vanuit Vooruit om mee gebaseerd op de adviezen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, een aantal insteken te doen voor de nieuwe beheersovereenkomst die de Vlaamse Regering binnenkort zal afsluiten met PMV.

Een publieke investeringsmaatschappij speelt uiteraard een zeer belangrijke rol in onze Vlaamse economie. Ze moet eerst en vooral aanvullend werken aan de

private investeringsmaatschappijen, en vooral ook blijven fungeren als een brug tussen de verschillende stadia in het groeiproces van bedrijven.

PMV heeft zelf – dat hebben we tijdens de coronacrisis met zijn allen nogmaals kunnen vaststellen – een brede waaier aan instrumenten en heeft op het vlak van tijdshorizon een unieke positie in het landschap. Ze kan immers het lange-termijnperspectief voor onze Vlaamse economie in het oog houden.

In 2021 realiseerde PMV 67,6 miljoen euro netto resultaat van de investerings- en beheersactiviteiten maar ondanks die sterke bedrijfseconomische resultaten zijn er inderdaad nog een aantal verbeterpunten, vooral op het vlak van transparantie, collega Vande Reyde. Er is ook een nadrukkelijke rol weggelegd voor PMV om de verduurzaming van onze Vlaamse economie toch wat te versnellen – daar is zeker nood aan – en een zware rol te spelen in de energietransitie. We weten met zijn allen hoe belangrijk die is, niet alleen op het vlak van klimaatwinst maar ook en vooral in deze energiecrisis om toch betaalbare alternatieve energie maximaal te kunnen laten renderen.

Een volgende focus die wij belangrijk vinden, is dat een publieke investeringsmaatschappij in bepaalde sectoren echt het voortouw neemt maar in een aantal andere eerder commerciële sectoren eigenlijk veel minder te zoeken heeft, zoals in de modesector gebeurd is met FNG. Collega's, we waren blij dat we tot een gezamenlijk initiatief zijn kunnen komen. We steunen dan ook met zeer veel overtuiging dit voorstel van resolutie. Daaruit volgt evident dat we ons eigen voorgaande voorstel van resolutie van Vooruit graag bij dezen terugtrekken omdat we hier kamerbreed hetzelfde denken, namelijk een sterkere rol voor PMV in ons economisch bestel, met meer transparantie en meer focus, ook richting verduurzaming. (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Dit voorstel van resolutie komt er inderdaad op basis van een hoorzitting met PMV, waarin wij een aantal bezorgde vragen hadden maar waar de gedelegeerd bestuurder positief op gereageerd heeft en gezegd heeft dat hij er rekening mee zou houden. Dat waren inderdaad de vragen rond transparantie, zonder dat we het moeten hebben over wantrouwen, voor alle duidelijkheid. PMV moet nog altijd in haar zelfstandigheid met haar raad van bestuur dingen kunnen beslissen, en zeker als het gaat over de vrijheid en het vertrouwen hebben om de keuzes te maken die moeten worden gemaakt.

Maar we hebben ook een open boodschap gekregen van de gedelegeerd bestuurder. Hij vond het ook zeer nuttig om dit zo te vertalen in een voorstel van resolutie. Dit is het resultaat ervan.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Arnout Coel, Bart Dochy en Freya Perdaens tot wijziging van het Mestdecreet, wat het invoeren van de mogelijkheid om adviescommissies op te richten en de afschaffing van de nutriëntenemissierechten-MVW betreft, en tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat het invoeren van overgangsmaatregelen voor vergunningen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof betreft (opschrift gewijzigd door de plenaire vergadering: ... tot wijziging van het Mestdecreet, wat het invoeren van de mogelijkheid om adviescommissies op te richten en de afschaffing van de nutriëntenemissierechten-MVW betreft)
– 1296 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: Dames en heren, zonet heeft de heer Wilfried Vandaele bij motie van orde een voorstel gedaan tot aanvulling van de agenda met de voortzetting van de beraadslaging over het voorstel van decreet van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Arnout Coel, Bart Dochy en Freya Perdaens tot wijziging van het Mestdecreet, wat het invoeren van de mogelijkheid om adviescommissies op te richten en de afschaffing van de nutriëntenemissierechten-MVW betreft, en tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat het invoeren van overgangsmaatregelen voor vergunningen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof betreft.

Vraagt er iemand het woord over het al dan niet aanvullen van de agenda?

De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, of ik de hoogdringendheid moet verdedigen of niet, het is in elk geval zo dat wij dat voorstel van decreet hier op 25 mei hebben voorgelegd. Het parlement heeft toen advies gevraagd aan de Raad van State. Dat advies werd vorige vrijdag ontvangen. De raad formuleerde een aantal opmerkingen waar wij nu aan tegemoetkomen in een zestal amendementen. Wij dachten dat het goed was om hierover meteen nog voor het reces te kunnen stemmen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord over de hoogdringendheid van de aanvulling van de agenda? (*Neen*)

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

Ik denk dat dat redelijk duidelijk is.

Het voorstel tot aanvulling van de agenda is aangenomen. Dan stel ik voor dat de beraadslaging over het voorstel van decreet onmiddellijk wordt voortgezet.

Is het parlement het daarmee eens?

De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, voor ons is het geen enkel probleem om dat straks te behandelen, maar we hebben nu te elfder ure kennis moeten nemen van de amendementen. Ik denk dat het niet meer dan logisch is dat jullie, collega's van de meerderheid, de oppositie even de tijd geven om dit te bekijken.

Ik vond uw toelichting zeer interessant, mijnheer Vandaele, vooral 'het parlement heeft het advies van de Raad van State gevraagd'. Correkter zou geweest zijn 'de oppositie heeft de Raad van State gevraagd'. En de Raad van State heeft wel degelijk een aantal dingen vastgesteld. (*Applaus bij Groen en Vooruit*)

Laat ons nu even toe om die amendementen van dichters te bekijken.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Collega's, dit was het laatste agendapunt voor we aan de algemene stemmingen kunnen beginnen. Ik stel voor dat we een kwartiertje schorsen.

– De vergadering wordt geschorst om 17.25 u.

– De vergadering wordt hervat om 17.41 u.

VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Arnout Coel, Bart Dochy en Freya Perdaens tot wijziging van het Mestdecreet, wat het invoeren van de mogelijkheid om adviescommissies op te richten en de afschaffing van de nutriëntenemissierechten-MVW betreft, en tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat het invoeren van overgangsmaatregelen voor vergunningen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof betreft (opschrift gewijzigd door de plenaire vergadering: ... tot wijziging van het Mestdecreet, wat het invoeren van de mogelijkheid om adviescommissies op te richten en de afschaffing van de nutriëntenemissierechten-MVW betreft)
– 1296 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4

Voorstel tot aanvulling van de agenda (*Voortzetting*)

De voorzitter: Collega's, ik herhaal mijn vraag van daarnet. Is het parlement het eens om de beraadslaging over het voorstel van decreet van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Arnout Coel, Bart Dochy en Freya Perdaens tot wijziging van het Mestdecreet, wat het invoeren van de mogelijkheid om adviescommissies op te richten en de afschaffing van de nutriëntenemissierechten-MVW betreft, en tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat het invoeren van overgangsmaatregelen voor vergunningen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof betreft, nu onmiddellijk voort te zetten? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

Algemene bespreking (*Voortzetting*)

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van de algemene bespreking van het voorstel van decreet van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Arnout Coel, Bart Dochy en Freya Perdaens tot wijziging van het Mestdecreet, wat het invoeren van de mogelijkheid om adviescommissies op te richten en de afschaffing van de nutriëntenemissierechten-MVW betreft, en tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat het invoeren van overgangsmaatregelen voor vergunningen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof betreft.

De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Dit voorstel van decreet wil de nutriëntenemissierechten mestverwerking afschaffen omdat we niet willen dat de veestapel

nog verder groeit. Het voorstel van decreet wil ook de mogelijkheid bieden om adviescommissies op te richten die de efficiëntie van nieuwe technieken kunnen onderzoeken en valideren. Het decreet wil ook een tijdelijke verlenging van vergunningen mogelijk maken tot eind 2023, halfweg 2024.

Nu, we hebben op voorstel van de oppositie, collega Rzoska, het advies van de Raad van State gevraagd. De Raad van State heeft een aantal opmerkingen. We hebben die verwerkt in de zes amendementen die we in ons voorstel opnemen. De commentaar van de Raad van State gaat met name over het derde onderdeel van het voorstel van decreet, namelijk de verlenging van de vergunningen. Daar moeten we in elk geval nog eens grondiger naar kijken en daarom stellen we voor om de eerste twee onderdelen van het voorstel van decreet wel degelijk te behouden. Daar zijn een paar kleine wijzigingen in aangebracht. Als daar uitleg nodig is, kan collega Rombouts die desgewenst geven. Maar het zijn technische aanpassingen, u ziet dat.

Het derde onderdeel gaan we later verder uitwerken. De eerste twee onderdelen zouden we graag vandaag ter stemming leggen, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Ik wil me aansluiten bij collega Vandaele. Het gaat in dit voorstel van decreet inderdaad om drie elementen, zijnde enerzijds de decretale stopzetting van de uitbreiding emissierechten mestverwerking. Met deze maatregel konden bedrijven in het verleden meer dieren houden onder de welbepaalde voorwaarde dat ze de bijkomende mestproductie voor 125 procent verwerkten. Met andere woorden, ze dienden 25 procent meer of extra te verwerken dan hetgeen ze mochten bij produceren.

Nu, met de uitdagingen waar we momenteel met de sector voor staan lijkt het belangrijk dat er ook op het vlak van de veestapel een standstill wordt georganiseerd en dat die uitbreiding mits mestverwerking decretaal wordt stopgezet. Er was al een beslissing van de Vlaamse Regering maar met dit voorstel van decreet wordt het dus ook decretaal stopgezet.

Ten tweede wordt er een Wetenschappelijk Comité Luchtemissies Veeteelt (WeComV) geïnstalleerd. De uitdagingen om de stikstofdepositie te doen dalen zijn groot. En ook vanuit de landbouwsector worden heel grote inspanningen verwacht.

Nu, innovatieve technieken, zoals ammoniakreducerende staltechnieken, zullen hieraan ook een belangrijke bijdrage kunnen leveren. Belangrijk is dan ook dat deze technieken op een vlotte manier erkend kunnen worden, zodat landbouwers deze ook kunnen toepassen en ze de zekerheid hebben dat ze ook goed werken.

Met dit voorstel van decreet wordt er een rechtsbasis gecreëerd dat er een wetenschappelijk comité geïnstalleerd kan worden voor deze erkenningen. Bij dezen wil ik dan ineens ook de minister oproepen om dit wetenschappelijk comité op zeer korte termijn te installeren en aan het werk te zetten.

Het derde luik gaat over de vergunningen. Er waren eveneens artikelen voorzien voor bedrijven die vandaag in een vergunningsprocedure zitten of er in de komende maanden zouden komen te zitten en zich momenteel in een zeer onzekere periode bevinden, namelijk dat de definitieve Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) nog niet klaar is. Het kan natuurlijk niet zijn dat er bedrijven tussen wal en schip vallen en daardoor hun vergunning dreigen te verliezen. Het doel van deze artikelen was dan ook om bedrijven wier vergunning in 2021, 2022 of 2023 zou komen te vervallen, een verlenging te geven als bewarende maatregel om zo een standstill te creëren in de tussenperiode waarin we nu verkeren.

Gelet op een aantal opmerkingen en bezorgdheden van de Raad van State leek het ons inderdaad beter om dit nu niet op te nemen in het voorstel van decreet, maar om iets meer tijd te nemen voor een meer degelijke decretale uitwerking. Dit wil zeggen dat we tijdelijk verder werken met het instrument van een ministeriële instructie en dat we tegen september een nieuw voorstel van decreet zullen neerleggen.

Ik wil even ingaan op de amendementen, zoals gesuggereerd, ook al spreken ze voor zich.

Het eerste van onze amendementen, amendement nr. 3, betreft een wijziging van het opschrift. Aangezien de vergunningen uit het voorstel van decreet gehaald worden, is het ook het best dat dit niet meer in het opschrift wordt opgenomen om verwarring te vermijden.

In amendement nr. 4 worden bij de commissie de woorden 'onder meer' geschrapt omdat het een te grote delegatie leek voor de Raad van State. We hebben een aantal elementen opgenomen waarvoor die WeComV kan worden opgericht, maar daar stond 'onder meer' bij. Daaruit zou blijken dat dit ook nog voor heel wat andere zaken zou kunnen worden opgericht. De Raad van State vond dit te ruim. Door de schrapping van deze woorden wordt de delegatie meer beperkt.

In amendement nr. 5 wordt er een datum gewijzigd. Dat gaat over de nutriëntenemissierechten mits mestverwerking (NER-MVW). Zoals ik heb aangegeven, wordt de uitbreiding 'mits mestverwerking' in de toekomst geschrapt, maar er zijn natuurlijk nog altijd bedrijven die vandaag NER-MVW's hebben. Dat systeem op zich moet dus ook op een correcte juridische manier zijn werking kunnen hebben. Daarvoor zijn ook overgangsmatregelen opgenomen. Er werd verwezen naar de datum van 1 mei, maar die zullen we vervangen door 2 maart omdat de beslissing van de Vlaamse Regering van 1 april 2022 reeds verwees naar de scharnierdatum van 2 maart. Om geen tussenperiode te krijgen wordt die datum aangepast naar de datum van het besluit van de Vlaamse Regering, meer bepaald 2 maart. In de realiteit zal dit geen impact hebben want er zijn in die tussentijd geen extra NER-MVW's toegekend.

In de amendementen nrs. 6, 7 en 8 wordt opgenomen dat die artikelen worden geschrapt. Voor de vergunningen zal er verder gewerkt worden met een ministeriële instructie. Aan het begin van het nieuwe werkjaar zal er een nieuw voorstel van decreet worden voorgelegd.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): De tussenkomst van mevrouw Rombouts was allesomvattend. Ik zal dus enkel toevoegen wat ik de vorige keer ook heb gezegd, namelijk dat een zeer belangrijk onderdeel van dit PAS-akkoord voor mijn fractie is dat we innovatie alle kansen geven en we het als een belangrijk onderdeel van de oplossing onderschrijven, niet alleen technologische innovatie. We zullen ook moeten kijken naar manieren waarop aan landbouw wordt gedaan, waarop dieren worden gevoederd enzovoort. Het is een positieve zaak dat we snel werk maken van dat wetenschappelijk comité dat een en ander zal coördineren.

Het is natuurlijk een spijtige zaak voor de landbouwbedrijven die vandaag een aflopende vergunning hebben, dat wij hun niet in één keer het perspectief kunnen geven dat hun vergunning verlengd wordt tot het definitieve PAS-kader er is. Maar collega Rzoska, het is de verdienste van de oppositie dat wij een advies van de Raad van State hebben dat duidelijk genoeg is om dat vandaag

dan ook uit het voorstel van decreet te lichten en – zoals collega Rombouts zegt – het verder en beter doordacht opnieuw te brengen, hopelijk in september.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): In de eerste plaats was het de voltallige oppositie die een advies vroeg aan de Raad van State. Uit het advies blijkt toch dat het nuttig was. Maar zoals collega Vandaele kort en collega Rombouts allesomvattend de drie punten aangehaald heeft, hebben wij inderdaad altijd gesteld dat vanaf de bespreking van het stikstofdossier een groot deel van de oplossing in innovatie lag. Ik vond dat daar te weinig nadruk op gelegd werd.

Men begint hier trouwens met amendement nr. 3 omdat wij de vorige keer twee amendementen ingediend hebben om zo snel mogelijk een wetenschappelijk comité op te richten. Nu staat dat verankerd in een van deze amendementen, samen met de stop op de uitbreiding mits mestverwerking. Collega Rombouts noemt het een standstill.

Ten derde, wat betreft de vergunningen: er is nu tenminste rechtszekerheid voor de lopende vergunningen, zij het dat het momenteel via de ministeriële instructie loopt en niet via een decreet. Maar ik heb begrepen dat er eind dit jaar, begin volgend jaar een nieuw decreet zal komen om ook dit op te lossen. Ik wil er gewoon nog bij vermelden dat we vanuit de sector zelf al langer vragende partij zijn dan vandaag. Gisteren hebben we nog allemaal een mail gekregen van Fedagrim om inderdaad te vragen om dit voorstel van decreet of de artikelen ervan van elkaar los te koppelen, zodat we verder konden met de uitwerking zoals ik juist gezegd heb, de drie belangrijkste zaken. Vandaar dat wij deze amendementen allemaal zullen goedkeuren.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega's van de meerderheid, jullie moeten maar durven. Anderhalf jaar nadat de PAS-regeling vernietigd is, ligt er hier één nieuw decreet op tafel. Wat is dat dan? Dat is de aanpassing of het opstarten van een wetenschappelijk comité om in te zetten op innovatie en de aanpassing van een NER-regeling. Jullie hebben een poging gedaan om de vergunning van alle landbouwbedrijven tussentijds zonder passende beoordeling te verlengen tot medio 2024. Daarvan wist iedereen, dat stond in de sterren geschreven, dat dat helemaal niet conform de uitspraken van de Raad van State zou zijn. Jullie hebben dus een poging gedaan om de Raad van State te omzeilen. Wat blijkt? De Raad van State zegt dat er een uitspraak was over een stal in Kortesseem. Uiteraard moet die gerespecteerd worden. Uiteraard kan het niet dat jullie zonder passende beoordeling, zonder openbaar onderzoek, zonder milieueffectrapport (MER) zomaar vergunningen zullen verlenen.

Wat doen jullie nu? Jullie halen dat nu uit het decreet en het wordt snel opnieuw op de agenda geplaatst. Eerlijk gezegd, wij begrijpen niet waarom hier vandaag over gestemd moet worden, waarom daar geen debat in de commissie Landbouw over gevoerd kan worden. Ons voorstel is dus om nu niet te stemmen over dit voorstel van decreet en het grondig te bespreken in september op de commissie Landbouw en dan ook een deftige regeling te krijgen voor de problematiek van de vergunningen. Want ik begrijp dat mevrouw Rombouts zegt dat ze in september met een nieuwe tijdelijke oplossing zal komen om die vergunningen te regelen.

Het stond in de sterren geschreven dat dit vernietigd ging worden. Dat is ook logisch en helemaal in lijn met de uitspraak van februari 2021. Maar wij begrijpen niet dat die twee aanpassingen er nu snel door gehaspeld moeten worden zonder grondige bespreking. Het is heel duidelijk dat jullie de focus echt alleen maar

willen leggen op innovatie. Innovatie is een goed instrument, maar is absoluut niet het eerste wat we nodig hebben als we een oplossing willen bieden voor de landbouwsector. Als we een echte oplossing willen bieden, hebben we een globale visie nodig die ervoor zorgt dat die landbouwer een echte toekomst heeft, en niet dat we ze in innovatieve investeringen duwen die nadien mogelijk toch geen oplossing blijken te zijn. Wij zullen dit voorstel van decreet dan ook niet goedkeuren.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ik interpreteer de eerste tussenkomst van collega Vandaele als een dankwoord aan de oppositie die het advies van de Raad van State heeft gevraagd en die deze meerderheid behoed heeft voor nog eens een decreet dat – achteraf dan – door verstandige rechters vernietigd geweest zou zijn en die hen ervoor heeft behoed om nog eens – omdat het goed klonk en een paar mensen plezier deed – een zeer rechtsonzeker, ongelijk en in wezen illegaal systeem bij een decreet van het Vlaams Parlement te stemmen en dan achteraf te zeuren wanneer ‘het tegen de muur liep’. Dus we zijn blij dat de Raad van State van ons de kans heeft gekregen om de Vlaamse meerderheid te behoeden voor dat soort van dwaasheid. We zijn zelfs blij – en ik vind dat we dat mogen zeggen – dat de Vlaamse meerderheid op dit ogenblik ten minste ook de eerlijkheid en de moed heeft gehad om dat zelf in te zien en dan ook consequent die onzin uit het voorstel van decreet te schrappen. Ik vind dat we daar alleen maar voor moeten applaudisseren. Het is een mooi voorbeeld van samenwerking tussen meerderheid en oppositie. Dit kan leiden tot productieve keuzes, nietwaar, collega Rzoska? Ik ben blij om dit op de voorlaatste zitting – misschien – van het parlementaire jaar nog een keer in de verf te kunnen zetten. Het is misschien een stukje voor de speech van de voorzitter morgen, om daar toch nog even aan te herinneren.

Dat gezegd zijnde, moet u daar vooral niet uit afleiden dat we dit voorstel van decreet met Vooruit nu plotseling enthousiast gaan goedkeuren. Dat is ook een beetje te ver. Wat er blijft in staan, is namelijk nog altijd problematisch, om allerlei redenen. De voornaamste reden is misschien – die heeft collega Schauvliege net zelf ook al in correcte bewoordingen uiteengezet – dat de hele saga rond het proberen om technologische oplossingen te vinden voor het probleem dat er nu is op zichzelf niet fout is, maar op zichzelf ook niets waard is. Het is niet nieuw dat men zoekt naar technologische oplossingen. Het is niet nieuw dat men zoekt naar allerlei manieren om het probleem op te lossen via technologische vooruitgang. Het is ook niet nieuw dat men vaststelt dat die technologische hulpmiddelen ofwel niet ingezet worden of dat er niet op gehandhaafd wordt, maar vooral ook dat het effect van die technologische hulpmiddelen in de meeste gevallen is dat ze voor de landbouwer en het landbouwbedrijf kostenverhogend zijn en dwingen tot schaalvergroting, in plaats van tot leefbare en duurzame landbouw. En dat is nu precies waarmee dit hele probleem is ontstaan.

Men wil nu bij voorrang verder werken op die piste. Daarom is dit voorstel van decreet plotseling om onbegrijpelijke redenen dringend, om het snel goedgekeurd te krijgen vooraleer we hier in het parlement zelfs maar de rest van het stikstofakkoord gezien hebben of men er in de regering zelfs maar akkoord over is. Dit op zich doen, op z’n eentje doen, zonder een globaal akkoord over bijvoorbeeld een leefbare schaal voor de veeteelt in Vlaanderen, zonder een akkoord over een begeleide afbouw, zonder een akkoord over ondersteuning van landbouwers in die afbouw en in het investeren in een meer duurzaam model enzovoort, is de absolute drang om toch weer de illusie te koesteren van met een aantal technologische binnenwegen toch maar verder te kunnen groeien. Dat is eigenlijk een lege doos, in het beste geval. In het slechtste geval is het een zeer

dure doos, voor landbouwers die alweer gigantische investeringen zullen moeten doen en waarvoor we de belastingbetaler achteraf de factuur gaan presenteren.

Dus collega's, ik was geneigd te zeggen dat dit voorstel van decreet een voorbeeld is van salamipolitiek, waarbij men stukjes afsnijdt en iedere keer probeert om een deeltje op te lossen. Maar als ik nu echter naar de inhoud kijk, vind ik salami zelfs een te genereuze term. Het is in het beste geval een schijfje carpaccio van iets wat in zijn geheel een serieuze biefstuk had moeten zijn, in de vorm van een echt akkoord over stikstof, een echt akkoord over wat de landbouw, en dan voornamelijk de veeteelt, in Vlaanderen zou moeten doen en hoe we daar als Vlaams beleid naartoe zouden gaan. Dit soort schijfjes, daar heeft niemand iets aan. Het is leuk dat u ermee op vakantie kunt en dat u, wanneer u in de vakantie wat landbouwers zult bezoeken, hen kunt beloven dat u iets hebt gedaan. Ik hoop dat u er dan ook bij zegt dat het op zich niet veel waard is en misschien evenveel problemen creëert als het oplost. Met Vooruit zullen we ons dus onthouden bij de amendementen, want ze komen ons een stuk tegemoet, maar we stemmen tegen dit soort van minuscule schijfjes, het voorstel van decreet dus met andere woorden. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (cd&v): Ik ben een beetje verrast door de scherpe reactie van de mensen van Vooruit en Groen. Waarom? De reden dat wij die drie zaken hebben gebundeld, is net het feit dat we in de Commissie voor Landbouw, bij de bespreking van de conceptnota PAS met minister Demir en toenmalig minister van Landbouw, minister Crevits, eigenlijk in een vrij brede consensus hebben gezegd dat dat nu eigenlijk drie dingen zijn die we echt wel heel dringend nodig hebben.

In eerste instantie is dat de oprichting of de mogelijkheid – de juridische basis – tot oprichting van de wetenschappelijke commissie, om mensen de mogelijkheid te geven om de creativiteit die ze reeds aan de dag hebben gelegd, voor te leggen ter toetsing en te zien in welke mate het voldoet aan de normering die door Vlaanderen, onze overheid, kan worden opgesteld. Zo kan worden bekeken welke technieken er kunnen worden gebruikt om de noodzakelijke reductie van de ammoniakemissie straks te bekomen.

Ten tweede, wat betreft nutriëntenemissierechten (NER) mits mestverwerking, waren we het allemaal eens dat het nu niet het moment is voor bijkomende nutriëntenemissierechten, hoewel men 125 procent van de mest verwerkt die wordt geproduceerd. Hier spreken we echter vooral in termen van ammoniak, zijnde het compartiment lucht. Het is dus niet opportuun om verdere uitbreidingen toe te laten. Een consensus daarover, maar ook bijkomend, is misschien nog te weinig aan bod gekomen, namelijk de garantie dat mensen die in het verleden NER mits mestverwerking hebben gekregen die ook kunnen behouden, zelfs al kiezen ze ervoor om in een bepaald jaar minder te produceren. Zonder dit decreet zouden mensen die in een bepaald jaar minder produceren de NER mits mestverwerking immers verliezen. Dat zou dus eigenlijk betekenen dat mensen worden gedwongen, of in elk geval worden aangestuurd of gestimuleerd, om meer te produceren dan wat ze misschien willen. Met dit voorstel van decreet is er dus ook de mogelijkheid om eenmalig om de vier jaar te zakken met de NER mits mestverwerking, zonder die te verliezen. De NER mits mestverwerking uit het verleden blijven dus ook behouden.

Tot slot is er het verhaal rond de vergunningen. Verschillende malen hebben collega Rombouts, collega Sintobin, ikzelf en anderen hier in dit parlement gepleit om de rechtszekerheid van de landbouwers individueel niet onderuit te halen. Wat betekent dat? Dat mensen niet in de onmogelijkheid mogen zijn om hun

bedrijf verder te zetten tot op het moment dat men de definitieve keuze kan maken op basis van de definitieve PAS. De definitieve PAS zal dus een kader schetsen van hoe de mensen vooruit kunnen naar 2030 en wat ons betreft het liefst naar 2050. Als men nu dus in onzekerheid zit door het feit dat er nog geen beslissing is omtrent de definitieve PAS, dan zou het toch godgeklaagd zijn dat mensen hun vergunning verliezen, in de onmogelijkheid zijn om hun bedrijf verder te zetten en in elk geval ook in de onmogelijkheid zijn om hun leningen te betalen en hun inkomen te verwerven. Dat wil niemand. Verschillende malen is in dit forum dus gezegd dat we niemand in de armoede gaan storten. Mijnheer Tobback, wanneer wij niet de mogelijkheid geven om vergunningen decretaal te verlengen, of straks eventueel via de ministeriële instructie, dan komen er drama's op bepaalde plaatsen. Dan worden we geconfronteerd met drama's. Als u dat niet gelooft, wil ik u eens meenemen naar dergelijke bedrijven, waar dit zich zou kunnen voordoen. Dan denk ik dat u zelf zou vinden dat uw grapjes van daarnet echt wel misplaatst zijn.

Het gaat in dezen over families, het gaat over mensen. Het gaat over rechtszekerheid voor bedrijven. Die willen wij bieden, momenteel via de ministeriële instructie en voor hen die het nodig zullen hebben in het najaar ook met een bijkomend decreet. (*Applaus bij cd&v*)

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega's van de oppositie, dat jullie moeite zouden kunnen hebben met het verlengen van vergunningen als overgangmaatregel zonder passende beoordeling, daar kan ik inkomen. Ik denk dat de meeste collega's van de meerderheid daar kunnen inkomen, maar dat, nu dat onderdeel eruit is, jullie dan toch nog altijd moeite hebben met wat voorligt, dat begrijp ik eerlijk gezegd niet. Wat nu overblijft, is al uitgelegd. Commissies kunnen valideren welke nieuwe technieken efficiënt zijn. We hebben daar absoluut behoefte aan.

Wie bij de voorzitter de vergunningen van de jongste jaren is gaan inkijken, en er zijn veel collega's die dat hebben gedaan, zal hebben gezien dat daar heel wat technieken wat opgelepeld of voorgesteld als zijnde efficiënt en een vermindering van de emissie met zich meebrengend, terwijl die technieken niet gevalideerd zijn en eigenlijk door wetenschappers van tafel worden geveegd. Deze commissies, of commissie, moeten er juist in slagen om daar zekerheid over te bieden: als men dat doet dan zal dat effect hebben, en dan kan dat worden erkend als zijnde een goede techniek. Maar als men dat andere doet, dan is dat eigenlijk een verloren investering en dan zullen we daar dan ook geen rekening mee houden bij nieuwe vergunningen. Daar hebt u dus blijkbaar ook problemen mee.

Collega's van de oppositie, jullie hebben ook een probleem met het feit dat wij hier zeggen de groei van de veestapel te zullen stopzetten door die NER's mits mestverwerking te schrappen. Dat vind ik zo mogelijk nog onbegrijpelijker. Echt waar, ik begrijp dat niet. Wij gaan in elk geval voluit voor het voorstel dat wij hier vandaag voorleggen, met die twee elementen. Wat het derde betreft, zullen we dan in de toekomst bekijken of we dat beter kunnen uitwerken, beter kunnen onderbouwen. Maar die twee dingen die wij vandaag hier ter stemming voorleggen, lijken ons echt absoluut twee positieve elementen, ook voor het leefmilieu. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega's, de PAS-regeling is vernietigd in februari 2021. De eerste decreettekst die hier op tafel ligt, is vandaag bij hoogdringendheid geagendeerd. Dit is niet serieus. Er is geen enkele reden waarom die NER-regeling vandaag per se moet worden goedgekeurd. Er is geen reden waarom dat wetenschappelijk comité vandaag moet worden goedgekeurd. Er is in de

commissie al een paar keer aangehaald dat dat een goede oplossing zou kunnen zijn, maar niets belet u om dat daar grondig te gaan bediscussiëren in een globale visie op waar men naartoe wil. Dat gebeurt echter niet, en dat is meteen onze hoofdkritiek hierop. Wij willen gerust mee nadenken over een goede oplossing voor onze landbouwers, die een toekomst biedt aan die landbouwers, maar het eerste dat jullie op tafel leggen, is een voorstel van decreet waar jullie een rechtsonzeker kader hebben proberen in te sluiten. Dat is er nu uit geschrapt, dankzij de oppositie. Wij vinden dat gewoon geen ernstige manier om het debat te voeren over zo'n ernstige zaak.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega Schauvliege, wij zijn ook helemaal voor grote visies. Wij vinden dat prima, grote visies, maar we zijn ook voor concrete stappen, en dit zijn er twee vandaag. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Het antwoord van collega Vandaele was zeer duidelijk. Ik hoop dat we de principes kunnen overschrijden en daadwerkelijk tot oplossingen kunnen komen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking.

Er is een amendement tot vervanging van het opschrift. (Zie *Parl. St. VI. Parl. 2021-22, nr. 1296/4*)

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

– *Artikel 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er zijn amendementen op artikel 4 en 5. (Zie *Parl. St. VI. Parl. 2021-22, nrs. 1296/2 en 1296/4*)

De stemmingen over de amendementen en over de artikelen worden aangehouden.

Er zijn amendementen tot schrapping van artikel 6 en 7. (Zie *Parl. St. VI. Parl. 2021-22, nr. 1296/4*)

De stemmingen over de artikelen worden aangehouden.

Er is een amendement op artikel 8. (Zie *Parl. St. VI. Parl. 2021-22, nr. 1296/4*)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijk stemming over het voorstel van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018 – 1324 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;
24 leden hebben neen geantwoord;
20 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

De redenen voor onthouding zijn tijdens de bespreking al aan bod gekomen? (*Instemming*)

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp en het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, met het oog op de inwerking-treding van de gesloten oriëntatie en de gesloten begeleiding in de gemeenschapsinstellingen – 1334 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
47 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

Ook hier geen redenen voor onthouding? (*Neen*)

**ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 12 mei 2022 tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 20 december 2018 tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie met betrekking tot het verplicht inburgeringstraject voor de nieuwkomers in Brussel-Hoofdstad
– 1335 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
112 leden hebben ja geantwoord;
2 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

Geen redenen voor onthouding? (*Neen*)

**ONTWERP VAN DECREET over de instroom en het optimaliseren van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs en overige organisatorische aspecten van het hoger onderwijs
– 1337 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 7**

Aangehouden stemmen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 15, van Kristof Slagmulder, Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans en Chris Janssens, op artikel 14.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
92 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 14.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
25 leden hebben neen geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 14 aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 16, van Kristof Slagmulder, Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans en Chris Janssens, tot vervanging van artikel 16.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
92 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 16.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
25 leden hebben neen geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 16 aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 17, van Kristof Slagmulder, Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans en Chris Janssens, op artikel 19.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
92 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 19.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
25 leden hebben neen geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 19 aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 18, van Jos D'Haese, op artikel 22.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
25 leden hebben ja geantwoord;
89 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 22.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
25 leden hebben neen geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 22 aan.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 12

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
25 leden hebben neen geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot regeling van de toekenning van een jobbonus plus voor startende zelfstandigen – 1338 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3**Hoofdelijke stemming**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 13

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
101 leden hebben ja geantwoord;
13 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

109 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
98 leden hebben ja geantwoord;
11 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Tom Ongena, Nadia Sminate, Katrien Partyka, Maaike De Vreese, Brecht Warnez en Paul Van Miert tot toevoeging van een paragraaf 9 en 10 aan artikel 47 van het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van 22 oktober 2021 – 1259 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 14

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
86 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Arnout Coel, Bart Dochy en Freya Perdaens tot wijziging van het Mestdecreet, wat het invoeren van de mogelijkheid om adviescommissies op te richten en de afschaffing van de nutriëntenemissierechten-MVW betreft, en tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat het invoeren van overgangsmaatregelen voor vergunningen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof betreft (opschrift gewijzigd door de plenaire vergadering: ... tot wijziging van het Mestdecreet, wat het invoeren van de mogelijkheid om adviescommissies op te richten en de afschaffing van de nutriëntenemissierechten-MVW betreft) – 1296 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4

Aangehouden stemmen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 3, van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Arnout Coel, Bart Dochy en Freya Perdaens, tot vervanging van het opschrift.

Stemming nr. 15

Ziehier het resultaat:

109 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
87 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 1, van Stefaan Sintobin, Leo Pieters, Frieda Verougstraete-Deschacht en Chris Janssens, op artikel 4.

De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Wij hadden vorige keer twee amendementen ingediend op dat voorstel van decreet, maar na advies van de Raad van State en op basis van hetgeen nu is ingediend door de meerderheid, vervallen onze twee amendementen eigenlijk.

De voorzitter: Dan had u die moeten intrekken. Maar goed, bij dezen. Dat zijn twee stemmingen minder.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Wij zijn ook maar een half uur geleden op de hoogte gebracht van de amendementen.

De voorzitter: Oké, dus uw beide amendementen vervallen? (*Instemming*)

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 4, van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Arnout Coel, Bart Dochy en Freya Perdaens, op artikel 4.

Stemming nr. 16

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
87 leden hebben ja geantwoord;
21 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het aldus geamendeerde artikel 4.

Stemming nr. 17

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
86 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 4 aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 5, van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Arnout Coel, Bart Dochy en Freya Perdaens, op artikel 5.

Stemming nr. 18

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
86 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het aldus geamendeerde artikel 5.

Stemming nr. 19

Ziehier het resultaat:

109 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
87 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 5 aan.

Dames en heren, amendement nr. 6, van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Arnout Coel, Bart Dochy en Freya Perdaens, strekt tot de schrapping van artikel 6.

We stemmen rechtstreeks over het artikel.

Stemming nr. 20

Ziehier het resultaat:

109 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
87 leden hebben neen geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 6 niet aan.

Dames en heren, amendement nr. 7, van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Arnout Coel, Bart Dochy en Freya Perdaens, strekt tot de schrapping van artikel 7.

We stemmen rechtstreeks over het artikel.

Stemming nr. 21

Ziehier het resultaat:

109 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
87 leden hebben neen geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 7 niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 8, van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Arnout Coel, Bart Dochy en Freya Perdaens, op artikel 8.

Stemming nr. 22

Ziehier het resultaat:

109 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
87 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het aldus geamendeerde artikel 8.

Stemming nr. 23

Ziehier het resultaat:

109 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
87 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 8 aan.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 24

Ziehier het resultaat:

109 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
87 leden hebben ja geantwoord;
20 leden hebben neen geantwoord;
2 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN BIJZONDER DECREET van Joke Schauvliege, Elke Sleurs, Stephanie D'Hose, Freya Van den Bossche en Mieke Schauvliege tot wijziging van artikel 40sexies van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen – 1304 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van bijzonder decreet.

Stemming nr. 25

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
112 leden hebben ja geantwoord;
2 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van bijzonder decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Inez De Coninck, Tinne Rombouts en Wilfried Vandaele tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat de voorwaarden voor de aanwijzing van distributienetbeheerders betreft – 1343 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 26

Ziehier het resultaat:

109 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
85 leden hebben ja geantwoord;
24 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Annabel Tavernier, Hilâl Yalçın en Arnout Coel tot het nemen, naar aanleiding van de Oekraïne-crisis, van dringende maatregelen in het onderwijs voor kleuters, leerlingen en cursisten die ressorteren onder richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen (III) – 1363 (2021-2022) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 27

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
114 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Maurits Vande Reyde, Alessia Claes, Loes Vandromme en Maaïke De Vreese tot wijziging van hoofdstuk 9 van het decreet van 17 februari 2012 betreffende de ondersteuning van het ondernemerschap op het vlak van de sociale economie en de stimulering van het maatschappelijk verantwoord ondernemen, wat de regierol van gemeenten op het vlak van de lokale sociale economie en het werk betreft
– 1367 (2021-2022) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 28

Ziehier het resultaat:

109 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
107 leden hebben ja geantwoord;
2 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Philippe Muyters, Karin Brouwers, Gwendolyn Rutten, Karl Vanlouwe, Vera Jans en Joris Nachtergaele over het openen van de politieke dialoog met de Europese Commissie over regiospecifieke analyses, statistieken en aanbevelingen in het kader van het Europees Semester
– 502 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 29

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
112 leden hebben ja geantwoord;
2 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Europese Commissie worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Gwenny De Vroe, Piet De Bruyn, Tinne Rombouts, Wilfried Vandaele, Stijn De Roo en Freya Perdaens over de educatieve en informatieve communicatie naar omwonenden en lokale besturen van werken in het kader van natuurbeheerplannen
– 1282 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 30

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
89 leden hebben ja geantwoord;
25 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Karl Vanlouwe, Orry Van de Wauwer, Bart Tommelein, Joris Nachtergaele, Karin Brouwers en Maarten De Veuster over het openen van de politieke dialoog met de Europese Commissie over het onderzoek naar oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid, genocide en daarmee verband houdende strafbare feiten in Oekraïne – 1340 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 31

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
112 leden hebben ja geantwoord;
2 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Europese Commissie, aan de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, aan de president, de regering en het parlement van Oekraïne en aan de aanklager van het Internationaal Strafhof worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Robrecht Bothuyne, Andries Gryffroy, Maurits Vande Reyde, Björn Rzoska en Caroline Gennez over de nieuwe beheersovereenkomst van de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) 2022-2027 – 1366 (2021-2022) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 32

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
92 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jos D'Haese en Kim De Witte over het onderzoeken van oorlogsmisdaden en misdaden tegen de mensheid – 1372 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Stemming over het amendement

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 1, van Hannelore Goeman en Björn Rzoska.

Stemming nr. 33

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
47 leden hebben ja geantwoord;
67 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 34

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
2 leden hebben ja geantwoord;
89 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie niet aan.

MOTIE van Els Robeyns, Johan Danen, Ludwig Vandenhove, Stijn Bex, Hannelore Goeman en Björn Rzoska tot instelling van een onderzoek door het Rekenhof naar de besluitvorming en onderbouwing van de keuze voor een trambus in het kader van het Spartacusproject – 1351 (2021-2022) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie tot instelling van een onderzoek door het Rekenhof.

Stemming nr. 35

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
114 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie aan. Ze zal aan het Rekenhof worden overgezonden. (*Applaus bij Groen en Vooruit*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen morgen om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

Collega's, er staat morgen ook een stemming op de agenda.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 18.40 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın.

Afwezig met kennisgeving

Gweny De Vroe, Annick Lambrecht: ambtsverplichtingen;

Els Ampe, Imade Annouri, Guy D'haeseleer, Tom De Meester, Sihame El Kaouakibi, An Moerenhout, Lise Vandecasteele, Tine Van den Brande: gezondheidsredenen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Bart Dochy, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van

Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Caroline Gennez, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfrout, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slotmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenbergh, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Kim De Witte

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfrout, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slotmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke

Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

Stemming nr. 5:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slotmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 6:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slotmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 7:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfrout, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof

Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 8:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Genez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

Stemming nr. 9:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 10:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 11:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Bart Dochy,

Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slotmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 12:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 13:

JA-stemmen:

Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loo, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Celia Groothedde, Elisabeth Meuleman, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen, Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr. 14:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate,

Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfrout, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 15:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfrout, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Maxim Veys

Stemming nr. 16:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans,

Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

Stemming nr. 17:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

Stemming nr. 18:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Yves Buyse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Maxim Veys

Stemming nr. 19:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buyse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Maxim Veys

Stemming nr. 20:

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slotmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Maxim Veys

Stemming nr. 21:

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slotmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry

Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

Stemming nr. 22:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buyse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfrout, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

Stemming nr. 23:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buyse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans,

Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

Stemming nr. 24:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Caroline Gennez, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Kim De Witte

Stemming nr. 25:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slotmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Kim De Witte

Stemming nr. 26:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van

Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 27:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 28:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe

Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Kim De Witte

Stemming nr. 29:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

NEEN-stemmen:

Jos D'Haese, Kim De Witte

Stemming nr. 30:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slotmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Maxim Veys

Stemming nr. 31:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slotmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde,

Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Kim De Witte

Stemming nr. 32:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfrout, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slotmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 33:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfrout, Elisabeth Meuleman, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slotmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 34:

JA-stemmen:

Jos D'Haese, Kim De Witte

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Stijn Bex, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

Stemming nr. 35:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın